

Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina

Odvojeni finansijski izvještaji za godinu

koja je završila 31. decembra 2020.

Sadržaj:

	Stranica
Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje odvojenih finansijskih izvještaja	2
Izvještaj nezavisnog revizora	3
Nekonsolidovani izvještaj o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti	10
Nekonsolidovani izvještaj o finansijskoj poziciji	11
Nekonsolidovani izvještaj o novčanim tokovima	12
Nekonsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu	13
Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje	
- Opći podaci	15
- Osnova pripreme	16
- Značajne računovodstvene politike	19
- Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti	42
- Prijelaz na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novim regulatornim zahtjevima	44
- Upravljanje finansijskim rizikom	46
- Fer vrijednost finansijskih instrumenata	78
- Ostale bilješke	82

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora Banke za pripremu i odobrenje odvojenih finansijskih izvještaja

Uprava Banke dužna je pripremiti odvojene finansijske izvještaje, koji istinito i fer prikazuju finansijski položaj Banke, te rezultate njezinog poslovanja i novčanog toka, u skladu s važećim računovodstvenim standardima, te ima odgovornost za vođenje odgovarajućih računovodstvenih evidencija koje u svakom trenutku omogućavaju pripremanje finansijskih izvještaja. Uprava ima opštu odgovornost za poduzimanje koraka koji su joj u razumnoj mjeri dostupni kako bi joj omogućili očuvanje imovine Banke, te sprječavanje i otkrivanje prijevara i ostalih nepravilnosti.

Uprava je odgovorna za odabir takvih računovodstvenih politika koje su u skladu s važećim računovodstvenim standardima i za njihovu dosljednu primjenu, donošenje razumnih i razboritih prosudbi i procjena, te pripremanje finansijskih izvještaja temeljem principa neograničenog vremena poslovanja, osim ako je pretpostavka da će Banka nastaviti s poslovanjem neprimjerena.

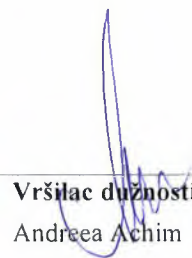
Uprava je dužna da Nadzornom odboru podnese godišnji izvještaj Banke zajedno sa odvojenim godišnjim finansijskim izvještajima, nakon čega Nadzorni odbor i Skupština odobravaju i usvajaju odvojene finansijske izvještaje.

Odvojeni finansijski izvještaji prikazani na stranicama od 10 do 108 odobreni su od strane Uprave Banke na dan 27. maj 2021. godine za podnošenje Nadzornom odboru te ih, potvrđujući ovo, potpisuju:

Za i u ime Uprave Banke

Vršilac dužnosti Predsjednika Uprave
Edin Hrnjica

Vršilac dužnosti Člana Uprave
Andreea Achim

Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina

Zmaja od Bosne bb

71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

27. maj 2021.

Izveštaj nezavisnog revizora

Dioničarima Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina

Mišljenje

Obavili smo reviziju odvojenih finansijskih izvještaja Raiffeisen Bank d.d. BiH ("Banka"), koji obuhvataju odvojeni izvještaj o finansijskom položaju na dan 31. decembra 2020. godine, odvojene izvještaje o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, novčanim tokovima i promjenama u kapitalu i rezervama te bilješke uz odvojene finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Prema našem mišljenju, priloženi odvojeni finansijski izvještaji istinito i fer prikazuju, nekonsolidovani finansijski položaj Banke na dan 31. decembra 2020. godine i njenu nekonsolidovanu finansijsku uspješnost te njene nekonsolidovane novčane tokove za tada završenu godinu u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su detaljnije opisane u našem izvještaju u odjeljku *Revizorove odgovornosti za reviziju odvojenih finansijskih izvještaja*. Neovisni smo od Banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (*IESBA Kodeksom*) kao i u skladu s etičkim zahtjevima koji su relevantni za našu reviziju odvojenih finansijskih izvještaja u Federaciji Bosne i Hercegovine i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s tim zahtjevima i IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje

Izveštaj nezavisnog revizora dioničarima Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina (nastavak)

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti za našu reviziju odvojenih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije odvojenih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Umanjenje vrijednosti datih kredita i potraživanja

Na dan 31. decembra 2020. godine, bruto vrijednost datih kredita i potraživanja iznosi 2.573 miliona KM, pripadajuće umanjenje vrijednosti 193 miliona KM te gubici od umanjenja vrijednosti priznati u bilansu uspjeha koji iznose 33,9 miliona KM (31. decembra 2019.: bruto vrijednost kredita i potraživanja: 2.683 miliona KM, umanjenje vrijednosti: 193 miliona KM i gubici od umanjenja priznati u izvještaju o bilansu uspjeha: 26,6 miliona KM).

Vidjeti Bilješku 2.5 Promjene u računovodstvenim politikama zbog primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka te Bilješku 5 Prelaz na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novim regulatornim zahtjevima.

Vidjeti Bilješku 3.11.1 Finansijska imovina (iv) Umanjenje vrijednosti, Bilješku 4 Značajne računovodstvene procjene i ključni izvori procjene neizvjesnosti, Bilješku 20 Krediti i potraživanja dati klijentima, te Bilješku 6.1 Kreditni rizik.

Ključna revizijska pitanja

Umanjenje vrijednosti predstavlja najbolju procjenu Uprave o očekivanim kreditnim gubicima unutar kredita i potraživanja od klijenata na izvještajni datum. Usredotočili smo se na navedeno područje s obzirom da određivanje iznosa rezervacija za umanjenje vrijednosti zahtjeva značajnu procjenu od strane Uprave vezano za određivanje trenutka priznavanja umanjenja vrijednosti kao i iznosa umanjenja vrijednosti.

Na dan 1. januara 2020. Banka je, u skladu sa zahtjevima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovina („Agencija“) primjenila novi model izračuna umanjenja vrijednosti koji se temelji na zahtjevima MSFI 9 „Finansijski instrumenti“ koji je Banka primjenjivala u ranijim periodima uz propisane minimalne zahtjeve za rezervisanja.

Izračun rezervacija za kreditne gubitke zasniva na modelu očekivanih kreditnih gubitaka (eng. ECL) i pristupu dvostrukog mjerenja, prema kojem se umanjenje vrijednosti mjeri ili kao 12-mjesečni očekivani kreditni gubici ili očekivani cjeloživotni kreditni gubici, ovisno o tome da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika od datuma početnog priznavanja.

Kako je naša revizija adresirala pitanja

Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:

- Pregled metodologije rezervisanja očekivanih kreditnih gubitaka za Banku i procjenu njezine usklađenosti sa relevantnim zahtjevima regulatornog okvira i okvira za finansijsko izvještavanje. Kao dio toga, identificirali smo relevantne metode, pretpostavke i izvore podataka te procijenili da li su te metode, pretpostavke, podaci i njihova primjena primjereni u kontekstu spomenutih zahtjeva. Također smo preispitali rukovodstvo o adekvatnosti razine detalja same metodologije sagledavanjem faktora na individualnoj i portfeljnoj razini;
- Postavljanje relevantnih upita zaposlenicima iz odjela upravljanja rizicima i odjela informacionih tehnologija (IT) Banke, kako bismo razumjeli proces umanjenja vrijednosti, korištenih IT aplikacija, izvora ključnih informacija i pretpostavki o podacima koji su korišteni u modelu izračuna očekivanog kreditnog gubitka (eng. ECL). Također, uz pomoć naših IT stručnjaka, procjenu i testiranje IT kontrolnog okruženja na sigurnost i pristup podacima;
- Procjenu i testiranje dizajna, implementacije i operativne učinkovitosti odabranih kontrola vezanih za odobravanje, evidentiranje i praćenje kredita, uključujući, ali ne ograničavajući se na identifikaciju događaja koji uzrokuju značajno povećanje kreditnog rizika, događaja koji uzrokuju umanjenje vrijednosti, primjerenost klasifikacije između prihodujućih i neprihodujućih kredita, primjerenost segmentacije u grupe sličnih rizika, izračun dana kašnjenja, procjenu vrijednosti kolateralna te izračun rezervacija za umanjenje vrijednosti.
- Ocjenjivanje je li Banka u svojoj klasifikaciji kredita u faze (engl. stageing) i mjerenju ECL-a primjerenost razmotrila učinke poremećaja na tržištu koji proizlaze iz pandemije COVID-19.

Izveštaj nezavisnog revizora dioničarima Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja	Kako je naša revizija adresirala pitanja (nastavak)
<p>Rezervacije za umanjenje vrijednosti za sve prihodujuće izloženosti stanovništva (eng. retail) i pravnih lica (eng. non retail) (Faza 1 i Faza 2 po hijerarhiji rezervisanja) i neprihodujuće izloženosti (Faza 3) za retail izloženosti određuju se temeljem tehnika modeliranja, uvećane u slučaju određenih non-retail izloženosti za ekspertnu procjenu Uprave (u nastavku „kolektivno umanjenje vrijednosti“).</p> <p>Historijsko iskustvo, prepoznavanje izloženosti kod kojih je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika, informacije o predviđanjima budućih kretanja te značajne procjene rukovodstva uključeni su u pretpostavke modela, kao i specifična pravila Agencije u pogledu primjene minimalnih stopa gubitaka.</p> <p>Za neprihodujuće non-retail izloženosti (Faza 3), procjena umanjenja vrijednosti temelji se na poznavanju svakog dužnika, te često na procjeni fer vrijednosti pripadajućeg kolateralala. Proces uključuje visoku razinu subjektivnosti i oslanjanje na niz značajnih pretpostavki, uključujući one koje se odnose na očekivane primitke od prodaje instrumenata osiguranja, kao i korektivne faktore koji se primjenjuju na procijenjenu vrijednost instrumenata osiguranja i minimalno razdoblje realizacije instrumenata osiguranja.</p> <p>Uzimajući u obzir sve gore navedene faktore, zajedno sa značajno većom neizvjesnošću procjena koje proizlaze iz utjecaja globalne pandemije COVID-19 na brojne ekonomske sektore, smatrali smo da je umanjenje vrijednosti datih kredita povezano sa značajnim rizikom značajno pogrešnog prikazivanja u odvojenim finansijskim izvještajima.</p> <p>U skladu s tim, smatramo da je ovo područje ključno revizijsko pitanje.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • U odnosu na računanje umanjenja vrijednosti zahtjevano novim zahtjevima Agencije: <ul style="list-style-type: none"> • Razumijevanje aktivnosti vezanih uz prijelaz na novi zahtjev i testiranje da li su propisani minimalni zahtjevi primijenjeni na datum prijelaza, kao i procjena potpunosti i tačnosti pripadajućih objava; • Vezano za primjenjive računovodstvene zahtjeve za računanje umanjenja vrijednosti i uz pomoć našeg stručnjaka za Upravljanje finansijskim rizicima: <ul style="list-style-type: none"> • Stjecanje razumijevanja ključnih internih modela za određivanje rejtinga za kredite komitentima te procjenjivanje razumnosti i adekvatnosti korištenih pretpostavki i podataka (na primjer određeni KPI izračunati na osnovu najnovijih dostupnih finansijskih izvještaja komitenata); • Procjena cjelokupnog modela za izračun očekivanih kreditnih gubitaka, uključujući i izračun ključnih rizičnih parametara za odabrane reprezentativne portfelje (vjerovatnost nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. PD), gubitak zbog nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. LGD), najbolje procjene očekivanog gubitka (eng. BEEL), izloženosti u trenutku nastanka statusa neispunjenja obaveza (eng. EAD)) i makroekonomskih faktora; • Kritička procjena razumnosti ključnih makroekonomskih faktora korištenih od strane Banke u procjeni očekivanih kreditnih gubitaka pod različitim scenarijima, putem potkrepljujućih upita Upravi i javno dostupnih tržišnih informacija; • Testiranje tačnosti ulaznih podataka koji su korišteni za određivanje rizičnih parametara i traženje objašnjenja za odstupanja gdje je to bilo potrebno; • Nezavisni preračun ECL-a za odabrane reprezentativne portfelje, na osnovu prethodno procijenjenih LGD, BEEL i PD faktora, te njegova usklada sa stvarno priznatim ECL-om; • Stjecanje razumijevanja ekspertne procjene Uprave vezane za određene non-retail izloženosti, procjenjujući razumnost temeljnih pretpostavki i razumnost sveukupnih rezervacija za umanjenje vrijednosti za non-retail izloženosti temeljem razgovora s Upravom i sagledavanjem javno dostupnih informacija. • Odabir uzorka pojedinačnih izloženosti, s fokusom na izloženosti s potencijalno najvećim utjecajem na odvojene finansijske izvještaje zbog njihove veličine i rizičnih obilježja te manje izloženosti koje smo na temelju naše nezavisne procjene ocijenili kao visoko rizične, kao što su „watchlist“ izloženosti, restrukturirane ili reprogramirane izloženosti, krediti klijentima koji posluju u industrijama višeg rizika, neprihodujuće izloženosti s niskom pokrivenosti rezervacijama te izloženosti sa značajnom promjenom pokrivenosti rezervacijama;

Izveštaj nezavisnog revizora dioničarima Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Ključna revizijska pitanja	Kako je naša revizija adresirala pitanja (nastavak)
	<ul style="list-style-type: none">• Za odabrani uzorak, provođenje kritičke procjene postojanja naznaka potrebne reklasifikacije na dan izvještavanja u fazu 2 ili fazu 3, temeljeno na pregledu pripadajuće dokumentacije (kreditnih spisa) te diskusijama s voditeljima odnosa s klijentima i nositeljima funkcije upravljanja kreditnim rizikom, uzimajući u obzir poslovanje klijenata, tržišne uvjete i servisiranje duga u prošlosti;• Za one non-retail izloženosti za koje su identifikovane naznake umanjenja vrijednosti (klasifikacije u fazu 3), preispitivanje ključnih pretpostavki Uprave vezanih za procjene očekivanih budućih novčanih tokova za potrebe izračuna ispravka vrijednosti, kao što su diskontna stopa, vrijednost kolaterala i razdoblje realizacije, uz pomoć naših stručnjaka za procjenu vrijednosti te provođenje nezavisnog preračuna gdje je to bilo potrebno.• Razmatranje adekvatnosti očekivanih kreditnih gubitaka s obzirom na poštivanje različitih minimalnih zahtjeva za rezervisanje propisano od strane Agencije;• Kritičko preispitivanje adekvatnosti sveukupnih rezervacija za umanjenje vrijednosti, uključujući udio bruto prihodujućih i neprihodujućih izloženosti u ukupnoj bruto izloženosti te razinu pokrivenosti prihodujućih i neprihodujućih izloženosti rezervacijama;• Procjena tačnosti i potpunosti objava u odvojenim finansijskim izvještajima koje se odnose na umanjenje vrijednosti, prema zahtjevima relevantnog standarda.

Izveštaj nezavisnog revizora dioničarima Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina (nastavak)

Odgovornosti menadžmenta i onih koji su zaduženi za upravljanje za odvojene finansijske izvještaje

Menadžment je odgovoran za sastavljanje odvojenih finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine, i za one interne kontrole za koje menadžment odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja odvojenih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške.

U sastavljanju odvojenih finansijskih izvještaja, menadžment je odgovoran za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako menadžment ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Izveštaj nezavisnog revizora dioničarima Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina (nastavak)

Revizorove odgovornosti za reviziju odvojenih finansijskih izvještaja

Naši su ciljevi steći razumno uvjerenje o tome jesu li odvojeni finansijski izvještaji, kao cjelina, bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti postojanje značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni iskazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajni, ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječu na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih odvojenih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- prepoznamo i procjenjujemo rizike značajno pogrešnog prikaza odvojenih finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške; oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajno pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Banke.
- ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorio menadžment.
- zaključujemo o primjerenosti menadžmentovog korištenja računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora, na povezane objave u odvojenim finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modificiramo naše mišljenje. Naši zaključci temelje se na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja nezavisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.
- ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj odvojenih finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li odvojeni finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Izveštaj nezavisnog revizora dioničarima Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina (nastavak)

Revizorove odgovornosti za reviziju odvojenih finansijskih izvještaja (nastavak)

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranom djelokrugom i vremenskom rasporedu revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima vezanim za nezavisnost i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koje se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, mjere poduzete za uklanjanje prijetnji ili povezane zaštitne mjere.

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji odvojenih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i s toga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili, kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba komunicirati u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice njihove objave nadmašile dobrobit javnog interesa od takvog saopštavanja.

Angažirani partner u reviziji, koja je rezultirala ovim izvještajem nezavisnog revizora je Vedran Vukotić.

KPMG B-H d.o.o. za reviziju

27. maj 2021. godine

Registrovani revizori

Zmaja od Bosne 7-7a
71000 Sarajevo

Bosna i Hercegovina

U ime KPMG B-H d.o.o. za reviziju:

Manal Bećirbegović

Izvršni direktor

Vedran Vukotić

FBIH ovlaštenu revizor

Broj licence: 3090017124

Nekonsolidovani izvještaj o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	2020.	2019.
Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope	8	144.052	151.136
Ostali prihodi od kamata	8	613	624
Rashodi od kamata	9	<u>(24.732)</u>	<u>(23.914)</u>
Neto prihodi od kamata		<u>119.933</u>	<u>127.846</u>
Prihodi od naknada i provizija	10	91.059	96.038
Rashodi od naknada i provizija	11	<u>(22.659)</u>	<u>(22.895)</u>
Neto prihodi od naknada i provizija		<u>68.400</u>	<u>73.143</u>
Neto prihod iz trgovanja stranim valutama	12	13.731	12.445
Neto (gubitak)/dobit od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	13	(228)	9
Ostali prihodi iz poslovanja	14	<u>8.267</u>	<u>7.665</u>
Neto prihodi iz redovnog poslovanja		<u>210.103</u>	<u>221.108</u>
Administrativni troškovi	15	(99.935)	(101.555)
Amortizacija	27,28,29,30	<u>(14.441)</u>	<u>(13.268)</u>
Rashodi iz redovnog poslovanja		<u>(114.376)</u>	<u>(114.823)</u>
Dobit prije umanjenja vrijednosti, rezervisanja i poreza na dobit		<u>95.727</u>	<u>106.285</u>
Umanjenja vrijednosti, neto	16	<u>(46.383)</u>	<u>(31.050)</u>
		<u>(46.383)</u>	<u>(31.050)</u>
DOBIT PRIJE POREZA NA DOBIT		<u>49.344</u>	<u>75.235</u>
Porez na dobit	16	<u>(4.723)</u>	<u>(18.334)</u>
NETO DOBIT ZA GODINU		<u>44.621</u>	<u>56.901</u>
Ostala sveobuhvatna dobit			
Ostala sveobuhvatna dobit		11	8
Ukupna ostala sveobuhvatna dobit		<u>11</u>	<u>8</u>
UKUPNA SVEOBUH VATNA DOBIT ZA GODINU		<u>44.632</u>	<u>56.909</u>
Zarada po dionici (u KM)	38	<u>45,13</u>	<u>57,55</u>

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih odvojenih finansijskih izvještaja

Nekonsolidovani izvještaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
IMOVINA			
Novac i novčani ekvivalenti	18	1.690.128	1.473.344
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	19	409.037	398.999
Kredit i potraživanja dati klijentima	20	2.390.437	2.490.432
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	21	556	545
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	22	-	6.966
Ulaganja u vrijednosne papire po amortiziranom trošku	23	122.561	143.178
Ulaganja u zavisna društva	24	11.050	11.050
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate	25	3.827	3.827
Odgođena porezna imovina	17	53	107
Akontacija tekućeg poreza na dobit		10.310	359
Ostala imovina i potraživanja	26	87.500	36.444
Ulaganja u investicijske nekretnine	27	29.951	30.656
Nekretnine i oprema	28	105.412	105.444
Imovina sa pravom korištenja	29	10.183	11.215
Nematerijalna imovina	30	18.584	16.710
UKUPNA IMOVINA		4.889.589	4.729.276
OBAVEZE			
Obaveze za primljene kredite banaka i drugih finansijskih institucija	31a	126.787	163.746
Obaveze za primljene depozite banaka i drugih finansijskih institucija	31b	24.326	173.919
Obaveze prema klijentima	32	3.955.130	3.682.424
Subordinirani dug	33	61.804	61.804
Rezervisanja za obaveze i troškove	34	39.680	24.242
Obaveze po najmu	35	10.080	10.986
Ostale obaveze	36	96.144	49.096
Odgođene poreske obaveze	17	977	514
UKUPNE OBAVEZE		4.314.928	4.166.731
KAPITAL I REZERVE			
Dionički kapital	37	247.167	247.167
Dionička premija		4.473	4.473
Rezerva fer vrijednosti		326	315
Zadržana dobit		322.695	310.590
UKUPNI KAPITAL I REZERVE		574.661	562.545
UKUPNO OBAVEZE KAPITAL I REZERVE		4.889.589	4.729.276

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih odvojenih finansijskih izvještaja.

Nekonsolidovani izvještaj o novčanim tokovima za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
POSLOVNE AKTIVNOSTI			
Dobit perioda		44.621	56.901
<i>Usklađenja za:</i>			
Amortizacija		14.441	13.268
Umanjenja vrijednosti i rezervisanja, neto	16	46.383	31.050
Gubitak/(Dobit) od prodaje materijalne imovine i ulaganja u investicijske nekretnine		-	405
Otpis nekretnina i opreme i nematerijalne imovine		41	102
Realizovani (dobitci)/gubici od usklađenje fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		228	(9)
Promjena rezervisanja za obaveze i troškove, neto		(1.239)	(2.457)
Neto prihod od kamata		(119.933)	(127.846)
Otpisane obaveze		-	-
Prihod od dividendi		(3.362)	(3.921)
Trošak poreza		4.723	18.334
		(14.097)	(14.173)
<i>Promjene na operativnoj imovini i obavezama:</i>			
Neto povećanje obavezne rezerve kod CBBH		(10.038)	(22.738)
Neto (smanjenje) kredita i potraživanja datih bankama prije umanjena vrijednosti		(1.913)	-
Neto povećanje kredita datih klijentima, prije umanjena vrijednosti		52.921	(94.034)
Neto (smanjenje) / povećanje ostale imovine i potraživanja, prije umanjena vrijednosti		(56.832)	10.454
Neto (smanjenje) / povećanje obaveza za primljene depozite banaka i drugih finansijskih institucija		(149.059)	101.690
Neto povećanje obaveza prema klijentima		272.465	154.015
Neto povećanje ostalih obaveza		47.048	14.185
Plaćeni porez na dobit		(13.544)	(16.200)
Primljene kamate		139.486	145.298
Plaćene kamate		(24.719)	(26.187)
Primljene dividende		3.362	3.921
		245.080	256.231
NETO NOVAC OSTVAREN U POSLOVNIM AKTIVNOSTIMA			
NOVČANI TOKOVI IZ INVESTICIJSKIH AKTIVNOSTI			
Prilivi od prodaje finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		6.958	74.627
Nabavka finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		-	-
Prilivi od prodaje finansijske imovine amortizovanom trošku		33.919	185.257
Nabavka ulaganja po amortizovanom trošku		(16.416)	(179.423)
Nabavka imovine namijenjene prodaji		-	71
Ulaganje u zajedničke poduhvate		-	(3.825)
Nabavka nekretnina i opreme		(6.240)	(6.303)
Nabavka nematerijalne imovine		(6.390)	(4.610)
Prilivi od prodaje nekretnina i opreme		248	-
Prilivi od prodaje nematerijalne imovine		704	-
Priliv od prodaje ulaganja u nekretnine		-	904
		12.783	66.698
NETO NOVAC OSTVAREN U INVESTICIJSKIM AKTIVNOSTIMA			
FINANSIJSKE AKTIVNOSTI			
Prilivi obaveza po primljenim kreditima banaka i drugih finansijskih institucija		45.149	78.009
(Otplate) obaveza po primljenim kreditima banaka i drugih finansijskih institucija		(82.413)	(19.230)
Prilivi obaveza po subordinisanom dugu		-	4
(Otplate) obaveza po subordinisanom dugu		-	-
Plaćene dividende		-	(64.451)
Plaćanje obaveza po najmu		(3.815)	(3.810)
		(41.079)	(9.478)
NETO NOVAC (KORIŠTEN) U FINANSIJSKIM AKTIVNOSTIMA			
NETO POVEĆANJE NOVCA I NOVČANIH EKVIVALENATA			
		216.784	313.451
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA POČETKU GODINE	<i>18</i>	1.473.344	1.159.893
NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI NA KRAJU GODINE	<i>18</i>	1.690.128	1.473.344

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih odvojenih finansijskih izvještaja.

Nekonsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu na dan 31. decembar 2020.
 (Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Dionička premija	Rezerva fer vrijednosti	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje na dan 31. decembra 2019. godine	247.167	4.473	315	310.590	562.545
Efekti prve primjene FBA Odluke (<i>Bilješka 5</i>)	-	-	-	(32.516)	(32.516)
Stanje na dan 1. januara 2020. godine (promjena u vrednovanju)	247.167	4.473	315	278.074	530.029
Raspodjela dividende*	-	-	-	-	-
Neto dobit za godinu	-	-	-	44.621	44.621
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	11	-	11
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	11	-	11
Stanje na dan 31. decembar 2020. godine	247.167	4.473	326	322.695	574.661

* U skladu sa članom 8 Očuvanje kapitala Banke, Odluke o privremenim mjerama koje Banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "Covid-19", Banka nije vršila isplatu dobiti tokom 2020 godine.

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih odvojenih finansijskih izvještaja.

Nekonsolidovani izvještaj o promjenama na kapitalu na dan 31. decembar 2019.
(Svi iznosi izraženi su u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

	Dionički kapital	Dionička premija	Rezerva fer vrijednosti	Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	Zadržana dobit	Ukupno
Stanje na dan 1. januara 2019. godine	247.167	4.473	307	102.443	215.697	570.087
Raspodjela dividende	-	-	-	-	(64.451)	(64.451)
Neto dobit za godinu	-	-	-	-	56.901	56.901
Prijenos regulatornih rezervi za kreditne gubitke u zadržanu dobit*	-	-	-	(102.443)	102.443	-
Ostala sveobuhvatna dobit	-	-	-	-	-	-
<i>Ostala sveobuhvatna dobit</i>	-	-	8	-	-	8
Ukupno sveobuhvatna dobit	-	-	8	-	-	8
Stanje na dan 31. decembar 2019. godine	247.167	4.473	315	-	310.590	562.545

* Kao što je objašnjeno u Bilješci 3.18, nastavno na Odluku o uslovima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke izdate od strane Agencije za Bankarstvo FBiH 8. novembra 2018. godine, te Odluku Skupštine Banke o uključanju formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital Banke broj 1-9-5710/2019-3 od 17. decembra 2019. godine formirane rezerve za kreditne gubitke u iznosu od 102.443 hiljada KM su prenesene u redovan osnovni kapital odnosno raspoređene u zadržanu dobit Banke.

Bilješke u nastavku čine sastavni dio ovih odvojenih finansijskih izvještaja

1. OPĆI PODACI

Historija i osnivanje

Raiffeisen Bank d.d. Bosna i Hercegovina, Sarajevo („Banka”) je dioničko društvo sa sjedištem u Bosni i Hercegovini, koje je počelo sa radom 1993. godine.

Glavne djelatnosti Banke su:

1. primanje i plasiranje depozita;
2. primanje depozita po viđenju i oročenih depozita;
3. davanje dugoročnih i kratkoročnih kredita i izdavanje garancija lokalnim tijelima, preduzećima, privatnim osobama i drugim kreditnim institucijama koje se bave finansijskim najmovima i transakcijama u stranoj valuti;
4. aktivnosti na međubankarskom tržištu;
5. obavljanje unutrašnjeg i vanjskog platnog prometa;
6. mjenjačke i ostale redovne bankarske usluge;
7. pružanje bankarskih usluga putem razvijene mreže filijala u Bosni i Hercegovini.

Registrovano sjedište Banke je u ulici Zmaja od Bosne bb, Sarajevo. Na dan 31. decembar 2020. godine, Banka je imala 1.278 zaposlenih (31. decembar 2019.: 1.341 zaposlenih).

Nadzorni odbor, Uprava Banke i Odbor za reviziju

Tokom 2020. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Nadzornog odbora bili su:

Nadzorni odbor

Peter Jacenko	Predsjednik
Markus Kirchmair	Zamjenik predsjednika od 28. jula 2020. godine
Sabine Zucker	Zamjenik predsjednika do 29. juna 2020. godine
Markus Plank	Član od 30. juna 2020. godine
Johannes Kellner	Član
Elisabeth Geyer - Schall	Član
Zinka Grbo	Član
Jasmina Selimović	Član

Tokom 2020. godine i na dan ovog izvještaja, članovi Odbora za reviziju bili su:

Odbor za reviziju

Renate Kattinger	Predsjednik
Nedžad Madžak	Član
Abid Jusić	Član
Vojislav Puškarević	Član
Benina Veledar	Član

1. OPĆI PODACI (nastavak)

Tokom ovog izvještaja i na dan 31. decembra 2020. godine Uprava Banke se sastoji od direktora i izvršnih direktora. Sljedeće osobe su izvršavale pomenute funkcije tokom pola godine i na dan ovog izvještaja:

Uprava Banke

Karlheinz Dobnigg	Predsjednik Uprave do 19. marta 2021.godine Vršilac dužnosti Predsjednika Uprave od 07. aprila 2021.godine
Edin Hrnjica	do 06. jula 2021.godine
Heribert Fernau	Član Uprave do 31. decembra 2020.godine Vršilac dužnosti Člana Uprave od 07. aprila 2021.godine do 06. jula 2021.godine
Andreea Achim	Član Uprave do 19. marta 2021.godine
Mirha Hasanbegović	Član Uprave do 30. novembra 2020.godine
Maida Zahirović Salom	Član Uprave
Ante Odak	

U toku 2020/2021 godine došlo je do značajnih promjena u sastavu članova Uprave Banke. Četiri od pet članova Uprave dalo je ostavke, uključujući i Predsjednika Uprave te su izabrani njihovi nasljednici kako je navedeno u pregledu iznad.

2. OSNOVA PRIPREME

2.1. Izvještajni okvir

Finansijski izvještaji pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine („FBiH“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji FBiH, Zakonu o bankama FBiH i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine („Agencija“ ili „FBA“) donesenim na osnovu spomenutih zakona.

- Zakon o računovodstvu i reviziji FBiH propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama FBiH propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno spomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija je usvojila *Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka* („Odluka“), koja se primjenjuje od 1. januara 2020. godine i koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna ispravki vrijednosti za kreditne gubitke zbog primjene minimalnih stopa koje su propisane Odlukom, a koje nisu zahtijevane MSFI 9: „*Finansijski instrumenti*“ („MSFI 9“). Odluka ima utjecaj i na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (stečena materijalna imovina čije je vrednovanje u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Glavne razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u Federaciji Bosne i Hercegovine (odnosno prethodno zahtjeva Odluke) te zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po MSFI objašnjene su u nastavku.

2. OSNOVA PRIPREME *(nastavak)*

2.1. Izvještajni okvir *(nastavak)*

Banka je u skladu sa odredbama Odluke na dan 31. decembar 2020. godine kreirala veće ispravke vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 32.749 hiljada KM u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat internog modela Banke za obračun očekivanih kreditnih gubitaka, usklađen sa zahtjevima MSFI 9, sa detaljima kako slijedi:

- Primjenom Člana 23. Odluke kojim je propisana primjena minimalnih stopa ispravki vrijednosti za sve izloženosti raspoređene u nivou kreditnog rizika 1 – obračunata razlika u iznosu od 6.816 hiljada KM,
- Primjenom Člana 24. Odluke kojim je propisana primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti za sve kreditne izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 – obračunata razlika u iznosu od 17.622 hiljada KM,
- Primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 25. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) – obračunata razlika u iznosu od 7.823 hiljada KM.
- primjene minimalnih stopa ispravki vrijednosti propisanih članom 26. Odluke za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja – razlika u iznosu od 488 hiljada KM.

Tabela u nastavku prikazuje efekte prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u FBiH i zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja:

	1.januar 2020.	31.decembar 2020.
Imovina	(23.374)	(22.992)
Obaveze	9.142	9.757
Kapital	(32.516)	(32.749)

Ovo je prvi set finansijskih izvještaja u kojima je Banka počela sa primjenom Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Promjene u značajnim računovodstvenim politikama su opisane u Bilješci 2.5 *Promjene u računovodstvenim politikama* i Bilješci 5 *Prelaz na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novim regulatornim zahtjevima*.

Kako je objašnjeno u bilješci 2.5 Banka a kako je to propisano Odlukom, Banka nije prepravila usporedne podatke za 2019. godinu. Učinci prve primjene Odluke priznati su na teret početnog stanja zadržane dobiti i rezervi na dan 01. januara 2020. godine.

Tamo gdje se računovodstvene politike podudaraju s Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja, u ovim finansijskim izvještajima pozivamo se na relevantne MSFI-jeve pri opisivanju računovodstvenih politika Banke.

2. OSNOVA PRIPREME (nastavak)

2.1. Izvještajni okvir (nastavak)

Ovi finansijski izvještaji predstavljaju odvojene finansijske izvještaje Banke. Kao što je objašnjeno u Bilješci 24 Banka je matica u okviru Raiffeisen Bank BH grupe. Banka nije pripremila konsolidovane finansijske izvještaje s obzirom da koristi izuzeće u skladu sa Zakonskom regulativom i MSFI 10 "Konsolidovani finansijski izvještaji" prema kojem krajnji vlasnik, Raiffeisen Bank International AG, društvo osnovano u Austriji, predstavlja i priprema konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa MSFI koji su javno dostupni.

Ovi odvojeni finansijski izvještaji odobreni su od strane Uprave Banke na dan 27. maj 2021. godine za usvajanje od strane Nadzornog odbora.

2.2. Osnova mjerenja

Ovi odvojeni finansijski izvještaji pripremljeni su po načelu historijskog ili amortizovanog troška osim za finansijsku imovinu i obaveze koji se iskazuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i ostalu sveobuhvatnu dobit koja se iskazuje po fer vrijednosti

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentiranja

Odvojeni finansijski izvještaji prezentirani su u konvertibilnim markama (000 KM) u hiljadama, koja je i funkcionalna valuta. Konvertibilna marka je fiksno vezana za euro (1 EUR = 1,95583 KM).

2.4. Korištenje procjena i prosudbi

Sastavljanje odvojenih finansijskih izvještaja zahtijeva od Uprave donošenje prosudbi, procjena i pretpostavki koje utječu na primjenu računovodstvenih politika, te objavljene iznose imovine, obaveza, prihoda i rashoda. Stvarni rezultati mogu biti različiti od tih procjena.

Procjene i povezane pretpostavke redovno se pregledaju. Promjene računovodstvenih procjena priznaju se u periodu u kojem su procjene promijenjene, te eventualno budućim periodima, ako utječu i na njih.

Informacije o područjima sa značajnom neizvjesnošću u procjenama kritičnih procjena u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji utjecaj na iznose priznate u ovim finansijskim izvještajima prikazane su u Bilješci 4.

2.5. Promjene u računovodstvenim politikama

Kao što je prethodno navedeno u Bilješci 2.1 Izvještajni okvir, Banka je od 1. januara 2020. godine primijenila *Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka* izdatom od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovina, što je rezultiralo promjenom računovodstvenih politika i korigovanjem iznosa prethodno priznatih u odvojenim finansijskim izvještajima.

Kako je to propisano Odlukom, Banka nije prepravila usporedne podatke za 2019. godinu. Učinci prve primjene Odluke priznati su na teret početnog stanja zadržane dobiti i rezervi na dan 01. januara 2020. godine. Ostale osnovne računovodstvene politike primijenjene pri sastavljanju odvojenih finansijskih izvještaja jednake su kao i pri sastavljanju odvojenih godišnjih finansijskih izvještaja na da 31. decembra 2019. godine.

Primjena nove Odluke rezultirala je promjenama računovodstvenih politika u vezi sa mjerenjem finansijske imovine. Detaljan opis promjena objavljen je u Bilješci 3 Značajne računovodstvene politike i Bilješci 5 Prelaz na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novim regulatornim zahtjevima, ovih odvojenih finansijskih izvještaja.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE

Izuzetno prethodno opisanih promjena u Bilješki 2.5, računovodstvene politike Banke opisane u nastavku dosljedno su primjenjivane za sve periode prikazane u ovim odvojenim finansijskim izvještajima.

3.1 Transakcije u stranim valutama

Transakcije u stranim valutama inicijalno se registruju po kursu valute na datum transakcije. Monetarna imovina i obaveze iskazane u stranim valutama se preračunavaju na dan izvještavanja primjenom kursa važećeg na taj datum. Nemonetarne stavke u stranoj valuti iskazane po fer vrijednosti preračunavaju se primjenom tečajeva važećih na dan utvrđivanja fer vrijednosti. Nemonetarne stavke koje se mjere po historijskom trošku u stranoj valuti se ne preračunavaju ponovo na datum izvještavanja. Dobici i gubici nastali preračunavanjem priznaju se u bilans uspjeha za period.

Banka vrednuje imovinu i obaveze po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine važećem na datum izvještavanja. Kursevi Centralne banke za najznačajnije valute koje je Banka primjenjivala u izradi izvještaja o finansijskom položaju na datume izvještavanja bili su kako slijedi:

31. decembar 2020.	EUR 1= KM 1,95583	USD 1 = KM 1,59256
31. decembar 2019.	EUR 1= KM 1,95583	USD 1 = KM 1,74799

3.2. Prihodi i rashodi od kamata

Efektivna kamatna stopa

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. "Efektivna kamatna stopa" je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće gotovinske isplate ili primanja kroz očekivani vijek trajanja finansijskog instrumenta na:

- bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine; ili
- amortizovani trošak finansijske obaveze.

Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope za finansijske instrumente, koji nisu kupljena ili kreditno umanjena finansijska imovina, Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i očekivani kreditni gubitak (eng. ECL). Za kupljenu ili nastalu kreditno umanjenu finansijsku imovinu, kreditno usklađena efektivna kamatna stopa izračunava se na temelju procijenjenih budućih novčanih tokova uključujući i očekivani kreditni gubitak.

Izračun efektivne kamatne stope uključuje troškove transakcije, naknade i poene koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju dodatne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obaveze.

Amortizovani trošak i bruto knjigovodstvena vrijednost

“Amortizovani trošak“ je iznos po kojem se finansijska imovina ili finansijske obaveze mjere pri inicijalnom priznavanju, umanjeno za otplate glavnice, plus ili minus kumulativna amortizacija koristeći metodu efektivne kamatne stope bilo koje razlike između inicijalnog iznosa i iznosa po roku dospijanja, i, za finansijsku imovinu, usklađeno za bilo koji očekivani kreditni gubitak (ili umanjene vrijednosti).

“Bruto knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine“ je amortizovani trošak finansijske imovine prije usklađivanja za bilo koji očekivani kreditni gubitak.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.2. Prihodi i rashodi od kamata (nastavak)

Obračun prihoda i rashoda od kamata

Efektivna kamatna stopa finansijske imovine ili finansijskih obveza izračunava se pri početnom priznavanju. Pri izračunu kamatnih prihoda i rashoda, efektivna kamatna stopa primjenjuje se na bruto knjigovodstvenu vrijednost imovine (kada imovina nije umanjena za kreditne gubitke) ili na amortizovani trošak obveza. Efektivna kamatna stopa revidira se kao rezultat periodične procjene novčanih tokova instrumenata s promjenjivom kamatnom stopom kako bi se odrazila kretanja tržišnih kamatnih stopa.

Međutim, za finansijsku imovinu koja je nakon početnog priznavanja kreditno umanjena, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak finansijske imovine. Ako imovina više nije kreditno umanjivana, izračun kamatnog prihoda se vraća na bruto osnovicu.

Za finansijsku imovinu koja je bila kreditno umanjena prilikom početnog priznavanja, prihodi od kamata izračunavaju se primjenom efektivne kamatne stope na amortizovani trošak imovine. Izračun prihoda od kamata ne vraća se na bruto osnovu, čak i ako se kreditni rizik imovine poboljša.

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja tačno diskontuje procijenjene buduće novčane isplate i uplate kroz očekivani vijek trajanja finansijske imovine ili finansijske obveze (ili, gdje je to prikladno, kraćeg razdoblja) na knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine ili finansijske obaveze. Prilikom izračunavanja efektivne kamatne stope Banka procijenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorne uvjete finansijskog instrumenta, ali ne i buduće kreditne gubitke.

U izračun efektivne kamatne stope uključuju troškove transakcije, naknada i poena koji su plaćeni ili primljeni i koji su sastavni dio efektivne kamatne stope. Transakcijski troškovi uključuju inkrementalne troškove koji se mogu izravno pripisati sticanju ili izdavanju finansijske imovine ili finansijske obveze.

Prihodi i rashodi od kamata po ostaloj finansijskoj imovini i finansijskim obavezama po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha iskazuju se u neto dobiti ili gubitku od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3.3. Prihodi i rashodi od naknada

Prihodi i rashodi od naknada i provizija koji su sastavni dio efektivne kamatne stope na finansijsku imovinu ili obvezu uključuju se u mjerenje efektivne kamatne stope, i priznaju se u prihode i rashode od kamata.

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, kao takvi, sastoje se uglavnom od naknada za transakcije kreditnim karticama, izdavanja garancija i akreditiva, platnog prometa u zemlji i inostranstvu i drugih usluga i priznaju se u bilansu uspjeha po izvršenju relevantne usluge.

Prihod od naknada i provizija proistekli iz ugovora sa klijentima mjere se na temelju naknade utvrđene u ugovoru sa klijentima. Banka priznaje prihod kad prenosi uslugu na klijenta.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.3. Prihodi i rashodi od naknada (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje prirodu i vrijeme ispunjavanja obaveza prema kupcima, uključujući značajne uvjete plaćanja i povezane politike priznavanja prihoda.

Vrsta usluge	Priroda i vrijeme ispunjavanja obaveza, uključujući značajne uvjete plaćanja	Priznavanje prihoda u skladu sa MSFI 15
Bankarske usluge u poslovanju sa stanovništvom i pravnim osobama	<p>Banka pruža bankovne usluge klijentima u poslovima sa stanovništvom i pravnim licima, uključujući upravljanje računima, prekoračenjima, transakcijama sa stranim valutama, kreditnim karticama i uslugama.</p> <p>Naknade na konstantnoj osnovi za upravljanje računima se obračunavaju na mjesečnoj osnovi. Banka utvrđuje tarife posebno za poslovanje sa stanovništvom i pravnim licima na godišnjoj osnovi.</p> <p>Naknade koje se zasnivaju na transakcijama, transakcijama sa stranim valutama i prekoračenjima se naplaćuju od klijenta u trenutku nastanka transakcije.</p> <p>Usluge se naplaćuju na mjesečnoj osnovi na bazi utvršenih naknada koje se revidiraju godišnje od strane Banke.</p>	<p>Prihod od naknada po računima i uslugama se priznaje tokom vremena kad se usluga pruža.</p> <p>Prihod od transakcija se priznaje u trenutku nastanka transakcije.</p>

Ugovor sa klijentom koji rezultira priznavanjem finansijskog instrumenta u finansijskim izvještajima Banke može biti djelimično u okviru MSFI 9 i djelomično u okviru MSFI 15. Ako je to slučaj, Banka prvo primjenjuje MSFI 9 da odvoji mjerenje dijela ugovora koji je u okviru MSFI 9 a na ostatak primjenjuje MSFI 15.

3.4. Neto prihod od trgovanja

“Neto prihod od trgovanja” obuhvata dobitke umanjene za gubitke koji se odnose na imovinu i obaveze koje se drže radi trgovanja i uključuje sve promjene fer vrijednosti, kamate i kursne razlike.

3.5. Neto prihod od ostalih finansijskih instrumenata po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Neto prihod od ostalih finansijskih instrumenata koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha odnosi se na derivative koji nisu namjenjeni trgovanju i koji se drže radi upravljanja rizicima koji nisu dio kvalifikovanih odnosa zaštite, finansijska imovina i obaveze mjere se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nabrojano uključuje promjene u fer vrijednosti, kamate, dividende i kursne razlike.

3.6. Prihod od dividendi

Prihod od dividende se priznaje u bilansu uspjeha kada je utvrđeno pravo na primanje dividende i ako se iznos dividende može pouzdano izmjeriti.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7. Najmovi

Na početku ugovora, Banka ocjenjuje da li ugovor jeste ili sadrži komponentu najma. Ugovor jeste ili sadrži komponentu najma ako se njime prenosi pravo kontrole nad upotrebom utvrđene imovine u određenom vremenskom razdoblju u zamjenu za naknadu. Kako bi se procijenilo prenosi li ugovor pravo kontrole nad korištenjem identificirane imovine, Banka koristi definiciju najma prema MSFI 16 „Najmovi“.

Ova se politika primjenjuje na ugovore sklopljene (ili izmjenjene) na dan ili nakon 1. januara 2019. godine.

i) Najmovi gdje je Banka najmoprimac

Banka priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze po najmu od datuma početka ugovora o najmu. Imovina s pravom korištenja, inicijalno se mjeri po trošku, koji je jednak početnoj vrijednosti obaveze za najam usklađeno za bilo koja plaćanja najma izvršena na dan ili prije početka ugovora o najmu, plus bilo koji direktni troškovi nastali i procjena troškova koji bi mogli nastati prilikom demontaže i uklanjanja predmetne imovine, obnavljanja lokacije na kojoj se imovina nalazi ili vraćanje imovine u stanje kakvo iziskuju uslovi ugovora o najmu.

Nakon početnog priznavanja, imovina s pravom korištenja se amortizuje primjenom linearne metode do datuma kraja ugovora o najmu ili na period koji je izvjesno očekivati da će zakup biti aktivan. Pored navedenog, imovina s pravom korištenja se periodično smanjuje za iznos umanjenja vrijednosti, ukoliko je primjenjivo, ili usklađeno za određeno ponovno mjerenje obaveza po najmu.

Obaveza za najam, inicijalno se mjeri po sadašnjoj vrijednosti plaćanja najma koja nisu plaćena na dan početka ugovora o najmu, korištenjem kamatne stope iz ugovora ili u slučaju da ovakva stopa ne može biti lako određiva, inkrementalne stope zaduživanja. Banka primjenjuje inkrementalnu stopu zaduživanja od 2% kao diskontnu stopu.

Banka određuje inkrementalnu stopu zaduženja pribavljajući podatke o kamatnim stopama od raznih eksternih izvora finansiranja i pravi određene usklade kako bi se reflektirali uvjeti najmova i tipovi imovine koja je predmet najma.

Plaćanja po osnovu najma uključena u mjerenje obaveze po osnovu najma obuhvataju sljedeća plaćanja:

- fiksna plaćanja uključujući u suštini fiksna plaćanja, umanjeno za eventualne primljene podsticaje u vezi s najmom; promjenjiva plaćanja koja zavise od određenog indeksa ili stope i koja su početno mjerena prema tom indeksu ili stopi na prvi dan trajanja najma;
- iznose koji se očekuju da prispiju na plaćanje najmoprimcu u okviru garantovanog ostatka vrijednosti;
- cijenu korištenja opcije otkupa ukoliko postoji realna vjerovatnoća da će najmoprimac iskoristiti tu opciju, i kazne za raskid najma, ukoliko period trajanja najma pokazuje da je najmoprimac iskoristio tu opciju.

Obaveza po najmu mjeri se po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamate. Preispituje se kad dođe do promjene budućih plaćanja najma koja proizlaze iz promjene indeksa ili stopa, ako postoji promjena u procjeni Banke za iznos za koji se očekuje da će biti plativ za garantovani ostatak vrijednost, u slučaju da Banka promijeni svoju procjenu da li će se iskoristiti opciju kupovine, produženja ili ukidanja ili ako postoji revidirana fiksna najamnina u osnovi.

Kada se obaveza po najmu ponovno mjeri na ovaj način, vrši se odgovarajuće usklađivanje knjigovodstvene vrijednosti imovine s pravom korištenja ili se nastala razlika evidentira kroz bilans uspjeha u slučaju da je knjigovodstvena vrijednost imovine s pravom korištenja svedena na nulu.

Banka iskazuje imovinu s pravom korištenja, te obavezu po najmu kao posebne pozicija u izvještaju o finansijskoj poziciji.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.7 Najmovi (nastavak)

Banka ne priznaje imovinu s pravom korištenja i obaveze za imovinu male vrijednosti (granična vrijednost imovine je 5.000 EUR) i kratkoročne najmove.

U izvještaju o dobiti i gubitku i ostaloj sveobuhatnoj dobiti prikazuje se rashod od kamata na obavezu po osnovu najma odvojeno od amortizacije date imovine s pravom korištenja. Rashod od kamate na obavezu po osnovu najma predstavlja komponentu finansijskih troškova.

ii) Najmovi gdje je Banka najmodavac

Plaćanja temeljem operativnog najma priznaju se kao prihod primjenom linearne metode u bilansu uspjeha kroz vijek trajanja ugovora o najmu, te se priznaju u izvještaju o finansijskom položaju u slučaju vremenskog ne poklapanja stvarnog trenutka plaćanja i iskazivanja troška najma.

3.8. Oporezivanje

Poreski rashod s temelja poreza na dobit jest zbirni iznos tekuće poreske obaveze i odgođenih poreza.

Tekući porez na dobit

Poreski rashod se temelji na oporezivoj dobiti za godinu. Neto dobit perioda iskazana u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti razlikuje se od oporezive dobiti jer uključuje stavke prihoda i rashoda koje su oporezive ili neoporezive u drugim godinama, kao i stavke koje nikada nisu oporezive ni odbitne. Tekuća poreska obaveza Banke izračunava se primjenom poreskih stopa koje su na snazi, odnosno u postupku donošenja na datum izvještajnog perioda.

Odgođeni porez na dobit

Odgođeni porez jest iznos za koji se očekuje da će po njemu nastati obaveza ili povrat temeljem razlike između knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u nekonsolidovanim finansijskim izvještajima i pripadajuće poreske osnovice koja se koristi za izračunavanje oporezive dobiti, a obračunava se metodom bilansne obaveze. Odgođene poreske obaveze općenito se priznaju za sve oporezive privremene razlike, a odgođena poreska imovina se priznaje u onoj mjeri u kojoj je vjerovatno da će biti raspoloživa oporeziva dobit na temelju koje je moguće iskoristiti privremene razlike koje se odbijaju.

Knjigovodstveni iznos odgođene poreske imovine preispituje se na svaki datum izvještavanja i umanjuje u onoj mjeri u kojoj više nije vjerovatno da će biti raspoloživ dostatan iznos oporezive dobiti za povrat cijelog ili dijela poreske imovine.

3.9. Ulaganja u zavisna društva

Zavisno društvo je subjekt koji je pod kontrolom Banke. Kontrola se postiže na način da Banka ima pravo na varijabilne prinose iz svog učešća u zavisnom društvu i da ima mogućnost utjecati na te prinose kroz vlast nad povezanim društvom.

Ulaganja u zavisna društva u ovim odvojenim finansijskim izvještajima vrednuju se po trošku stjecanja umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti, ako postoje.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.10. Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganja

Pridruženo društvo je subjekt, u kojem Banka ima značajan uticaj, ali koji nije ni zavisno društvo, niti zajedničko ulaganje. Značajan uticaj je moć sudjelovanja u odlukama o finansijskim i poslovnim politikama subjekta koji je predmet ulaganja, ali nije i kontrola, niti zajednička kontrola nad tim politikama.

Zajedničko ulaganje odnosi se na udjele u zajednički kontrolisanom pravnom licu. Zajednički kontrolisano pravno lice je poduhvat u kojem Banka ima zajedničku kontrolu, pri čemu Banka ima pravo na neto imovinu poduhvata umjesto prava na sredstva ili preuzimanja obaveza zajednički kontrolisanog pravnog lica.

Ulaganja u pridružena društva i zajednička ulaganje su u ovim odvojenim finansijskim izvještajima prikazana po trošku sticanja umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti, ako postoje.

3.11. Finansijska imovina i obaveze

Priznavanje i početno mjerenje

Banka inicijalno priznaje kredite i potraživanja, depozite, izdane dužničke vrijednosne papire i subordinirane obaveze na dan nastanka. Svi ostali finansijski instrumenti (uključujući redovnu kupovinu i prodaju finansijskih sredstava) priznaju se na datum trgovanja, odnosno na datum na koji Banka postaje strana ugovornih odredbi instrumenta.

Finansijska imovina ili finansijska obaveza se početno mjeri po fer vrijednosti uvećanoj, osim za finansijsku imovinu i obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, za transakcijske troškove koji se mogu izravno pripisati njegovom stjecanju ili izdavanju.

3.11.1. Finansijska imovina

(i) Klasifikacija i naknadno mjerenje

Prilikom početnog priznavanja Banka klasifikuje finansijsku imovinu prema sljedećim kategorijama:

- Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku
- Finansijska imovina mjerena kroz ostalu sveobuhvatnu dobit
- Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Zahtjevi klasifikacije za dužničke i vlasničke instrumente navedeni su ispod:

1. Dužnički instrumenti

Dužnički instrumenti su oni instrumenti koji zadovoljavaju definiciju finansijske obaveze od strane izdavaoca kao što su krediti, obveznice i potraživanja.

Klasifikacija i naknadno mjerenje zavisi od:

- (i) Namjene upravljanja finansijskom imovinom (poslovni model)
- (ii) Ugovorenih karakteristike novčanih tokova („isključivo plaćanje glavnice i kamate”, eng. Solely Payments of Principal and Interest, dalje „SPPI“ test ili „SPPI“)

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

Bazirano na ovim faktorima, Banka klasifikuje svoju finansijske imovinu u zavisnosti od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni, kako slijedi:

- **Finansijska imovina mjerena po amortizovanom trošku**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova koji predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate (SPPI), i koja nije određena kao po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri po amortizovanom trošku. Nakon početnog priznavanja, knjigovodstvena vrijednost ove imovine je prilagođena za očekivane kreditne gubitke priznate i mjerene kao što je opisano u Bilješci 3.11.1 (iv).

Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope i uključen je u poziciju „*Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope*“.

Dati krediti i potraživanja su nederivativna finansijska imovina s fiksnim ili odredivim plaćanjima koja ne kotira na aktivnom tržištu. Dati krediti i potraživanja nastaju kada Banka odobrava novčana sredstva komitentima bez namjere trgovanja s tim potraživanjima te uključuju plasmane i date kredite bankama, date kredite i potraživanja od klijenata i sredstva kod Centralne banke.

- **Finansijska imovina kroz ostalu sveobuhvatnu dobit**

Finansijska imovina koja se drži radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i radi prodaje imovine, gdje novčani tokovi imovine predstavljaju isključivo plaćanje glavnice i kamate, i koja nije određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, se mjeri kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Procjene fer vrijednosti finansijske imovine mjerene kroz ostalu sveobuhvatnu dobit priznaju se kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, osim priznavanja dobitaka ili gubitaka od umanjenja vrijednosti, prihoda od kamata i tečajnih razlika koji se priznaju u bilansu uspjeha osim ako se radi o vlasničkim vrijednosnicama kod kojih se nerealizovani gubici/dobici nikad ne reklasifikuju u bilans uspjeha.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine kroz ostalu sveobuhvatnu dobit, kumulativni dobiti ili gubici prethodno priznati u ostaloj sveobuhvatnoj dobiti se reklasificiraju u bilans uspjeha. Prihod od kamata obračunava se primjenom efektivne kamatne stope.

- **Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha**

Finansijska imovina se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ako se naknadno ne mjeri po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Dodatno, Banka ima opciju da raspoređuje finansijsku imovinu u kategoriju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kod inicijalnom priznavanja kada takva klasifikacija uklanja ili znatno umanjuje računovodstvenu neusklađenost koja bi inače nastala.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

Namjena upravljanja finansijskom imovinom (Poslovni model)

Sva finansijska imovina, osim vlasničkih vrijednosnih papira koji spadaju u kategoriju ulaganja u pridružena društva, zajednička ulaganja i zavisna društva, grupisana je u poslovne modele koji označavaju način zajedničkog upravljanja skupinom finansijske imovine kao cjelinom radi ostvarenja određenog poslovnog cilja i definišu način na koji se očekuje da će finansijska imovina generisati novčane tokove.

Poslovni modeli Banke su:

- Poslovni model čiji je cilj držanje imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova – objedinjava svu finansijsku imovinu koja se drži radi naplate ugovorenih novčanih tokova tokom vijeka trajanja finansijskog instrumenta. Poslovni model radi naplate prolazi SPPI test, a u taj model alocirana je sljedeća finansijska imovina:
 - novčana sredstva na transakcijskim računima kod drugih banaka,
 - plasmani kod drugih banaka
 - krediti dati klijentima,
 - ostala potraživanja.

Kreditni rizik je osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela.

- Poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja finansijske imovine – objedinjava finansijsku imovinu koja se drži s ciljem prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine. U poslovni model radi naplate i prodaje alocirana je sljedeća finansijska imovina:
 - dužnički vrijednosni papiri (prolazi SPPI test),
 - vlasnički vrijednosni papiri (ne prolaze SPPI test),

Rizik likvidnosti je osnovni rizik kojim se upravlja u okviru ovog poslovnog modela.

- Poslovni model unutar kojeg se finansijska imovina mjeri po fer vrijednosti kroz račun bilans uspjeha (ne prolazi SPPI test) – objedinjuje svu finansijsku imovinu koja se ne drži u okviru prethodno navedena dva poslovna modela. Finansijskom imovinom u ovom poslovnom modelu upravlja se s ciljem ostvarenja novčanih tokova prodajom imovine i ostvarenjem kratkoročnog profita.

3. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE POLITIKE (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

Ugovorene karakteristike novčanih tokova (SPPI)

Test obilježja ugovorenih novčanih tokova s aspekta plaćanja samo glavnice i kamate na nepodmireni iznos glavnice jedan je od kriterija za klasifikaciju finansijske imovine u pojedinu kategoriju mjerenja. SPPI test se provodi s ciljem utvrđivanja da li kamata na nepodmirenu glavicu odražava naknadu za vremensku vrijednost novca, kreditni rizik i druge osnovne rizike posudbe, troškove kreditiranja i profitnu maržu.

SPPI test se provodi:

- za svu finansijsku imovinu, alociranu u poslovni model čiji je cilj držanje finansijske imovine radi naplate ugovorenih novčanih tokova i poslovni model čiji je cilj prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja finansijske imovine, a na datum njenog inicijalnog priznavanja,
- za svaku finansijsku imovinu u slučajevima u kojima je izvorna imovina značajno modificirana i zbog toga ponovno priznata kao nova imovina,
- kod uvođenja novih modela i/ili programa kreditiranja kako bi se unaprijed utvrdila prihvatljivost razmatranih uslova kreditiranja u odnosu na potrebu kasnijeg praćenja vrijednosti eventualne finansijske imovine koja bi proizašla iz istih.

2. Vlasnički instrumenti

Vlasnički instrumenti su instrumenti koji ispunjavaju definiciju kapitala iz perspektive izdavaoca; odnosno to su instrumenti koji ne sadrže ugovornu obavezu plaćanja, a sadrže dokaze o preostalom učešću u neto imovini izdavaoca. Primjer kapitalnih ulaganja podrazumijeva osnovne obične dionice.

Banka naknadno mjeri sva kapitalna ulaganja po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju kada je Uprava Banke izabrala, po inicijalnom priznavanju da neopozivo odredi kapitalno ulaganje po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Politika Banke je da odredi kapitalna ulaganja kao fer vrijednost kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kada se ta ulaganja drže za druge namjene, a ne za generisanje povrata na investicije. Kada se koristi ovaj izbor, dobiti i gubici po osnovu fer vrijednosti priznaju se u ostalu sveobuhvatnu dobit i naknadno se ne reklasifikuju u bilans uspjeha, uključujući i otuđenja. Gubici od umanjenja vrijednosti (i ukidanje gubitaka od umanjenja vrijednosti) se ne izvještavaju odvojeno od drugih promjena u fer vrijednosti. Dividende, kada predstavljaju povrat na takve investicije, i dalje se ne priznaju u dobiti ili gubitku kao ostali prihod kada se utvrdi pravo Banke na primanje plaćanja.

Dobici i gubici na kapitalne investicije po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha su uključeni u neto prihod od trgovanja u bilansu uspjeha.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (*nastavak*)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (*nastavak*)

3.11.1. Finansijska imovina (*nastavak*)

(ii) *Prestanak priznavanja finansijske imovine*

Banka prestaje priznavati finansijsku imovinu (u cjelini ili djelimično) kada isteknu ugovorna prava na primitke novčanih tokova iz finansijskog instrumenta ili kada izgubi kontrolu nad ugovornim pravima nad tom finansijskom imovinom. Ovo se dešava kada Banka prenese suštinski sve rizike i koristi od vlasništva na drugi poslovni subjekt ili kada su prava realizovana, predata ili istekla.

Prilikom prestanka priznavanja finansijske imovine razliku između knjigovodstvene vrijednosti (ili knjigovodstvenog iznosa raspoređenog na dio imovine koja se prestaje priznavati) i sume primljena naknada (uključujući svako novo sredstvo umanjeno za svaku novu obavezu) i bilo koji kumulativni dobitak ili gubitak prethodno priznat kroz sveobuhvatnu dobit priznaje se u bilansu usjeha.

Svaki kumulativni dobitak ili gubitak priznat kroz sveobuhvatnu dobit za vlasničke vrijednosne papire označene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit ne priznaju se u bilansu uspjeha kod prestanka priznavanja takvih vrijednosnih papira, nego se direktno priznaju u zadržanu dobit.

(iii) *Modifikacija finansijske imovine*

Modifikacija izloženosti je postupak kojim se mijenjaju uslovi originalnog ugovora, pri čemu modifikacija može biti:

- 1) uzrokovana tekućim potrebama dužnika (npr. smanjenje efektivne kamatne stope, produženje trajanja instrumenta zamjena kolaterala i slično), a ne finansijskim poteškoćama dužnika,
- 2) uzrokovana trenutnim finansijskim poteškoćama dužnika ili poteškoćama koje će uskoro nastati, odnosno pogoršanjem njegove kreditne sposobnosti.

Modifikacija stavke finansijske aktive postoji kada je izvršena promjena nekih ili svih odredbi ugovora.

Banka će da u slučaju stavke finansijske aktive koja predstavlja dužnički finansijski instrument (vrijednosni papiri i dati krediti i potraživanja) utvrdi da li je izvršena modifikacija značajna, odnosno da li je razlika između sadašnje vrijednosti preostalih modifikovanih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope i sadašnje vrijednosti izmijenjenih novčanih tokova diskontovanih primjenom originalne efektivne kamatne stope veća od 10%.

Ukoliko je modifikacija značajna, Banka prestaje priznavati originalnu finansijsku imovinu i počinje priznavati novu finansijsku imovinu po fer vrijednosti plus troškovi transakcije i preračunava novu efektivnu kamatnu stopu sredstva. Datum modifikacije se smatra datumom inicijalnog priznavanja za potrebe izračuna umanjena vrijednosti, uključujući i potrebe određivanja značajnog povećanja kreditnog rizika.

Nadalje, Banka također procjenjuje da li je novo priznato finansijsko sredstvo umanjene vrijednosti na dan inicijalnog priznavanja, posebno u slučaju kada je modifikacija nastala usljed finansijskih poteškoća dužnika. Razlika u knjigovodstvenoj vrijednosti se također priznaje u bilansu uspjeha kao dobit ili gubitak od prestanka priznavanja.

Ukoliko modifikacija finansijskog sredstva nije značajna te modifikacija nije rezultirala prestankom priznavanja finansijskog sredstva, onda Banka prvo iznova računa bruto knjigovodstvenu vrijednost sredstva koristeći revidirane novčane tokove i priznaje razliku kao dobit ili gubitak u bilansu uspjeha. Nova bruto knjigovodstvena vrijednost se preračunava diskontovanjem modifikovanih novčanih tokova originalnom efektivnom kamatnom stopom (ili primjenom efektivne kamatne stope usklađene za kreditni rizik u slučaju POCI imovine).

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA *(nastavak)*

3.11. Finansijska imovina i obaveze *(nastavak)*

3.11.1. Finansijska imovina *(nastavak)*

Ukoliko se modifikacija odvija zbog finansijskih poteškoća dužnika, dobit ili gubitak se prikazuje zajedno sa gubitkom od umanjenja. U ostalim slučajevima, prikazuje se kao prihod od kamata izračunat korištenjem metode efektivne kamatne stope.

(iv) Umanjenje vrijednosti

Odluka Agencije koja se temelji na MSFI 9 ističe model „tri nivoa kreditnog rizika“ u vezi umanjenja vrijednosti finansijske imovine zasnovano na promjenama kreditnog kvaliteta od inicijalnog priznavanja finansijske imovine.

Umanjenje vrijednosti finansijske imovine priznaje se po modelu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) za imovinu koja se naknadno mjeri po amortizovanom trošku i imovinu koja se naknadno mjeri po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit (osim vlasničkih instrumenata).

Odluka Agencije koja se temelji na MSFI 9 zahtijeva da se procjene očekivani gubici na nivou gubitaka koji se očekuju u narednih 12 mjeseci (nivo kreditnog rizika 1) od početnog unosa finansijskog instrumenta. Vremenski period za izračun očekivanog gubitka postaje čitav preostali vijek trajanja sredstva koje je predmet procjene, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio “značajno” pogoršanje u odnosu na početno mjerenje (nivo kreditnog rizika 2) ili u slučaju da je sredstvo djelimično ili u potpunosti nekvalitetno (nivo kreditnog rizika 3). Preciznije, odredbe MSFI 9 za umanjenje vrijednosti uključuju:

- raspodjelu kvalitetne finansijske imovine na raznim nivoima kreditnog rizika ("staging"), koja odgovara ispravkama vrijednosti zasnovanim na očekivanim gubicima tokom narednih 12 mjeseci (takozvani “nivo kreditnog rizika 1”) ili vijeku trajanja za cijelo preostalo trajanje instrumenta (takozvani “nivo kreditnog rizika 2”), kod postojanja značajnog porasta kreditnog rizika;
- raspodjelu djelimično ili u potpunosti nekvalitetne finansijske imovine u tzv. “nivo kreditnog rizika 3“, uvijek uz ispravke vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom cijelog trajanja instrumenta;
- uključivanje očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) u izračun, kao i očekivane buduće promjene makroekonomskog scenarija.

Mjerenje ECL-a

Očekivani kreditni gubici prema internom modelu umanjenja vrijednosti se mjere kako slijedi:

- *finansijska imovina koja nije kreditno umanjena na datum izvještavanja*: kao sadašnja vrijednost nedostajuće gotovine (tj. razlika između novčanih tokova nastalih prema subjektu u skladu sa ugovorom i novčanog toka koji banka očekuje da primi);
- *finansijska imovina koja je kreditno umanjena na datum izvještavanja*: kao razlika između bruto knjigovodstvene vrijednosti i sadašnje vrijednosti očekivanih budućih novčanih tokova;
- *neiskorištene kreditne obaveze*: kao sadašnja vrijednost razlike između ugovorenog novčanog toka nastalog prema Banci ukoliko je obaveza neiskorištena i novčanog toka koji Banka očekuje da primi; i
- *ugovori o finansijskim garancijama*: očekivane uplate za podmirenje imaoća garancije manje iznos koji Banka očekuje da će nadoknaditi.

Pogledati Bilješku 6.1.3. koja detaljno objašnjava interni model umanjenja vrijednosti.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

Kao što je obavljeno u Bilješci 2.1, 2.5 i 5, Banka od 01. januara 2020. godine mjeri očekivane kreditne gubitke u skladu sa zahtjevima Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Zahtjevi nove Odluke na području umanjenja vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka MSFI 9 s tim da ima određenih specifičnosti (na primjer propisane minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za nivo kreditnog rizika). Slijedeći nove zahtjeve regulatora, Banka je ažurirala metodologiju umanjenja vrijednosti u skladu sa zahtjevima nove Odluke, te definisala minimalne kriterije za mjerenje očekivanih gubitaka u skladu sa rasporedom izloženosti u nivo kreditnih rizika, kako je opisano u nastavku.

Do 1. januara 2020. Banka je primjenjivala pravila mjerenja i vrednovanja kreditnih gubitaka koji se isključivo temelje na MSFI 9 modelima, dok je od 1. januara 2020. uz postojeće zahtjeve MSFI 9, implementirala pravila Odluke koji postavljaju određene minimalne postotke rezervacija, kako je navedeno u nastavku.

1 Nivo kreditnog rizika 1:

Banka izloženosti raspoređene u fazu kreditnog rizika 1 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke najmanje u iznosima kako slijedi:

- a) za izloženosti sa niskim rizikom - 0,1% izloženosti,
- b) za izloženosti prema centralnim vladama i centralnim bankama izvan Bosne i Hercegovine za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 3 i 4 – 0,1% izloženosti,
- c) za izloženosti prema bankama i drugim subjektima finansijskog sektora za koje postoji kreditna procjena priznate vanjske institucije za procjenu kreditnog rejtinga koja se u skladu sa članom 69. Odluke o izračunavanju kapitala banke raspoređuje u stepen kreditnog kvaliteta 1, 2 ili 3 – 0,1% izloženosti,
- d) za ostale izloženosti - 0,5% izloženosti.

Ako Banka u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od onih koji proizlaze iz navedenih odredbi Odluke, Banka primjenjuje tako utvrđen veći iznos.

2 Nivo kreditnog rizika 2:

Banka za izloženosti raspoređene u nivo kreditnog rizika 2 utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu većem od dva navedena:

- a) 5% izloženosti,
- b) iznosa utvrđenog u skladu sa internom metodologijom Banke.

3 Nivo kreditnog rizika 3:

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka raspoređenih u Nivo 3 ovise od činjenice da li je izloženost osigurana prihvatljivim kolateralom ili ne, te u skladu s tim, minimalne stope su kako slijedi:

- a) izloženosti osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	25%
od 271 do 365 dana	40%
od 366 do 730 dana	60%
od 731 do 1460 dana	80%
preko 1460 dana	100%

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

(iv) Umanjenje vrijednosti (nastavak)

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (nastavak)

Izuzetno, ukoliko je Banka poduzela odgovarajuće pravne radnje i može dokumentovati izvjesnost naplate iz prihvatljivog kolaterala u naredne tri godine, povećanje nivoa očekivanih kreditnih gubitaka nije dužna vršiti iznad 80% izloženosti. Pri tome procjena budućih novčanih tokova iz prihvatljivog kolaterala svedenih na sadašnju vrijednost mora biti veća od 20% tog potraživanja. U slučaju da Banka ne naplati potraživanja u navedenom periodu od tri godine, dužna je knjigovodstveno evidentirati očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

b) izloženosti koje nisu osigurane prihvatljivim kolateralom:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
do 180 dana	15%
od 181 do 270 dana	45%
od 271 do 365 dana	75%
od 366 do 456 dana	85%
preko 456 dana	100%

U slučaju restrukturiranih izloženosti Banka će svih 12 mjeseci perioda oporavka zadržati očekivane kreditne gubitke na nivou pokrivenosti koji je bio formiran na datum odobrenja restrukture, a koji ne može biti niži od 15% izloženosti. Za treću i svaku narednu restrukturu ranije restrukturirane izloženosti koja je u trenutku restrukture bila raspoređena u nivo kreditnog rizika 3 ili POCI imovine, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivane kreditne gubitke u iznosu od 100% izloženosti.

Za izloženosti koje se odnose na slučajeve kada dužnik nije izvršio svoju obavezu prema banci najkasnije u roku od 60 dana od dana kada je izvršen protest po osnovu prethodno izdate garancije, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira očekivani kreditni gubitak u iznosu od 100% izloženosti.

Ako Banka u skladu sa svojom internom metodologijom utvrdi iznos očekivanih kreditnih gubitaka veći od iznosa koji proizlaze iz odredbi Odluke, Banka utvrđuje i knjigovodstveno evidentira te iznose.

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja, primjenjuju se prema tabeli kako slijedi:

Dani kašnjenja	Minimalni očekivani kreditni gubitak
nema kašnjenja u materijalno značajnom iznosu	0,5%
do 30 dana	2%
od 31 do 60 dana	5%
od 61 do 90 dana	10%
od 91 do 120 dana	15%
od 121 do 180 dana	50%
od 181 do 365 dana	75%
preko 365 dana	100%

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

Kreditno umanjena finansijska imovina

Na svaki datum izvještavanja, Banka procjenjuje da li je finansijska imovina koja se vodi po amortizovanom trošku i dužnička finansijska imovina koja se vodi po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit kreditno umanjena (u daljnjem tekstu “finansijska imovina nivo kreditnog rizika 3”). Finansijska imovina je kreditno umanjena kada dođe do jednog ili više događaja koji imaju štetan utjecaj na procijenjene buduće novčane tokove finansijske imovine.

Dokazi da je finansijska imovina kreditno umanjena uključuju sljedeće dostupne podatke:

- značajne finansijske poteškoće dužnika ili izdavatelja;
- kršenje ugovora kao što je neispunjavanje obaveza ili neispoštovani rok dospjeća;
- restrukturiranje kredita ili predujma od strane Banke pod uvjetima koje Banka ne bi drugačije razmatrala;
- postaje vjerovatno da će zajmoprimac ući u stečaj ili drugu finansijsku reorganizaciju; ili nestanak aktivnog tržišta za vrijednosni papir zbog finansijskih poteškoća.

Kredit koji je bio ponovno ugovoren zbog pogoršanja stanja zajmoprimca obično se smatra kreditno umanjenim, osim ako postoje dokazi da je rizik nenaplativosti ugovornih novčanih tokova značajno smanjen i da nema drugih pokazatelja umanjenja.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.1. Finansijska imovina (nastavak)

Prezentacija rezervisanja za ECL u izvještaju o finansijskom položaju

Rezervisanja za gubitke od ECL se prezentuju u izvještaju o finansijskom položaju kako slijedi:

- *finansijska imovina iskazane po amortizovanom trošku*: kao odbitna stavka od bruto knjigovodstvene vrijednosti imovine;
- *kreditne obaveze i ugovori o finansijskim garancijama*: generalno kao rezervisanje;
- *gdje finansijski instrument uključuje i iskorištenu i neiskorištenu komponentu, i Banka ne može identificirati ECL na iskorištenoj i neiskorištenoj kreditnoj obavezi*: Banka prezentuje kombinovanu rezervaciju za gubitke za obje komponente. Kombinovani iznos se prezentira kao odbitna stavka bruto knjigovodstvene vrijednosti iskorištene komponente. Svaki višak preko knjigovodstvene vrijednosti iskorištene komponente se prezentira kao rezervisanje; i
- *dužnički vrijednosni papiri mjereni po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit*: umanjenje vrijednosti se ne priznaje u izvještaju o finansijskom položaju jer je knjigovodstvena vrijednost te imovine i njihova fer vrijednost. Međutim, umanjenje vrijednosti se objavljuje i priznaje u rezervi za fer vrijednost.

Pogledati i Bilješku 6.1.3.

POCI imovina - imovina koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti

Finansijskom imovinom koja je kupljena ili kreirana umanjene vrijednosti smatra se imovima kod koje postoje objektivni dokazi o umanjenju vrijednosti (koja je u defaultu) u trenutku inicijalnog priznavanja.

Takva imovina može nastati u slučaju da:

- banka otkupi imovinu koja ima objektivne dokaze o umanjenju vrijednosti uz značajan diskont ili
- u slučaju značajne modifikacije instrumenta koji se već nalazi u statusu neispunjenja obveza ili
- u slučaju da sama značajna modifikacija instrumenta predstavlja razlog za ulazak u status neispunjenja obveza,
- banka odobri novi plasman klijentu koji već ima značajni udio portfelja u statusu neispunjavanja obveza

Banka ne kupuje plasmane umanjene vrijednosti (tzv. bad debt), stoga POCI imovina predstavlja inicijalno ili zbog značajne modifikacije ponovno priznate instrumente koji su na dan priznavanja u statusu neispunjavanja obveza (defaultu).

Otpisi

Kredit i dužnički vrijednosni papiri se otpisuju (dijelom ili u potpunosti) gdje ne postoji razumno očekivanje povrata finansijske imovine dijelom ili u potpunosti. Ovo je uglavnom slučaj kada Banka odredi da dužnik nema imovinu, izvore ili prihode koji mogu generirati dovoljne novčane tokove da otplate iznos koji je predmet otpisa. Ovo ocjenjivanje se vrši na nivou pojedinačnog sredstva.

Ponovno sticanje prethodno otpisanih iznosa uključuje se u “gubici od umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata” u bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti.

Finansijska sredstva koja su otpisana i dalje mogu da budu predmet ponovog sticanja da bi bila u skladu sa procedurama Banke.

Banka otpisuje dug ili investiciju u jemstvo duga, dijelom ili u potpunosti, i svaku povezanu isplatu za gubitak od umanjenja vrijednosti kada je kreditni odbor Banke utvrdio da nisu postojale realne mogućnosti ponovnog sticanja.

Politika primjenjiva od 1. januara 2020. godine - Odluka o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

U skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka koja je na snazi od 01. januara 2020. Banka vrši računovodstveni otpis bilansne izloženosti dvije godine nakon što je Banka knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti te izloženosti i istu proglasila u potpunosti dospjelom.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.2. Finansijske obaveze

(i) Klasifikacija

Banka klasifikuje finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i po amortizovanom trošku. Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Uprava određuje klasifikaciju finansijskih instrumenata kod početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha imaju dvije podkategorije: finansijski instrumenti koji se drže radi trgovanja (uključujući derivative) i oni koje Uprava inicijalno rasporedi u ovu kategoriju. Finansijski instrument raspoređuje se u ovu kategoriju isključivo ukoliko je nastao ili stečen radi prodaje ili kupovine u kratkom roku, u svrhu kratkoročnog stjecanja profita ili raspoređivanjem od strane rukovodstva u ovu kategoriju kod inicijalnog priznavanja. Banka nema finansijskih obaveza klasifikovanih po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Ostale finansijske obaveze

Ostale finansijske obaveze čine sve finansijske obaveze koje nisu vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i uključuju obaveze prema klijentima, obaveze prema bankama i drugim finansijskim institucijama kao i subordinirani dug.

(ii) Inicijalno i naknadno mjerenje

Finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se inicijalno po fer vrijednosti, dok se transakcijski troškovi priznaju odmah kao rashod u bilansu uspjeha. Naknadno mjerenje je također po fer vrijednosti.

Dobici i gubici koji nastaju iz promjena fer vrijednosti finansijskih obaveza po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha priznaju se u bilansu uspjeha.

Ostale finansijske obaveze se početno vrednuju po svojoj fer vrijednosti uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ostale finansijske obaveze se vrednuju po amortizovanom trošku koristeći metodu efektivne kamatne stope.

(iii) Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijske obaveze kada samo kada one prestaju postojati, to jeste kada su ispunjene, otkazane ili istekle.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.2. Finansijske obaveze (nastavak)

(iv) Modifikacija finansijskih obaveza

Banka prestaje priznavati finansijsku obavezu kada su uslovi promijenjeni i kada su novčani tokovi modificirane obaveze suštinski drugačiji. U tom slučaju, nova finansijska obaveza bazirana na modificiranim uvjetima se priznaje po fer vrijednosti. Razlika između knjigovodstvene vrijednosti i finansijske obaveze se prestaje priznavati i priznaje se plaćena naknada u bilansu uspjeha. Plaćena naknada uključuje prenesenu nefinansijsku imovinu, ukoliko je ima, preuzimanje obaveza uključujući novu modificiranu finansijsku obavezu.

Ukoliko modifikacija finansijske obaveze nije obračunata kao prestanak priznavanja, onda se trošak amortizacije te obaveze ponovo računa diskontovanjem modifikovanog novčanog toka po izvornim efektivnim kamatnim stopama i rezultira priznavanjem u bilansu uspjeha kao dobitak ili gubitak. Kod finansijskih obaveza sa promjenjivom stopom, izvorna kamatna stopa korištena za izračun modifikacije dobiti ili gubitka usklađuje se tako da reflektuje trenutne tržišne uvjete u vrijeme modifikacije. Troškovi i naknade koji nastaju priznaju se kao usaglašavanje knjigovodstvene vrijednosti obaveze ili amortizovane vrijednosti tokom prestalog vijeka modificirane finansijske obaveze kroz ponovno računanje efektivne kamatne stope na instrument.

3.11.3 Prebijanje finansijske imovine i obaveza

Finansijska imovina i obaveze se prebijaju i neto iznos se prikazuje u finansijskom izvještaju, kada, i samo kada Banka ima zakonsko pravo da vrši prebijanje i ima namjeru podmiriti je na neto osnovi ili realizirati imovinu i istovremeno podmiriti obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju na neto osnovi samo kada je dozvoljeno u skladu sa MSFI, ili za dobitke i gubitke koji proizilaze iz sličnih transakcija, kao u poslovima trgovine.

3.11.4 Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza

Fer vrijednost je cijena koja bi se dobila za prodaju sredstava ili koja bi se platila za prienos obaveze u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum mjerenja na glavnom, ili ako je to nemoguće, na najpovoljnijem tržištu kojem Banka ima pristup na taj dan. Fer vrijednost obaveze izražava njen rizik neizvršavanja.

Kada je to moguće, Banka mjeri fer vrijednost instrumenta preko iskazane cijene na aktivnom tržištu za taj instrument. Tržište se smatra aktivnim ako se transakcije za sredstva ili obavezu odvijaju dovoljno često i u opsegu dovoljnom za davanje informacija o cijenama na redovnoj osnovi (nivo 1 hijerarhije fer vrijednosti).

Ukoliko ne postoje iskazane cijene na aktivnom tržištu, Banka onda koristi tehnike procjene koji maksimiziraju korištenje relevantnih dostupnih ulaznih podataka (nivo 2 i nivo 3 hijerarhije fer vrijednosti) i minimiziraju korištenje nedostupnih ulaznih podataka. Odabrana tehnika procjene uključuje sve faktore koje bi učesnici na tržištu uzeli u obzir pri određivanju cijene transakcije.

Najbolji dokaz fer vrijednosti finansijskog instrumenta prilikom početnog priznavanja je uobičajeno cijena transakcije - fer vrijednost date ili primljene naknade. Ukoliko Banka odredi da se fer vrijednost prilikom početnog priznavanja razlikuje od cijene transakcije te da fer vrijednost nije potkrijepljena ni kotiranom cijenom na aktivnom tržištu za identičnu imovinu ili obavezu niti na osnovu tehnike procjene koja koristi samo dostupne tržišne podatke, onda se finansijski instrument inicijalno priznaje po fer vrijednosti prilagođenoj kako bi se odgodile razlike između fer vrijednosti prilikom početnog priznavanja i cijene transakcije. Naknadno se te razlike priznaju u dobit ili gubitak na odgovarajućoj bazi tokom vijeka instrumenta ali ne kasnije od momenta kada je procjena u potpunosti potkrijepljena dostupnim tržišnim podacima ili kada je transakcija zatvorena.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.4. Mjerenje fer vrijednosti finansijske imovine i obaveza (nastavak)

Ukoliko sredstva ili obaveze za koje se određuje fer vrijednost imaju ponuđenu cijenu i traženu cijenu, Banka mjeri sredstva i duge pozicije po ponuđenoj cijeni, a obaveze i kratke pozicije po traženoj cijeni.

Portfoliji finansijskih sredstava i finansijskih obaveza koji su izloženi tržišnom riziku i kreditnom riziku kojim upravlja Banka na bazi neto izloženosti bilo tržišnom ili kreditnom riziku se mjere na bazi cijene koja bi bila određena za prodaju neto duge pozicije (ili plaćena za prijenos neto kratke pozicije) za određenu izloženost riziku. Ove prilagodbe nivoa portfolia su dodijeljene individualnim sredstvima i obavezama na bazi relativnih prilagodbi rizika za svaki pojedinačni instrumenat u portfoliu.

Fer vrijednost sredstava po viđenju nije manja od iznosa koji se plaća po viđenju.

Banka priznaje transfere između nivoa hijerarhije fer vrijednosti u izvještajnom periodu u kojem se desila promjena.

3.11.5. Specifični finansijski instrumenti

Novac i novčani ekvivalenti

Za potrebe izvještavanja o novčanim tokovima, novac i novčani ekvivalenti obuhvataju sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, stanja na žiro računima kod drugih banaka kao i sredstva oročena kod drugih banaka originalno na period do 3 mjeseca od datuma nastanka.

Novac i novčani ekvivalenti iskazuju se po amortizovanom trošku u izvještaju o finansijskoj poziciji.

Novac i novčani ekvivalenti isključuju obaveznu minimalnu rezervu kod Centralne banke, budući da sredstva obavezne rezerve nisu na raspolaganju Banci u njenom svakodnevnom poslovanju. Obavezna minimalna rezerva kod Centralne banke je iznos koji su obavezne izdvajati sve poslovne banke koje imaju dozvolu za rad u Bosni i Hercegovini.

Plasmani kod banaka i obavezna rezerva kod Centralne banke

Plasmani kod banaka oročeni na period preko 3 mjeseca i obavezna rezerva kod Centralne banke kasifikuju se kao zajmovi i potraživanja i iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti.

Dati krediti i potraživanja

Dati krediti i potraživanja iskazuju se po amortizovanom trošku umanjenom za gubitke od umanjenja vrijednosti kako bi se prikazali i procijenjeni nadoknadivi iznosi.

“Kredit i potraživanja” u Izvještaju o finansijskom položaju uključuju:

- kredite i potraživanja koja se mjere po amortiziranom trošku (pogledati Bilješku 3.11.1), inicijalno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za početne troškove, a naknadno po amortiziranom trošku koristeći metod efektivne kamatne stope

- kredite i potraživanja raspoređene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koji se mjere po fer vrijednosti sa promjenama u fer vrijednosti koji se priznaju u bilansu uspjeha.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11. Finansijska imovina i obaveze (nastavak)

3.11.5. Specifični finansijski instrumenti (nastavak)

Investicioni vrijednosni papiri

“Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- dužničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

“Finansijska imovina po amortizovanom trošku” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- dužničke vrijednosne papire mjerene po amortizovanom trošku

“Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit” u izvještaju o finansijskom položaju uključuje:

- vlasničke vrijednosne papire mjerene po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit.

Banka je odlučila priznavati kroz sveobuhvatnu dobit promjene fer vrijednosti za određena ulaganja u vrijednosne papire koji se ne drže radi trgovanja. Izbor se vrši na bazi svakog pojedinačnog instrumenta pri početnom priznavanju i neopoziv je.

Gubici i dobiti vlasničkih instrumenata se nikad ne reklasifikuju kroz bilansu uspjeha i umanjenje se ne priznaje kroz bilansu uspjeha. Dividenda se priznaje kroz bilans uspjeha osim ako jasno ne predstavlja povrat dijela troška investiranja, u kom se slučaju priznaje kroz ostalu sveobuhvatnu dobit. Kumulativni dobiti i gubici priznati kroz ostalu sveobuhvatnu dobit se transferišu u zadržanu dobit u slučaju prodaje ulaganja.

Finansijske garancije i kreditne obaveze

“Finansijske garancije” su ugovori koji zahtijevaju od banke da izvrši specifična plaćanja kao nadoknadu vlasnicima uslijed gubitka koji proizilazi iz neizvršenja obaveza dužnika kada ugovorni uvjeti nastanu. “Kreditne obaveze” su obaveze banke da plasiraju kredit pod unaprijed ugovorenim uvjetima.

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug

Uzeti kamatonosni krediti i subordinirani dug klasificiraju se kao ostale finansijske obaveze i početno se priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za pripadajuće transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, iskazuju se po amortizovanoj vrijednosti, pri čemu se svaka razlika između primitaka (umanjena za troškove transakcije) i otkupne vrijednosti priznaje u bilansu uspjeha tokom razdoblja trajanja posudbe korištenjem metode efektivne kamatne stope.

Tekući računi i depoziti banaka i klijenata

Tekući računi i depoziti su klasificirani kao ostale obaveze i početno se mjere po fer vrijednosti uvećanoj za transakcijske troškove, a naknadno se iskazuju po amortizovanom trošku primjenom metode efektivne kamatne stope.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12. Nekretnine i oprema

Priznavanje i mjerenja

Nekretnine i oprema početno se iskazuju po trošku nabavke umanjenom za ispravku vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Trošak nabavke obuhvata nabavnu cijenu i sve troškove direktno povezane s dovođenjem sredstva u radno stanje za namjeravanu upotrebu. Naknadni troškovi se uključuju u neto knjigovodstvenu vrijednost ili se iskazuju kao zasebna imovina samo ako je vjerovatno da će buduće ekonomske koristi utjelovljene u okviru dijela biti protjecane u Banku i da se njihov trošak može pouzdano mjeriti. Troškovi svakodnevnih popravki i održavanja priznaju se u bilansu uspjeha u trenutku nastanka.

Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu. Amortizacija se obračunava na temelju procijenjenog vijeka upotrebe sredstva, koristeći linearnu metodu koja je kako slijedi: Procijenjene stope amortizacije tokom 2019. i 2020. bile su kako slijedi:

Građevine	2%
Vozila	14%
Uredska oprema	7%-33,3%

Dobici ili gubici od otpisa ili otuđenja materijalne imovine utvrđuju se kao razlika između prihoda od prodaje i knjigovodstvenog iznosa te imovine i priznaju se u izvještaju o bilansu uspjeha i ostaloj sveobuhvatnoj dobiti u periodu u kojem su nastali.

3.13. Nematerijalna imovina

Nematerijalna imovina se iskazuje po trošku umanjenom za akumuliranu amortizaciju i gubitke od umanjena vrijednosti. Trošak uključuje sve troškove koji se mogu direktno pripisati sticanju imovine:

Procijenjene stope amortizacije bile su kako slijedi:

Ulaganja u tuđe nekretnine	20%
Ostala nematerijalna imovina	16,6%-33,3%

3.14. Ulaganja u investicijske nekretnine

Ulaganja u investicijske nekretnine obuhvataju nekretnine u posjedu radi zarade prihoda od najma ili zbog porasta vrijednosti kapitalne imovine, ili oboje, i početno se mjere po trošku nabavke, uključujući transakcijske troškove. Nakon početnog priznavanja, ulaganja u nekretnine mjere se po trošku nabavke umanjenom za ispravak vrijednosti i akumulirane gubitke od umanjenja vrijednosti. Obračun amortizacije započinje u trenutku u kojem je sredstvo spremno za namjeravanu upotrebu i obračunava se na osnovu procijenjenog životnog vijeka sredstva, korištenjem linearne metode kako slijedi:

Građevine	2%
-----------	----

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.15. Umanjenje vrijednosti nefinansijske imovine

Na svaki datum izvještajnog perioda Banka preispituje knjigovodstvene iznose svojih nekretnina i opreme da bi utvrdila postoje li naznake da je došlo do gubitaka uslijed umanjenja vrijednosti navedene imovine. Ako postoje takve naznake, procjenjuje se nadoknadiivi iznos sredstva da bi se mogao utvrditi eventualni gubitak nastao umanjenjem.

Nadoknadiiva vrijednost je njegova fer vrijednost umanjena za troškove prodaje ili vrijednost u upotrebi, zavisno od toga koja je viša. Za potrebe procjene vrijednosti u upotrebi, procijenjeni budući novčani tokovi diskontuju se do sadašnje vrijednosti primjenom diskontne stope prije oporezivanja koja odražava sadašnju tržišnu procjenu vremenske vrijednosti novca i rizike specifične za to sredstvo.

Ako je procijenjen nadoknadiivi iznos sredstva manji od knjigovodstvenog iznosa, onda se knjigovodstveni iznos tog sredstva umanjuje do nadoknadiivog iznosa. Gubici od umanjenja vrijednosti priznaju se odmah kao reshod u bilansu uspjeha.

Kod naknadnog poništenja gubitka od umanjenja vrijednosti, knjigovodstveni iznos sredstva povećava se do revidiranog procijenjenog nadoknadiivog iznosa toga sredstva, pri čemu veća knjigovodstvena vrijednost ne premašuje knjigovodstvenu vrijednost koja bi bila utvrđena da u prethodnim godinama nije bilo priznatih gubitaka na tom sredstvu uslijed umanjenja vrijednosti. Poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti odmah se priznaje kao prihod, osim ako se predmetno sredstvo ne iskazuje po procijenjenoj vrijednosti, u kojem slučaju se poništenje gubitka od umanjenja vrijednosti iskazuje kao povećanje uslijed revalorizacije.

3.16. Rezervisanja za obaveze i troškove

Rezervacije se priznaju kada Banka ima sadašnju zakonsku ili konstruktivnu obavezu kao rezultat prošlih događaja za koje je vjerovatno da će biti potreban odlivi resursa koji sadrže ekonomske koristi za podmirenje obaveze i pouzdana procjena iznosa obaveze biti napravljen.

Rezervacije za obaveze i troškove održavaju se na nivou koji rukovodstvo Banke smatra dovoljnim za apsorpciju nastalih gubitaka. Uprava određuje dostatnost odredbi na osnovu uvida u određene stavke; trenutne ekonomske okolnosti rizika karakteristike pojedinih kategorija transakcija, kao i drugi relevantni faktori.

Rezervisanja se oslobađaju samo za takve izdatke u vezi sa kojima se rezervacije priznaju na početku. Ako odliv ekonomskih koristi za izmirenje obaveza više nije vjerovatan, rezervacija se ukida.

3.17. Naknade zaposlenicima

U ime svojih zaposlenika, Banka plaća porez na dohodak, kao i doprinose za penziono, invalidsko, zdravstveno i osiguranje od nezaposlenosti, na i iz plate, koji se obračunavaju po zakonskim stopama tokom godine na bruto platu. Banka gore navedene doprinose plaća u korist penzijskog i zdravstvenog fonda Federacije Bosne i Hercegovine (na federalnom i kantonalnom nivou), Republike Srpske i Brčko Distrikta.

Nadalje, topli obrok, prijevoz sa i na posao i regres su plaćeni u skladu sa domaćim zakonskim propisima. Ovi troškovi su prikazani u izvještaju o bilansu uspjeha i ostale sveobuhvatne dobiti u periodu u kojem su nastali troškovi plata.

Otpremnine za odlazak u penziju

Banka pravi rezervisanja za otpremnine za odlazak u penziju u iznosu od 3 prosječne mjesečne plate zaposlenog ili 3 prosječne plate na nivou Federacije Bosne i Hercegovine prema posljednjem objavljenom izvještaju Federalnog zavoda za statistiku, u zavisnosti šta je za zaposlenog povoljnije.

Banka knjiži troškove otpremnina za odlazak u penziju u periodu u kojem su otpremnine zarađene.

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Kapital i rezerve

Dionički kapital

Dionički kapital obuhvata uplaćene redovne dionice i izražava se u KM po nominalnoj vrijednosti.

Rezerva za kreditne gubitke formirane iz dobiti

Rezerva za kreditne gubitke formirana iz dobiti predstavlja višak rezervacija za umanjenje vrijednosti izračunate u skladu s propisima Federalne Agencije za Bankarstvo ("FBA") u odnosu na rezervacije za umanjenje vrijednosti izračunate prema zahtjevima MSFI. Rezerva je objavljena direktno u kapitalu (kao rezerva koju nije moguće rasporediti) i do 2012. godine povećanje je bilo pokriveno prenosom iz zadržane dobiti, nakon odobrenja dioničara.

Prije 2012. godine, potreba za prenos iz zadržane dobiti u predviđene rezerve u sklopu kapitala (regulatorne rezerve za kreditne gubitke) je izračunata za cijeli kreditni portfolio na neto osnovi, pri čemu su se uzimala u obzir oba slučaja, slučaj gdje je primjena propisa FBA rezultirala većim rezervacijama kao i slučaj gdje je primjena propisa FBA rezultirala manjim rezervacijama u odnosu na MSFI rezerve. Međutim, od 2012. godine, banke su obavezne da izračunaju iznos regulatornih rezervi za kreditne gubitke, uzimajući u obzir samo slučajeve gdje primjena propisa FBA rezultira većim rezervacijama. Retroaktivna primjena ove promjene u propisima FBA nije potrebna.

Na temelju Odluke o minimalnim standardima za upravljanje kapitalom i klasifikaciju aktive banaka donesene od strane FBA u februaru 2013. godine, višak regulatornih rezervi se neće prikazivati kao kretanje rezervi u okviru kapitala, već će isključivo biti korišten prilikom izračuna adekvatnosti kapitala. Samim tim, rezerve prikazane u finansijskim izvještajima na dan i za godinu koja je završila 31. decembra 2012. godine su ostale nepromijenjene do 31. decembra 2018. godine.

Tokom 2019. godine, nastavno na Odluku o uslovima za uključenje formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital banke izdate od strane Agencija za Bankarstvo FBiH, 8. novembra 2018. godine, skupština Banke je donijela odluku o prenosu ukupnog iznosa formiranih rezervi za kreditne gubitke na dan 31. decembra 2018. godine od 102.443 hiljada KM u redovan osnovni kapital Banke odnosno zadržanu dobit.

Zadržana dobit

Dobit za godinu nakon raspodjele vlasnicima raspoređuje se u zadržanu dobit.

Rezerve za fer vrijednost

Rezerve iz fer vrijednosti uključuju promjene u fer vrijednosti finansijske imovine raspoložive za prodaju (od 1. januara finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit).

Dividende

Dividende na redovne dionice priznaju se kao obaveza u periodu u kojem su odobrene od strane dioničara Banke.

3.19. Zarada po dionici

Banka objavljuje osnovnu i razrijeđenu zaradu po dionici (eng. "EPS"). Osnovna zarada po dionici računa se dijeljenjem dobiti ili gubitka tekućeg razdoblja namijenjenih redovnim dioničarima Banke ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u opticaju tokom perioda. Banka nema povlaštene dionice.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

3. SAŽETAK TEMELJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA *(nastavak)*

3.20 Novi standardi i tumačenja

Brojni novi standardi i dodaci standardima su na snazi za godišnja razdoblja koja počinju nakon 1. januara 2020. godine. Banka smatra da novi standardi i dodaci standardima neće imati značajan utjecaj na odvojene finansijske izvještaje u razdoblju prve primjene.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI

Banka u toku svog redovnog poslovanja procjenjuje i prosuđuje o neizvjesnim događajima, uključujući pretpostavke i procjene o budućnosti. Takve računovodstvene pretpostavke i procjene redovno se preispituju i temelje na historijskom iskustvu i ostalim faktorima poput očekivanog toka budućih događaja koji se može realno pretpostaviti u postojećim okolnostima, ali unatoč tome neizbježno predstavljaju izvore neizvjesnosti. Procjena umanjenja vrijednosti kreditnog portfolia Banke, predstavlja najznačajniji izvor neizvjesnosti procjene. Ti i ostali ključni izvori neizvjesnosti procjene, koji imaju značajan rizik uzrokovanja značajnih uskladba knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza u narednoj finansijskoj godini, opisani su u nastavku.

Gubici od umanjenja vrijednosti kredita i potraživanja

Banka kontinuirano prati kreditnu sposobnost svojih klijenata. Potreba za umanjenjem vrijednosti bilansne i vanbilansne izloženosti Banke kreditnom riziku, procjenjuje se mjesečno.

Informacije o prosudbama u primjeni računovodstvenih politika koje imaju najznačajniji uticaj na iznose priznate u finansijskim izvještajima sadržane su u slijedećim bilješkama.

- Bilješka 3.11.1. (i): klasifikacija finansijske imovine: procjena poslovnog modela u kojem se imovina klasifikuje i procjena da li su ugovorni uslovi finansijske aktive na SPPI preostalog iznosa glavnice.
- Bilješka 6.1.3. (i): uvođenje kriterija za utvrđivanje da li je kreditni rizik finansijske aktive značajno povećan nakon inicijalnog priznavanja, utvrđivanje metodologije za uključivanje informacija koje se odnose na buduća mjerenja ECL-a i odabir modela za mjerenje ECL-a.

Informacije o pretpostavkama i neizvjesnostima procjena koje imaju najznačajniji uticaj na usklađenja priznata u godini koja je završila na dan 31. decembar 2020. godine i 31. decembra 2019. godine sadržane su u slijedećim bilješkama.

- Bilješka 6.1.3.: umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: određivanje ulaznih parametara za ECL model mjerenja, uključujući informacije koje se odnose na budućnost.
- Bilješka 3.11.4: utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata sa značajnim nevidljivim inputima
- Bilješka 3.11.1. (iv): umanjenje vrijednosti finansijskih instrumenata: osnovne pretpostavke u određivanju procjene nadoknadivih novčanih tokova.

COVID-19

Značajne prosudbe i procjene koje se odnose na umanjenje vrijednosti za očekivane kreditne gubitke posebno su složene u trenutnom neizvjesnom okruženju izazvano pojavom COVID-19 pandemije a kako je detaljnije opisano u Bilješci 6.1.1. *Analiza kreditnog kvaliteta*. COVID 19 pandemija nastavlja se razvijati te ekonomsko okruženje u kojem Banka posluje je podložno volatilnosti, koja bi mogla imati daljnji utjecaj na finansijske rezultate s obzirom da je trajanje COVID 19 pandemije te efikasnost mjera poduzetih od strane vlada i bankarskog regulatora neizvjesna. Nastavljamo pratiti i procjenjivati utjecaj COVID 19 pandemije na ključne računovodstvene prosudbe, procjene i pretpostavke.

Porezi

Banka priznaje poreznu obavezu u skladu sa poreznim propisima Federacije Bosne i Hercegovine. Porezne prijave odobravaju porezna tijela koja su nadležna za provođenje naknadne kontrole poreznih obveznika.

Regulatorni zahtjevi

Agencija je ovlaštena za provođenje regulatornog nadzora nad poslovanjem Banke i može zahtijevati izmjene knjigovodstvene vrijednosti imovine i obaveza, u skladu sa odgovarajućim propisima.

4. ZNAČAJNE RAČUNOVODSTVENE PROCJENE I KLJUČNI IZVORI PROCJENE NEIZVJESNOSTI (nastavak)

(d) Sudski sporovi

Ukupan iznos sudskih sporova iznosi 55.541 hiljada KM (2019: 55.960 hiljada KM). Banka provodi pojedinačnu procjenu svih sudskih sporova i na osnovu toga određuje iznos rezervisanja. Procjenu i predlaganje iznosa rezervisanja za sudske sporove provodi Direkcija pravnih poslova Banke i Sektor finansija, dok odluku o iznosu rezervisanja donosi Uprava Banke.

Kao što je navedeno u bilješci 34, Banka je rezervisala 13.035 hiljada KM (2019.: 14.734 hiljada KM), iznos koji Uprava smatra dostatnim. S obzirom da se procjena radi za svaki pojedinačni slučaj, nije praktično procijeniti finansijski učinak promjena u pretpostavkama na temelju kojih Uprava procjenjuje potrebu za rezervacijama na datum izvještavanja.

(e) Rezervacije za otpremnine

Kod izračuna potrebnih rezervacija za otpremnine, Banka diskontira očekivane buduće novčane tokove koji proizlaze iz navedenih obveza, primjenom diskontnih stopa koje, prema mišljenju Uprave Banke, najbolje predstavljaju vremensku vrijednost novca.

5. PRELAZ NA IZRAČUN OČEKIVANIH KREDITNIH GUBITAKA U SKLADU SA NOVIM REGULATORNIM ZAHTJEVIMA

Procijenjeni utjecaj usvajanja Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka – Prvo usvajanje (eng. „FTA”)

Agencija za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine je 20. juna 2019. godine donijela novu Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (Službene novine FBiH br. 44/19 od 26.06.2019. godine), čija primjena je obvezujuća za sve banke počevši od 1. januara 2020. godine.

Zahtjevi nove Odluke na području umanjenja vrijednosti temelje se na modelu očekivanih kreditnih gubitaka MSFI 9 s tim da su propisane određene specifičnosti a koje se u najvećoj mjeri odnose na propisane minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka za nivoe kreditnog rizika (za detalje pogledati Bilješku 3.11.1.(iv)). U skladu s navedenim banke su bile u obavezi izračunati efekte prve primjene ove Odluke sa stanjem na dan 31. decembra 2019. godine, odnosno početnim stanjem na dan 1. januara. 2020. godine, te ih evidentirati na računima kapitala na taj dan bez zahtjeva za prepravkom usporednih podataka za 2019. godinu.

Efekte prve primjene predstavljaju razliku između očekivanih kreditnih gubitaka utvrđenih u skladu sa odredbama ove Odluke i onih koje je Banka utvrdila i knjigovodstveno evidentirala u skladu sa svojom internom metodologijom koja je u skladu sa zahtjevima MSFI-a 9, a u slučaju kada su tako utvrđeni očekivani kreditni gubici manji. Prema zahtjevima odluke efekti se računaju za svaku pojedinačnu izloženost.

Utjecaj prelaska na izračun očekivanih kreditnih gubitaka u skladu sa novom Odlukom na dan 1. januar 2020. godine na finansijske izvještaje Banke odrazio se na umanjenje neto imovine u iznosu od 32.516 hiljada KM, koje proizlazi iz:

- Smanjenja u iznosu od 23.374 hiljada KM iz dodatnog umanjenja vrijednosti finansijske imovine,
- Povećanja rezervi za finansijske garancije i odobrene neiskorištene kredite u iznosu od 9.142 hiljada KM.

Banka ima adekvatnu stopu adekvatnosti kapitala i nakon usvajanja Odluke. Stope adekvatnosti kapitala na dan 31. decembra 2020. godine su prikazane u Bilješci 6.4.

Utjecaj usvajanja Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i izračunu očekivanih kreditnih gubitaka prikazan je u tabeli u nastavku:

5. PRELAZ NA IZRAČUN OČEKIVANIH KREDITNIH GUBITAKA U SKLADU SA NOVIM REGULATORNIM ZAHTJEVIMA (nastavak)

Procijenjeni utjecaj usvajanja Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka – Prvo usvajanje (eng. „FTA”) (nastavak)

	<i>Bilješke</i>	31. decembar 2019. MSFI 9	Ponovno mjerjenje	1. januar 2020. FBA odluka
IMOVINA				
Novac i novčani ekvivalenti	18	1.473.344	(1.913)	1.471.431
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	19	398.999		398.999
Kredit i potraživanja dati klijentima	20	2.490.432	(20.173)	2.470.259
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	21	545	-	545
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	22	6.966	-	6.966
Ulaganja u vrijednosne papire po amortiziranom trošku	23	143.178	(463)	142.715
Ulaganja u zavisna društva	24	11.050	-	11.050
Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate	25	3.827	-	3.827
Odgođena poreska imovina	17	107	-	107
Akontacija tekućeg poreza na dobit		359	-	359
Ostala imovina i potraživanja	26	36.444	(825)	35.619
Ulaganja u investicijske nekretnine	27	30.656	-	30.656
Nekretnine i oprema	28	105.444	-	105.444
Imovina sa pravom korištenja	29	11.215	-	11.215
Nematerijalna imovina	30	16.710	-	16.710
UKUPNA IMOVINA		4.729.276	(23.374)	4.705.902
OBAVEZE				
Obaveze za primljene kredite banaka i drugih finansijskih institucija	31a	163.746	-	163.746
Obaveze za primljene depozite banaka i drugih finansijskih institucija	31b	173.919	-	173.919
Obaveze prema klijentima	32	3.682.424	-	3.682.424
Subordinirani dug	33	61.804	-	61.804
Rezervisanja za obaveze i troškove	34	24.242	9.142	33.384
Obaveze po najmu	35	10.986	-	10.986
Ostale obaveze	36	49.096	-	49.096
Odgođene poreske obaveze		514		514
UKUPNE OBAVEZE		4.166.731	9.142	4.175.873
KAPITAL I REZERVE				
Dionički kapital	37	247.167	-	247.167
Dionička premija		4.473	-	4.473
Rezerva fer vrijednosti		315	-	315
Zadržana dobit		310.590	(32.516)	278.074
UKUPNI KAPITAL I REZERVE		562.545	(32.516)	530.029
UKUPNO OBAVEZE KAPITAL I REZERVE		4.729.276	(23.374)	4.705.902

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM

Usljedom svojih aktivnosti Banka je izložena različitim vrstama rizika: kreditnom riziku, riziku likvidnosti, tržišnom riziku i operativnom riziku. Tržišni rizik uključuje rizik stranih valuta, kamatne stope i drugi rizik cijena.

Banka je uspostavila integrisani sistem upravljanja rizikom što uključuje analizu, procjenu, prihvatanje i upravljanje određenim stepenom rizika ili kombinacijom rizika. Prihvatanje rizika predstavlja bit finansijskog poslovanja Banke, a operativni rizik predstavlja neizbježnu posljedicu poslovanja.

Uprava je odgovorna za uspostavljanje i nadzor okvira upravljanja finansijskim rizikom Banke.

Upravljanje rizikom vrši Sektor za upravljanje i kontrolu rizika čiji je glavni zadatak pružanje podrške finansijskim operacijama, koordinacija pristupa domaćim i stranim finansijskim tržištima, pregled i upravljanje finansijskim rizikom kroz interne izvještaje o rizicima uključujući analizu veličine i nivoa rizika.

Kao što je prethodno objavljeno, COVID-19 pandemija predstavlja značajan novi događaj koji je značajno utjecao na upravljanje rizikom Banke.

6.1 Kreditni rizik

Kontrola ograničavanja rizika i procedure ublažavanja

Banka je izložena kreditnom riziku koji predstavlja rizik da druga ugovorna strana neće biti u mogućnosti da u potpunosti isplati iznose po dospelju. Banka strukturira nivo kreditnog rizika koji preuzima postavljanjem limita na iznos rizika koji je prihvaćen u odnosu na jednog zajmoprimca ili grupu najmoprimaca, kao i na segmente industrije. Takvi rizici se redovno prate i podliježu godišnjoj ili češćoj reviziji.

Izloženosti kreditnom riziku se upravlja redovnom analizom sposobnosti zajmoprimaca i potencijalnih najmoprimaca da ispune obaveze plaćanja kamata i otplate glavnice te promjenom kreditnih limita gdje je to prikladno. Izloženosti kreditnom riziku se takođe djelimično upravlja preko pribavljanja kolaterala i korporativnih i ličnih garancija.

Aktivnosti Banke mogu dovesti do rizika u trenutku namire transakcija i trgovanja. „Rizik poravnanja“ je rizik gubitka usljed neispunjavanja obaveza subjekta da isporuči gotovinu, hartije od vrijednosti ili drugu imovinu kako je ugovoreno.

Za određene vrste transakcija, Banka ublažava ovaj rizik obavljanjem poravnanja preko posrednika za poravnanje/izmirenje kako bi se osiguralo da se trgovina izmiruje samo kada su obje strane ispunile svoje ugovorne obaveze obračuna. Limiti poravnanja su dio procesa odobravanja kredita i praćenja limita. Prihvatanje rizika poravnanja za poslove slobodnog poravnanja zahtijeva odobrenje specifično za transakcije ili specifično za drugu stranu od odjela upravljanja rizikom unutar Banke.

Nadzorni odbor Banke donosi odluku o sastavu i ovlaštenjima Kreditnog odbora i Kreditnog odbora za problematične kredite. Kreditni odbor, u okviru svojih ovlaštenja, može delegirati kreditna ovlaštenja na niže nivoe odlučivanja i imenovati nosioce kreditnih ovlasti za donošenje odluka. Ovlaštenja i procedura rada Kreditnog odbora i Kreditnog odbora za problematične kredite su definisana Pravilnikom o radu tih tijela.

Vanbilansni kreditni instrumenti

Primarna svrha ovih instrumenata je da osiguraju da su sredstva dostupna klijentu prema potrebi. Garancije i akreditivi nose isti rizik kao i zajmovi i osigurani su sa sličnim kolateralima kao i krediti.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta

6.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti

Maksimalna izloženost kreditnom riziku stavki izvještaja o finansijskom položaju prikazana je kako slijedi:

	<i>Bilješka</i>	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Novac i računi kod banaka (osim novca u blagajni)	18	649.730	582.021
Kreditni i potraživanja dati bankama po amortizovanom trošku	18	418.336	452.605
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	19	409.037	398.999
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	20	2.379.808	2.489.717
Kreditni i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	20	10.629	715
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	22	-	6.966
Ulaganja u vrijednosne papire po amortizovanom trošku	23	122.561	143.178
		3.990.101	4.074.201

Maksimalna izloženost kreditnom riziku vanbilansnih stavki prikazana je kako slijedi:

	<i>Bilješka</i>	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Odobreni neiskorišteni iznosi kredita	34	681.495	658.098
Finansijske garancije	34	290.252	315.170
		971.747	973.268

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

6.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

Slijedeća tabela pokazuje i informacije o kreditnoj kvaliteti finansijske imovine mjerene po amortizovanom trošku. Za kreditne obaveze i finansijske garancije, iznosi predstavljaju odobrene ili garantovane iznose.

Objašnjenje termina „Nivo kreditnog rizika 1“, „Nivo kreditnog rizika 2“ i „Nivo kreditnog rizika 3“ je uključen u Bilješki 3.11.1.

	2020				
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Kreditni i potraživanja dati bankama po amortizovanom trošku					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	221.760	-	-	-	221.760
Dobar	197.301	-	-	-	197.301
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	419.061	-	-	-	419.061
Manje: umanjene vrijednosti	(725)	-	-	-	(725)
Neto vrijednost	418.336	-	-	-	418.336
2019					
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Kreditni i potraživanja dati bankama po amortizovanom trošku					
Odličan	-	-	-	-	-
Veoma dobar	336.660	-	-	-	336.660
Dobar	76.946	-	-	-	76.946
Zadovoljavajući	-	-	-	-	-
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocjenjeni	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	452.606	-	-	-	452.606
Manje: umanjene vrijednosti	(1)	-	-	-	(1)
Neto vrijednost	452.605	-	-	-	452.605

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

6.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	2020			POCI	Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3		
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku*					
Odličan	629	1	-	-	630
Veoma dobar	117.274	1.879	-	-	119.153
Dobar	967.359	61.854	-	94	1.029.307
Zadovoljavajući	823.029	144.131	-	118	967.278
Podstandardni	68.140	179.324	-	194	247.658
Gubitak	-	-	180.846	17.987	198.833
Neocijenjen	1.217	1.818	7.297	-	10.332
Ukupno bruto	1.977.648	389.007	188.143	18.393	2.573.191
Manje: umanjenje vrijednosti	(14.685)	(38.171)	(127.274)	(13.253)	(193.383)
Neto vrijednost	1.962.963	350.836	60.869	5.140	2.379.808
	2019			POCI	Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3		
Kreditni i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku					
Odličan	6.377	16	-	-	6.393
Veoma dobar	1.426.634	34.948	-	261	1.461.843
Dobar	191.981	33.307	-	-	225.288
Zadovoljavajući	510.467	181.677	-	55	692.199
Podstandardni	10.415	84.221	-	257	94.893
Gubitak	4	(4)	177.720	20.120	197.840
Neocijenjen	63	1.276	-	2.939	4.278
Ukupno bruto	2.145.941	335.441	177.720	23.632	2.682.734
Manje: umanjenje vrijednosti	(13.740)	(15.951)	(146.906)	(16.420)	(193.017)
Neto vrijednost	2.132.201	319.490	30.814	7.212	2.489.717

* Banka je u toku 2020. godine promijenila skalu na osnovu koje se vrši dodjela ocjene kreditne kvalitete finansijske imovine što je rezultiralo u značajnim razlikama u iznosima na nivou pojedinačnih ocjena u 2020. u odnosu na 2019. godinu, a kako je prikazano u tabeli iznad.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

6.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	2020			POCI	Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3		
Ulaganja u vrijednosne papire po amortizovanom trošku					
Odličan	70.845	-	-	-	70.845
Veoma dobar	-	-	-	-	-
Dobar	11.606	12.104	-	-	23.710
Zadovoljavajući	29.101	-	-	-	29.101
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocijenjen	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	111.552	12.104	-	-	123.656
Manje: umanjene vrijednosti	(529)	(566)	-	-	(1.095)
Neto vrijednost	111.023	11.538	-	-	122.561
2019					
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	POCI	Ukupno
Ulaganja u vrijednosne papire po amortizovanom trošku					
Odličan	80.832	-	-	-	80.832
Veoma dobar	-	-	-	-	-
Dobar	32.362	7.115	-	-	39.477
Zadovoljavajući	23.285	-	-	-	23.285
Podstandardni	-	-	-	-	-
Gubitak	-	-	-	-	-
Neocijenjen	-	-	-	-	-
Ukupno bruto	136.479	7.115	-	-	143.594
Manje: umanjene vrijednosti	(371)	(45)	-	-	(416)
Neto vrijednost	136.108	7.070	-	-	143.178

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

6.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	2020			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Odobreni neiskorišteni iznosi kredita				
Odličan	578	275	-	853
Veoma dobar	75.219	12.907	-	88.126
Dobar	373.481	54.813	-	428.294
Zadovoljavajući	128.195	30.291	-	158.486
Podstandardni	1.641	13.350	-	14.991
Gubitak	-	-	4.736	4.736
Neocjenjeni	-	195	-	195
Ukupno bruto	579.114	111.831	4.736	695.681
Manje: umanj enje vrijednosti	(3.546)	(7.059)	(3.581)	(14.186)
Neto vrijednost	575.568	104.772	1.155	681.495

	2019			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Odobreni neiskorišteni iznosi kredita				
Odličan	29.505	877	-	30.382
Veoma dobar	231.175	12.851	-	244.026
Dobar	150.229	39.745	-	189.974
Zadovoljavajući	149.351	36.741	-	187.092
Podstandardni	1.851	6.461	-	8.312
Gubitak	-	-	232	232
Neocjenjeni	1.564	822	-	2.386
Ukupno bruto	564.675	97.497	232	662.404
Manje: umanj enje vrijednosti	(2.200)	(2.057)	(49)	(4.306)
Neto vrijednost	562.475	95.440	183	658.098

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

6.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	2020			
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
Finansijske garancije				
Odličan	370	28	-	398
Veoma dobar	69.847	5.547	-	75.394
Dobar	64.874	23.294	-	88.168
Zadovoljavajući	61.092	54.309	-	115.401
Podstandardni	1.040	16.790	-	17.830
Gubitak	-	-	1.900	1.900
Neocjenjeni	-	276	-	276
Ukupno bruto	197.223	100.244	1.900	299.367
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.321)	(6.343)	(1.451)	(9.115)
Neto vrijednost	195.902	93.901	449	290.252

	2019			
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	Ukupno
Finansijske garancije				
Odličan	1.788	25	-	1.813
Veoma dobar	33.603	1.298	-	34.901
Dobar	66.296	35.184	-	101.480
Zadovoljavajući	113.959	48.982	-	162.941
Podstandardni	4.824	9.994	-	14.818
Gubitak	-	-	877	877
Neocjenjeni	-	657	-	657
Ukupno bruto	220.470	96.140	877	317.487
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.015)	(592)	(710)	(2.317)
Neto vrijednost	219.455	95.548	167	315.170

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

6.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

	2020	2019
Kreditni i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti		
Odličan	-	-
Veoma dobar	1	447
Dobar	6.007	-
Zadovoljavajući	3.354	169
Podstandardni	1.169	33
Gubitak	98	66
Neocjenjeni	-	-
	<hr/>	<hr/>
Ukupno	10.629	715
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>
	2020	2019
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		
Odličan	-	-
Veoma dobar	-	6.966
Dobar	-	-
Zadovoljavajući	-	-
Podstandardni	-	-
Gubitak	-	-
Neocjenjeni	-	-
	<hr/>	<hr/>
Ukupno	-	6.966
	<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

6.1.1.1 Maksimalna izloženost kreditnom riziku prije uzimanja kolaterala ili drugih povećanja vrijednosti (nastavak)

U sljedećoj tablici navedene su informacije o stanju kredita i predujmova klijenata koji su dospjeli u fazama 1, 2 i 3.

	2020			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Kreditni i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Bruto knjigovodstvena vrijednost				
Bez kašnjenja	1.818.101	311.253	55.007	2.184.361
Kašnjenje < 30 dana	159.547	58.042	9.368	226.957
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	-	19.712	8.941	28.653
Kašnjenje > 90 dana	-	-	114.827	114.827
Ukupno:	1.977.648	389.007	188.143	2.554.798
	2019			Ukupno
	Nivo kreditnog rizika 1	Nivo kreditnog rizika 2	Nivo kreditnog rizika 3	
Kreditni i potraživanja od klijenata po amortizovanom trošku – Bruto knjigovodstvena vrijednost				
Bez kašnjenja	2.067.403	266.774	17.004	2.351.181
Kašnjenje < 30 dana	78.530	56.021	8.166	142.717
Kašnjenje > 30 dana < 90 dana	8	12.646	5.373	18.027
Kašnjenje > 90 dana	-	-	147.177	147.177
Ukupno:	2.145.941	335.441	177.720	2.659.102

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (*nastavak*)

6.1 Kreditni rizik (*nastavak*)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (*nastavak*)

COVID-19

COVID-19 pandemija negativno je utjecala na poslovanje određenog dijela pravnih osoba, te na dio fizičkih osoba s mogućom posljedicom nastanka likvidnosnih poteškoća u namirivanju njihovih finansijskih obaveza. U cilju umanjenja dugoročnih negativnih utjecaja na privredu, Banka je poduzela niz mjera u okvirima zadanim od strane Agencije za bankarstvo Federacije Bosne i Hercegovine, EBA smjernica te su slične mjere primjenjene od strane ostalih kreditnih institucija na tržištu. U skladu sa navedenim, od početka pandemije u 2020. godine Banka je omogućila ugovaranje olakšica klijentima koji su pogođeni negativnim efektima pandemije. U toku trajanja stanja „Prirodne ili druge nesreće na teritoriji Bosne i Hercegovine“, Banka je odobravalala klijentima mjeru privremeni moratorij. U toku trajanja moratorija Banka nije vršila obračun zatezne kamate na iznos dospjelih potraživanja. Sa druge strane redovan obračun kamate se dalje vršio i isti se pripisao konačnom otplatnom planu nakon ugovaranja konačnog modaliteta.

Po isteku privremenih mjera (mjera u toku nesreće), posebne mjere koje je Banka odobravalala klijentima fizičkim i pravnim licima su:

- moratorij, odnosno odgodu u otplati kreditnih obaveza do maksimalno 6 mjeseci (ne računajući privremeni moratorij),
- uvođenje „grace“ perioda za otplatu glavnice kreditnih obaveza u slučaju kredita koji se otplaćuju anuitetno na period od najduže 6 mjeseci,
- produženje krajnjeg roka za otplatu kredita koji se otplaćuju anuitetno,
- produženje roka dospijeca kredita sa jednokratnim dospijecom, uključujući i revolving kredite i prekoračenja po transakcionim računima na period od najduže 6 mjeseci, pri čemu bi klijenti tokom tog perioda mogli koristiti i dio izloženosti koji je bio neiskorišćen na dan modifikacije,
- odobravanje dodatnog iznosa izloženosti za potrebe prevazilaženja njegovih trenutnih poteškoća sa likvidnošću,
- druge mjere koje banka poduzima u cilju olakšanja servisiranja kreditnih obaveza klijenta i uspostave održivog poslovanja klijenta.

Mjere se primjenjuju kao pojedinačne ili mogu obuhvatiti kombinaciju istih.

Cilj je odabrati mjere koje će omogućiti klijentima da u narednom periodu saniraju negativne posljedice pandemije virusa na poslovanje i da uredno servisiraju kreditne obaveze.

Za fizička lica Banka je smatrala najprimjerenijom mjerom moratorij, te je istima odobravalala samo ovu mjeru. Za pravna lica mjere su odobrene shodno analizi na osnovu koje je Banka procjenila da će odobrene mjere pomoći klijentu da u budućem periodu uredno izmiruju svoje obaveze.

U skladu sa regulatornim okvirom mjere su odpravane zaključno sa 31. decembrom 2020. godine. Odobravanje mjere moratorij ili drugih posebnih mjera, samo po sebi nisu uzrokovali reklasifikaciju izloženosti u restrukturirane izloženosti ili reklasifikaciju klijenata u viši nivo rizika ili status neizmirenja obaveza, no za sve izloženosti Banka je redovno provodila analizu kreditnog rizika, te temeljem dostupnih podakata o izloženostima i informacijama prikupljenim od klijenata procjenjivala vjerovatnoću da klijent neće biti u mogućnosti uredno ispuniti svoje obaveze.

U tabeli ispod prikazana je ukupna izloženost kredita kojima je na dan 31. decembra 2020. godine odobrena jedna od mogućih mjera.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

COVID-19 (nastavak)

	2020							
	Nivo kreditnog rizika 1		Nivo kreditnog rizika 2		Nivo kreditnog rizika 3		Ukupno	
	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM	Broj računa pod mjerama	Izloženost '000 KM
Non retail	51	20.514	129	47.468	21	33.801	201	101.783
Moratorij	1	1.197	3	10.647	0	-	4	11.844
Ostale mjere	50	19.317	126	36.821	21	33.801	197	89.939
Retail (Pi & Micro)	901	17.511	547	9.964	89	1.608	1.537	29.083
Moratorij	814	15.634	493	8.653	86	1.490	1.393	25.777
Ostale mjere	87	1.877	54	1.311	3	118	144	3.306
Ukupno:	952	38.025	676	57.432	110	35.409	1.738	130.866

Aktivnosti u upravljanju rizicima su osim odobravanja mjera klijentima pogođenim pandemijom COVID 19 i monitoringa klijenta s ciljem prepoznavanja povećane rizičnosti u uslovima COVID-19 pandemije bile usmjerene i na aktivnosti vezane za ažuriranje makroekonomskih scenarija u izračunu očekivanih gubitaka, kao i na aktivnostima generisanja adekvatnih iznosa očekivanih gubitaka za klijente čije je poslovanje pogođeno ili se očekuje da će biti značajno pogođeno utjecajem COVID-19 pandemije. Obračun rezervisanja prema internoj metodologiji se za potrebe portfolia obuhvaćenog posebnim Covid-19 mjerama za Non-retail i Retail segment, usklađivao na sljedeći način:

- partijama nad kojima je bila aktivna mjera Covid-19 je od marta 2020. dodijeljen nivo kreditnog rizika koji su imali u februaru 2020. godine;
- minimalni procenat pokrivenosti rezervisanjima na nivou partije koja ima aktivnu Covid-19 mjeru je bio procenat pokrivenosti rezervisanjima koji su imale na izračunski datum 29. februar 2020. godine.

Momentom prestanka odobrene privremene mjere moratorija, brojač dana se pokreće i nastavlja da broji dane kašnjenja nastavno na one koji su bili evidentirani sa 29. februarom 2020., u slučaju da je zadovoljen prag materijalnosti. U slučaju da prag materijalnosti nije zadovoljen brojač dana se resetuje.

S ciljem najbolje procjene očekivanih kreditnih gubitaka, Banka je provela procjenu ranjivosti pojedinih industrija i mogućnosti oporavka usljed negativnih posljedica COVID 19 na industrije te u skladu s tim razvrstala izloženosti prema klijentima temeljem industrije klijenta ili industrije poslodavca klijenta u kategorije rizičnosti. Rizičnost industrije dodjeljivana je na osnovu „Industry matrix“ pristupa usklađenog na nivou Grupacije gdje su kao visokorizične djelatnosti ocijenjene one koje su prve osjetile negativan uticaj pandemije a uključuju industrije za pružanje smještaja, te pripreme i usluživanje hrane (Entertainment - Hotels & leisure), prijevoz (Transportation & Infrastructure), trgovina (Food & Drug Retailing, Household Durables & Specialty Retail, Textiles & Apparels, Luxury Goods) i autoindustrija, čemu su svjedočili i podneseni zahtjevi za odobrenje privremenih mjera u Banci.

Zajednička karakteristika kreditnog rizika Retail portfolia bila je pripadnost visokorizičnoj industrijskoj djelatnosti a za Non Retail portfolio je to bila pripadnost visokorizičnoj industrijskoj djelatnosti te odobrene mjere, te je za takve klijenta Banka tokom godine radila redovan monitoring na osnovu svih dostupnih informacija kako bi se najbolje procjenio nivou kreditnog rizika i očekivani kreditni gubici.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.1 Analiza kreditnog kvaliteta (nastavak)

COVID-19 (nastavak)

Dodatno, u Non-retail segmentu primjenjen je tzv. Post Model Adjustment (PMA) na dio portfolia za koji je procijenjeno značajno povećanje nivoa kreditnog rizika u post COVID periodu i potreba evidentiranja dodatnih iznosa očekivanog kreditnog gubitka. PMA predstavlja primjenu holističkog pristupa za identifikaciju značajnog povećanja kreditnog rizika za određene izloženosti ili grupe izloženosti za koje se posjeduju dodatne informacije o narušenom kreditnom kvalitetu koje se ne mogu uključiti/prepoznati preko standardnih pokazatelja narušenog kreditnog kvaliteta. Post-model adjustment se primjenjuje kada postojeći izračunati parametri kreditnog rizika ne mogu u potpunosti iskazati kreditni rizik na dijelu portfolia te se za isti dodjeljuje veći procenat pokrivenosti rezervisanjima nakon primjenjene metodologije izračuna rezervisanja. Dodjeljujući nivo kreditnog rizika 2 i uvećane ispravke vrijednosti, isti je rezultirao značajnim povećanjem procenta pokrivenosti tog dijela portfolija ispravkama vrijednosti u rasponu od 15% do 30% na nivou pojedinačne izloženosti.

U okviru aktivnosti upravljanja kreditnim rizikom preduzete su aktivnosti makroekonomskih prilagođavanja na parametrima za MSFI 9 rezervisanja. Prilagođavanja su izvršena s ciljem odražavanja najnovijih promjena izazvanih razvojem COVID-19 pandemije. Izračunavanje makroekonomskih faktora (eng. Macroeconomic Overlay Factors, u daljem tekstu: „MOF“) osigurava da se obuhvate trendovi defaultnih stopa koje će se pojaviti u slučaju različitih makroekonomskih scenarija. Ovako izračunati makroekonomski faktori odražavaju stanje defaultnih stopa samo za trajanje makroekonomskog scenarija, a ne mora nužno pokrivati čitav očekivani životni vijek finansijskog instrumenta. U toku 2020. godine, MOF je odražavao najnovije promjene u ekonomiji i razvoj COVID-19 pandemije. Banka je radila izmjene MOF-a u toku četiri obračunska perioda, i to mart, maj, juli i decembar 2020, a sve kako bi osigurala da isti na adekvatan način reflektuju utjecaj COVID-19 pandemije na buduća privredna kretanja i izračun očekivanih kreditnih gubitaka. Jedan od najvažnijih parametara koji je uticao na makroekonomsko usklađivanje jeste kretanje GDP-a Bosne i Hercegovine te su MOF usklađivani s očekivanim kretanjem istog prema zvaničnim predviđanjima Agencije za statistiku BiH.

Novac i novčani ekvivalenti

U okviru novca i novčanih ekvivalenata Banka je na dan 31. decembar 2020. godine držala 43.757 hiljada KM (2019.: 61.530 hiljada KM) kod drugih banaka koje su ocijenjene, na temelju S&P-a, najmanje AA- do BBB.

6.1.2 Kolaterali i druga kreditna poboljšanja

Tokom godine, Banka u pozicijama finansijske i nefinansijske imovine u posjedu ima i stavke koje je stekla uzimanjem u posjed kolaterale koji su služili kao osiguranje kreditne izloženosti, u slučaju nevraćanja duga od strane dužnika. Ovakav proces stjecanja uglavnom se odnosi na nekretnine, opremu, vozila i depozite. Ponovno stečena imovina se prikazuje kao takva u Izvještaju o finansijskom položaju Banke u trenutku kad se steknu uslovi za njeno sticanje u skladu sa MSFI i lokalnim propisima. Politika Banke je da proda ovako stečenu imovinu, a tokom vremena posjedovanja ove imovine do trenutka prodaje trećim stranama imovina može biti privremeno u upotrebi za operativne aktivnosti Banke ili za iznajmljivanje trećim stranama.

Politika Banke u vezi stjecanja kolaterala se nije bitnije promijenila tokom izvještajnog perioda i nema značajnih promjena kvalitete kolaterala u odnosu na raniji period.

Stambene hipoteke

Tabele u nastavku pokazuju kreditne izloženosti stambenih kredita stanovništvu u rasponima omjera kredita i vrijednosti kolaterala (LTV). LTV se računa kao odnos bruto iznosa kredita i vrijednosti kolaterala. Vrednovanje kolaterala isključuje bilo kakva usklađenja za sticanje i prodaju kolaterala. Vrijednost kolaterala za stambene kredite se zasniva na vrijednosti kolaterala u trenutku priznavanja na bazi indeksa cijena stambenih nekretnina. Za kredite umanjene vrijednosti vrijednost kolaterala se zasniva na najnovijim procjenama.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.2 Kolaterali i druga kreditna poboljšanja (nastavak)

	31. decembar 2020	31. decembar 2019
LTV ratio		
Manje od 50%	53.110	42.562
51–70%	73.168	56.680
71–90%	74.097	78.062
91–100%	10.345	11.956
Više od 100%	10.683	13.995
	<hr/>	<hr/>
Ukupno	221.403	203.255
	<hr/>	<hr/>
Kreditni umanjene vrijednosti	2020	
Manje od 50%	1.704	
91%-100	3.637	
Više od 100%	3.896	
	<hr/>	
Ukupno	9.237	
	<hr/> <hr/>	

6.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

i. Značajno povećanje kreditnog rizika (SICR)

Banka smatra da je finansijski instrument pretrpio značajno povećanje kreditnog rizika kada je jedan ili više kvantitativnih ili kvalitativnih kriterija zadovoljen. Kriteriji za utvrđivanje značajnog povećanja kreditnog rizika su definisani zbog pravilne raspodjele izloženosti u “nivo kreditnog rizika 1” ili “nivo kreditnog rizika 2”.

Kvantitativni kriterij

Za korporativne klijente, kvantitativni kriteriji procjenjuju da li je rizik od neplaćanja obaveza značajno povećan od početnog priznavanja, preko praga povećanja vjerovatnoće neispunjavanja obaveza od 250% (prag od 250% je vremenski zavisna). Kvantitativni kriteriji postavljaju se pojedinačno na nivou svake partije. Ne provodi se grupisanje izloženosti, tj. mjerenje značajnog povećanja kreditnog rizika na kolektivnoj osnovi.

Kao kvantitativna mjera u slučaju retail klijenata, upoređuje se preostala vjerovatnoća neispunjavanja obaveza na datum izvještavanja s odgovarajućim očekivanim uslovnim PD-om iz izvorne vintage krive (tj. razmatranje PD na početku, uzimajući u obzir da će promatrana rizična partija opstati, tj. u potpunosti će biti otplaćena ili obaveze neće biti izmirene, do datuma izvještavanja). Povećanje kreditnog rizika mjeri se relativnim pristupom i upoređuje s fiksnom vrijednošću praga (eng. “SICR threshold”). Razine pragova izračunavaju se na razini portfolija za sve portfolije koji su uključeni u PD modelima temeljenim na procjeni.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (*nastavak*)

6.1 Kreditni rizik (*nastavak*)

6.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (*nastavak*)

Kvalitativni kriteriji

Elementi koji će biti glavne odrednice koje treba razmotriti u svrhu procjene koraka između različitih nivoa kreditnog rizika su sljedeći:

- Eventualna prisutnost dospelog iznosa koji kasni 30 dana. U slučaju takvog slučaja kreditni rizik takve izloženosti smatra se „značajno povećanim“ i klasifikuje se u nivo kreditnog rizika 2;
- Postojanje “forbearance” mjera;
- Kvalitativne informacije o pogoršanju kreditne kvalitete zbog kojih je klijent uključen na listu praćenja;
- Određeni pokazatelji internog sistema praćenja kreditnog rizika i sistema ranog upozoravanja.

Utvrđivanje postojanja bilo kojeg od gore navedenih odrednica predstavlja uslov za promjenu nivoa kreditnog rizika.

ii. Nivoi kreditnog rizika

Banka koristi interne ocjene kreditnog rizika koje odražavaju procjenu vjerovatnoće gubitka/neispunjavanja obaveza pojedinačnih komitenata. Banka koristi interne modele ocjenjivanja/rangiranja prilagođene različitim kategorijama komitenata. Podaci o dužniku kao i specifične informacije o kreditu prikupljene u vrijeme podnošenja zahtjeva za kredit uključuju se u ovaj rejting model. Osim toga, model omogućuje i uključivanje iskustvene procjene kreditnog službenika u dodjeljivanje konačnog rejtinga za svaku pojedinačnu izloženost. Na takav način, omogućeno je uključivanje relevantnih faktora koji nisu obuhvaćeni kao dio ostalih ulaznih podataka u rejting model. Ocjene kreditnog rizika su definisane tako da se rizik od neplaćanja eksponencijalno povećava kako se ocjena kreditnog rizika povećava.

Slijede dodatna razmatranja za svaku vrstu portfolija koju drži Banka.

Retail segment klijenata (Fizička lica i Micro klijenti)*

Nakon datuma početnog priznavanja za Retail segment, ponašanje dužnika prati se na periodičnoj osnovi kako bi se razvila Ocjena ponašanja. Sve druge poznate informacije o zajmoprimcu koji utječu na njihovu kreditnu sposobnost kao što su nezaposlenost i prethodna platežna historija također su ugrađeni u rezultat ponašanja. Ovaj rezultat je mapiran na PD.

Pravna lica

Za pravna lica, rejting se utvrđuje na razini dužnika. Voditelj poslovnog odnosa uključuje sve ažurirane ili nove podatke i ocjene dužnikove kreditne sposobnosti u predviđeni model na kontinuiranoj osnovi. Također, odgovorni voditelj kreditnog odnosa će svake godine ažurirati informacije o kreditnoj sposobnosti dužnika iz dostupnih izvora kao što su finansijski izvještaji. Time će se odrediti ažurirani PD i pripadajući interni kreditni rejting.

U okviru pravnih lica segmenta Corporate Banka ima dva rejting modela: Large Corporate Rating Model i Regular Corporate Rating Model. Prema generalnom konceptu skala rangiranja klijenata unutar grupe pravnih lica obuhvata 25 rating ocjena za non-default klijente i 1 ocjenu za klijente u defaultu.

Dodatno, za kategoriju malih i srednjih preduzeća, Banka koristi SMB rejting model. Prema generalnom konceptu skala rangiranja SMB klijenata obuhvata ukupno 25 rating ocjena za klijente koji nisu u defaultu, kako bi se dobile sve predviđene kategorije rizika po sistemu internog rating-a.

Lokalne i regionalna vlade

Za lokalne i regionalne vlasti, Banka koristi model rangiranja lokalnih i regionalnih vlada. Prema općoj koncepciji ljestvice LRG rangiranja, klijenti uključuju 9 rejtinga za klijente koji nisu u defaultu i jedan za default klijente.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

Finansiranje projekata

Za potrebe financiranja projekta, Banka koristi model za ocjenu projektnog financiranja. Prema općem konceptu rejting ljestvice klijenti PF-a uključuju 4 ocjene za klijente koji nisu u defaultu i jednu za default klijente.

Finansijske institucije

Za finansijske institucije Banka koristi sljedeće rating modele: FI (Bank) Rating Model, Insurance Rating Model, Sovereigns Rating Model i Funds Rating Model. U procesu rangiranja klijenata u kategoriji finansijskih institucija finalni rating određuje se na nivou RBI odgovorne jedinice. Prema generalnom konceptu skala rangiranja klijenata po navedenim rating modelima ima 9 ocjena za klijente koji nisu u default-u, i jednu ocjenu za default klijente, osim po FI rating ljestvici koja uključuje 25 ocjena za klijente koji nisu u defaultu i 1 za default klijente.

* Micro klijent je pravno lice čiji je godišnji prihod manji od EUR 1 mio i eksponiranost manja od EUR 100.000,00, te lica organizovana kao samostalni djelatnici

iii. Definisanje statusa neizmirivanja obaveza (“default”)

Status neispunjenja obaveza po plasmanima Banke, utvrđuje se temeljen RBI smjernica baziranih na zahtjevima definisanim EU Uredbom 575/2013 (CRR), član 178, EBA Smjericama za primjenu definicije statusa neispunjenja obaveza na temelju člana 178. Uredbe (EU) br. 575/2013 i EBA Regulatornim Tehničkim standardima vezano za pragove materijalnosti za dospjela potraživanja iz čl.178 EU Uredbe 575/2013. Slijedeći navedene smjernice Banka je sa 30. novembrom 2019. primjenila novu definiciju defaulta kako je detaljnije objašnjeno u nastavku.

U segmentu stanovništva, status neispunjavanja obaveza utvrđuje se na razini pojedinog plasmana, dok se za sve pravne osobe (uključujući i Micro subjekte), status neispunjavanja obaveza utvrđuje na razini klijenta.

Portfolio pravnih lica

“Staging” kriteriji su odobreni u skladu s MSFI 9 i bazirani su na parametrima rizika dostupnim u Banci. Dodjelom default statusa, klijent prelazi na individualnu procjenu potencijalnih gubitaka (eng. ILLP), čime dobija i status nivoa kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji, što u tom momentu predstavlja nekvalitetnu aktivu.

Default status, odnosno individualna rezervisanja za kreditne gubitke, moraju biti dodijeljena svim kreditnim plasmanima dužnika ili grupe dužnika koji:

- u izmirivanju obaveza prema Banci kasne više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti od EUR 250 i 2,5% do 30. novembra 2019. odnosno EUR 500 i 1,0% od 30. novembra 2019. godine (za detalje vidjeti u nastavku) od vrijednosti ukupno ugovorenih kreditnih plasmana (kvantitativni kriterij)
- ili vrlo vjerovatno neće moći izmiriti obaveze prema Banci iz svojih primarnih izvora finansiranja (kvalitativni kriterij).

Banka (odnosno RBI grupa) je definisala kvalitativne indikatore koji se trenutno koriste kako bi se identifikovala vjerovatnoća da klijent neće moći izmiriti svoje obaveze prema Banci (npr. pokrenut stečajni postupak, otpis dijela potraživanja, obustava plaćanja kamate, cross-default itd.).

U segmentu pravnih lica Banka je na datum 30. novembra 2019. godine implementirala novu definiciju defaulta. Najveća izmjena odnosi se na promjenu praga značajnosti koji se primjenjuje pri izračunu dana kašnjenja kao jednog od pokazatelja defaulta (overdue payment), kako je objašnjeno iznad.

MSFI 9 zahtijeva korištenje nekoliko scenarija (minimalno 2) u okviru obračuna ILLP-a, uzimajući u obzir sljedeće principe:

- Izvjesnost scenarija
- Mogućnost dokumentovanja istog
- Historijski parametri/pokazatelji

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

iii. Definisane statusa neizmirivanja obaveza ("default") (nastavak)

Scenariju koji je izvjestan da će se desiti/realizovati u narednom periodu se dodjeljuje ponder vjerovatnoće od 90%, dok se scenarijima čija izvjesnost je manje realna dodjeljuju ponderi vjerovatnoće od po 10%, kao unificirano pravilo za sve klijente. Ponderi će biti revidirani na godišnjem nivou. Za slučaj klijenta koji je going concern kao drugi scenario eventualno je moguće koristi realizaciju kolaterala kroz sudski postupak gdje je na bazi historijskih posmatranja zaključeno da se koristi ponder 10% (analiza rađena na bazi historijskih promjena zadnjih 5 godina prenosa klijenata iz odjela rana faza u kasna faza – predmetna analiza će biti revidirana na godišnjem nivou).

MSFI 9 razlikuje kredite vrijednovane po fer vrijednosti i amortiziranim troškovima.

Portfolio Retail klijenata (Fizičkih lica i Micro klijenata)

Kao i kod pravnih lica, u segmentu fizičkih lica dodjelom default statusa, klijent prelazi u status nivoa kreditnog rizika 3 po MSFI 9 metodologiji, što u tom momentu predstavlja nekvalitetnu aktivu.

Rezervisanja za kreditne gubitke moraju biti dodijeljena svim kreditnim plasmanima dužnika ili grupe dužnika koji:

- u izmirivanju obaveza prema Banci kasne više od 90 dana uvažavajući prag materijalnosti od EUR 10 do 30. novembra 2019. godine, odnosno EUR 100 i 1% od vrijednosti ukupno ugovorenih kreditnih plasmana od 30. novembra 2019. godine (kvantitativni kriterij),
- vrlo vjerovatno neće izmiriti obaveze prema Banci (kvalitativni kriterij).

Banka je u svojim internim procedurama definisala kvalitativne kriterije usljed kojih kreditna izloženost dobija status klijenta koji vrlo vjerovatno neće izmiriti obaveze prema Banci (npr. bankrot dužnika, cross-default, loša restruktura itd.).

U segmentu poslovanja sa Retail klijentima Banka je također sa 30. novembrom 2019. godine implementirala novu default definiciju, na način da je napravila retrospektivni dnevni izračun statusa neispunjavanja obaveza za 10 godina istorije za fizička lica i 5 godina za micro segment, i na temelju tih podataka utvrdila statuse neispunjavanja obaveza na 30. novembar 2019. te pripadajuće detaljne informacije o defaultnim događajima.

Najveća metodološka izmjena u definiciji defaulta u segmentu poslovanja sa Retail segmentom klijenata, odnosi se na:

1. izmjene u brojaču dana kašnjenja:

- prag značajnosti dospelog dugovanja za brojanje dana kašnjenja kako je prethodno specificirano
- sama logika brojanja dana kašnjenja je promjenjena, ne gleda se stvarna starost pojedine neplaćene dospjele obaveze, već se broji koliko dana dospjeli dug prelazi prag značajnosti. Ova promjena se odražava u tome da se kod djelomičnog podmirenja obaveza, broj dana kašnjenja ne može smanjiti, odnosno novi brojač se može samo resetirati na nulu kada dospjeli dug padne ispod jednog od praga materijalnosti (apsolutnog ili relativnog).

2. uvođenje tzv pulling efekta – kada >20% plasmana fizičke osobe ima status neispunjavanja obaveza, ostali njegovi plasmani također dobivaju status neispunjavanja obaveza;

3. izmjenu pravila za tzv. Distressed restructuring, te uvođenje dodatnih indikatora neizvjesnosti naplate kao što su indikator prezaduženosti i gubitka ostalih prihoda;

4. određivanje statusa neizmirenja obaveza na nivou klijenta za Micro segment.

Također, djelomično su izmjenjena pravila za ispunjavanje kriterija za izlazak iz statusa neispunjenja obaveza.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

iv. Uključivanje faktora predviđanja

Pri izračunu očekivanog kreditnog gubitka primjenjuju se i višestruki makroekonomski scenariji. Banka primjenjuje tri perspektivna globalna ekonomska scenarija (baseline, upside i downside) te se ovaj pristup smatra dovoljnim za izračunavanje nepristrasnog očekivanog gubitka u većini ekonomskih okruženja. Pri izračunu očekivanog kreditnog gubitka Banka dodjeljuje pondere od 50%: 25%: 25% za svaki od tri makroekonomska scenarija (baseline, upside i downside).

Vjerovatnoća defaulta (PD) je, gdje je relevantno, prilagođena statusu makroekonomije. Makroekonomski model uključuje i informacije o budućnosti. Osnovne makroekonomske prognoze s dvogodišnjim vremenskim opsegom se ažuriraju najmanje jednom u svakom tromjesečju i dostavljaju se odgovornim jedinicama unutar RBI grupe.

Forward-looking informacije se razmatraju u procjeni kreditnog rizika. To znači da se cjeloživotni PD, historijski rejting i njegov prateći PD uključuju informacije o budućnosti.

Prilagođavanje se vrši korištenjem makroekonomskih perspektiva u posmatranom vremenu.

Osnovni scenario sa pripisanim dodatkom koji ima za cilj da reflektira efekte koji proizlaze iz mogućnosti realizacije alternative makroekonomskih scenarija.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) (nastavak)

v. Modificirana finansijska imovina

Uvjeti iz ugovora o kreditu mogu biti modificirani iz različitih razloga uključujući promjene uvjeta na tržištu, zadržavanje od strane klijenata, i ostalih faktora koji nisu povezani sa trenutnim ili potencijalnim pogoršanjem kredita klijenta. Postojeći kredit čiji su uvjeti modificirani može prestati biti priznat a revidirani kredit priznat kao novi kredit po fer vrijednosti u skladu sa računovodstvenim politikama objavljenim u Bilješci 3.11.1 (iii)

Kada su uvjeti finansijske imovine modificirani i modifikacija nije rezultirala pogoršanjem, odlučivanje ukoliko je kreditni rizik imovine značajno uvećan reflektuje se poređenjem sljedećeg:

- njegov preostali cjeloživotni PD na datum izvještavanja po modificiranim uvjetima; i
- preostali cjeloživotni PD procijenjen po podacima iz inicijalnog priznavanja i izvornih ugovornih uvjeta.

Kada modifikacija rezultira u prestanku priznavanja, novi zajam se priznaje i dodjeljuje u nivo kreditnog rizika 1 (pod pretpostavkom da nije obezvrijeđen u tom trenutku).

Banka revidira kredite klijentima koji su u finansijskim poteškoćama ("forbearance") da bi maksimizirao mogućnosti naplate i minimizirao rizik neplaćanja. Unutar politike „forbearance“, forbearance se garantuje na selektivnoj osnovi ukoliko dužnik trenutno ne plaća kredit ili postoji veliki rizik od neplaćanja, ukoliko postoji dokaz da je dužnik učinio sve u njegovoj moći da plati pod ugovorenim uvjetima i da se od dužnika očekuje da ispoštuje revidirane uvjete.

Revidirani uvjeti uglavnom uključuju produženje dospjeća, mijenjajući termine plaćanja kamata i izmjenu uvjeta sporazuma o zajmu. Zajmovi stanovništva i preduzeća su predmet politike forbearance. Kreditni odbor Banke redovno pregleda izvještaje o forbearance aktivnostima.

Za finansijsku imovinu modificiranu kroz forbearance politiku Banke, ovisno o tome da li je modifikacija poboljšala ili povratila mogućnosti banke da naplati kamatu i glavnice kao i prethodno iskustvo Banke na sličnim forbearance aktivnostima, odražava se na procjenu PD.

Generalno, forbearance je kvalitativni indikator značajnog povećanja kreditnog rizika. Očekivanje forbearance-a može stvoriti dokaz da je izloženost kredita obezvrijeđena (Bilješka 3.11.1). Klijent mora da konzistentno pokaže ponašanje dobrog platiše, u nekom vremenskom razdoblju, prije nego izloženost kredita postane obezvrijeđena/naplativa ili se PD smanjio tako da rezervisanje za gubitke ponovo bude izmjeren po iznosu jednakom fazi 1.

vi. Mjerenje očekivanog kreditnog gubitka

Procjena kreditnog rizika i procjena očekivanih kreditnih gubitaka su nepristrasna i vjerovatnoćom prilagođena i uključuju sve dostupne informacije koje su relevantne za procjenu, uključujući informacije o prošlim događajima, trenutnim uslovima i razumnim i održivim prognozama budućih događaja i ekonomskih uslova na datum izvještavanja. Pored toga, procjena očekivanih kreditnih gubitaka treba uzeti u obzir vremensku vrijednost novca. Generalno, Banka izračunava ECL koristeći tri glavne komponente: vjerovatnoću neizvršenja obaveza (eng. probability of default, dalje: PD); gubitak u trenutku statusa neispunjena obaveza (engl. Loss Given Default, dalje: LGD); i izloženost u trenutku neispunjena obaveza (engl. Exposure at Default, dalje: EAD).

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.3 Umanjenje vrijednosti usljed očekivanih kreditnih gubitaka (ECL)

Dvanaestomjesečni ECL izračunava se množenjem 12-mjesečnog PD, LGD i EAD. Cjeloživotni ECL se izračunava korištenjem cjeloživotnog PD-a. Dvanaestomjesečni i cjeloživotni PD predstavljaju vjerovatnost neispunjavanja obaveza u sljedećih 12 mjeseci tj. u preostalom vremenu dospjeća instrumenta respektivno.

EAD predstavlja očekivani saldo u momentu neispunjavanja obveza, uzimajući u obzir otplatu glavnice i kamate od datuma bilansa stanja do momenta neispunjavanja obveza, zajedno s očekivanim smanjenjem iznosa založenih objekata.

vii. Umanjenje vrijednosti

Slijedeća tabela prokazuje uskladu od početnog do završnog stanja umanjenja vrijednosti po klasama finansijskih instrumenata.

Kreditni i potraživanja klijentima po amortiziranom trošku	2020					2019				
	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno	Faza 1	Faza 2	Faza 3	POCI	Ukupno
Stanje 01. januar 2020	13.740	15.951	146.906	16.420	193.017	10.735	15.912	137.613	20.437	184.697
Efekti prve primjene nove Odluke (Bilješka 5)	3.020	10.242	6.900	-	20.162	-	-	-	-	-
Transfer u Nivo 1	5.886	(3.405)	(2.481)	-	-	5.561	(4.292)	(1.269)	-	-
Transfer u Nivo 2	(1.834)	3.659	(1.825)	-	-	(773)	3.283	(2.510)	-	-
Transfer u Nivo 3	(428)	(4.321)	4.749	-	-	(235)	(4.554)	4.789	-	-
Neto mjerenje umanjenja vrijednosti	(5.700)	16.046	23.247	315	33.908	(1.548)	5.602	25.932	(3.366)	26.620
Trajni otpisi i ostale promjene*	-	-	(50.222)	(3.482)	(53.704)	-	-	(17.649)	(651)	(18.300)
Stanje 31. decembar 2020	14.684	38.172	127.274	13.253	193.383	13.740	15.951	146.906	16.420	193.017

* Značajan porast otpisa u odnosu na prethodnu godinu rezultat je implementacije FBA odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Navedeno je također utjecalo na smanjenje umanjenja vrijednosti u fazi 3. Za detalje računovodstvene politike otpisa pogledati Bilješku 3.11.1.

* Značajan porast umanjenja vrijednosti u fazi 2 uzrokovan je najvećim dijelom primjenom „overlay modela“ za izloženosti za koje je Banka procijenila da umanjenje vrijednosti izračunato po internom model izračuna očekivanih kreditnih gubitaka ne odražava na adekvatan način povećan nivo rizika, te primijenila veći iznos za koji je najboljom procjenom utvrđeno da je dostatan.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.1 Kreditni rizik (nastavak)

6.1.4 Koncentracija kreditnog rizika prema geografskoj lokaciji

Banka nadzire koncentraciju kreditnog rizika po sektorima i geografskim regijama.

Geografska koncentracija u neto iznosima kreditne izloženosti je kako slijedi:

	Bosna i Hercegovina	EU zemlje	Ne EU zemlje	Ukupno
31. decembar 2020.				
Računi kod CBBH i drugih banaka	606.003	433.269	28.794	1.068.066
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	409.037	-	-	409.037
Kreditni i potraživanja dati klijentima	2.390.437	-	-	2.390.437
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	201	-	556
Ulaganja po amortiziranom trošku	33.604	70.721	18.236	122.561
	3.439.436	504.191	47.030	3.990.657
31. decembar 2019.				
Računi kod CBBH i drugih banaka	520.574	486.296	27.756	1.034.626
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	398.999	-	-	398.999
Kreditni i potraživanja dati klijentima	2.490.432	-	-	2.490.432
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	363	182	-	545
Ulaganja po amortiziranom trošku	43.115	80.830	19.233	143.178
	3.453.483	567.308	46.989	4.067.780

Koncentracija rizika ekonomskog sektora prikazana je u Bilješci 20.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.2 Rizik likvidnosti

Rizik likvidnosti predstavlja moguću izloženost Banke vezano uz pribavljanje sredstava koja su potrebna Banci da bi izmirila svoje preuzete obaveze po finansijskim instrumentima.

Banka je izložena svakodnevnom pozivima na isplatu sredstava koje izmiruje raspoloživim novčanim izvorima koji se sastoje od prekoćnih depozita, sredstava na tekućim računima, depozitima koji dospijevaju, povlačenja sredstava kredita, jemstava i ostalih derivata koji se podmiruju iz marži i ostalih iznosa na poziv za novčane derivate. Banka ne održava novčane izvore da bi pokrila sve navedene potrebe jer je iz iskustva moguće s velikom pouzdanošću predvidjeti minimalne iznose ponovnog ulaganja dospjelih sredstava. Banka utvrđuje limite za najniže iznose sredstava koja dospijevaju, a koja su raspoloživa za izmirivanje iznosa plativih na poziv, kao i najniže iznose međubankarskih i ostalih kredita za pokriće neočekivanih iznosa sredstava koja se povlače na zahtjev.

Banka održava likvidnost u skladu s propisima Agencije za bankarstvo koji regulišu rizik likvidnosti te grupnim i internim aktima za održavanje likvidnosne rezerve.

Posebna pažnja posvećuje se mjerama likvidnosti propisanim zahtjevima regulatora:

- Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR) koji se prati na dnevnoj i izvještava regulatoru na mjesečnoj osnovi, a predstavlja omjer likvidnosne pokrivenosti u razdoblju streta od 30 dana
- Ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza

LCR i ročna usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza su održavani na razinama iznad regulatorno i interno definisanih limita (interno definisani limiti su: LCR iznad 120%).

Regulatorni limiti za ročnu usklađenost finansijske aktive i finansijskih obaveza:

- Ročno usklađivanje preostalih rokova do ugovorenih dospijeca instrumenata aktive i obaveza, na način da Banka:
 - najmanje 65% izvora sredstava sa rokom dospijeca do 30 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeca do 30 dana;
 - najmanje 60% izvora sredstava sa rokom dospijeca do 90 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeca do 90 dana;
 - najmanje 55% izvora sredstava sa rokom dospijeca do 180 dana angažuje u plasmane (instrumente aktive) sa rokom dospijeca do 180 dana.

	31. decembar 2020	31. decembar 2019
Zaštitni sloj likvidnosti	1.279.305	1.012.409
Neto novčani odljevi	<u>325.348</u>	<u>168.514</u>
Koeficijent likvidnosne pokrivenosti (LCR)	<u>393%</u>	<u>601%</u>

Suočena sa većim fluktuacijama na tržištu te neizvjesnošću izazvanom pandemijom COVID-19; Banka je martu 2020. proglasila prvi stepen krize likvidnosti te je Contingency Committee održavao dnevne sastanke sa pomnim praćenjem kretanja odljeva (depozita, gotovog novca) uključujući i kretanja prijevremenih razročenja, aktiviranjem moratorija na kredite, kretanja tržišne vrijednosti likvidne imovine i dostupnosti dodatne likvidnosti putem repo i ostalih transakcija tržišta novca kao i simulacijama/procjenama na pozicije likvidnosti po grupacijskim i lokalnim standardima. Kao dodatni mehanizam opreza tokom marta uvedeno je dodatno dnevno izvještavanje Agencije u kretanju pokazatelja likvidnosti i dnevnom kretanju depozita klijenata po segmentima. Završetkom prvog „lockdowna“ i smirivanjem situacije na tržištu, stvorili su se uvjeti za ukidanje prvog stepena krize likvidnosti te se i izvještavanje regulatoru svelo na sedmičnu razinu.

Negativna kretanja nisu bila značajna te je Banka tokom kriznog perioda uspjela održati visoku razinu likvidnosti bez značajnih odljeva depozita i negativnog utjecaja na kako regulatorne tako i interne pokazatelje likvidnosti.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza dospijeća

Tabela u nastavku prikazuje preostale ugovorene ročnosti finansijske imovine i obaveza Banke, na dan 31. decembar 2020. godine i 31. decembra 2019. godine, osim za finansijsku imovinu po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit koja se klasifikuje u skladu sa sekundarnim karakteristikama likvidnosti u period dospijeća do jedan mjesec i obavezna rezerva koja, iako nije kratkoročna nego ovisi o obvezama na koje se računa, klasifikuje se u period dospijeća do jedan mjesec.

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2020.						
Imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	1.682.173	7.955	-	-	-	1.690.128
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	409.037	-	-	-	-	409.037
Kredit i potraživanja dati klijentima	195.186	151.755	541.248	1.025.193	477.055	2.390.437
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	556	-	-	-	-	556
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	-	3.989	14.588	103.984	-	122.561
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno finansijska imovina	2.286.952	163.699	555.836	1.129.177	477.055	4.612.719
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Obaveze						
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	26.421	7.411	19.182	84.831	13.268	151.113
Obaveze prema klijentima	2.837.465	97.824	316.628	649.635	53.578	3.955.130
Subordinirani dug	-	-	-	61.804	-	61.804
Obaveze po najmu	287	493	2.139	5.580	1.581	10.080
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>
Ukupno finansijske obaveze	2.864.173	105.728	337.949	801.850	68.427	4.178.127
	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>	<hr/>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

Analiza dospijeća (nastavak)

	Manje od 1 mjeseca	Od 1 do 3 mjeseca	Od 3 mjeseca do 1 godine	Od 1 do 5 godina	Preko 5 godina	Ukupno
31. decembar 2019.						
Imovina						
Novac i novčani ekvivalenti	1.473.344	-	-	-	-	1.473.344
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	398.999	-	-	-	-	398.999
Kredit i potraživanja dati klijentima	235.967	146.850	626.693	1.011.065	469.857	2.490.432
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	545	-	-	-	-	545
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	6.966	-	-	-	-	6.966
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	3.619	-	29.916	109.643	-	143.178
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Ukupno finansijska imovina	2.119.440	146.850	656.609	1.120.708	469.857	4.513.464
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Obaveze						
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	56.569	65.234	73.392	130.061	12.409	337.665
Obaveze prema klijentima	2.596.382	68.327	301.442	659.140	57.133	3.682.424
Subordinirani dug	-	-	-	61.804	-	61.804
Obaveze po najmu	260	520	2.438	6.000	1.768	10.986
	-----	-----	-----	-----	-----	-----
Ukupno finansijske obaveze	2.653.211	134.081	377.272	857.005	671.310	4.092.879
	-----	-----	-----	-----	-----	-----

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.2 Rizik likvidnosti (nastavak)

Tabela u nastavku prikazuje preostala ugovorna dospijeca Banke za nederivativne finansijske obaveze. Tabela je sastavljena na osnovu nediskontiranih novčanih tokova finansijskih obaveza prema najranijem datumu na koji Banke može imati obavezu da izvrši plaćanje. Tabela uključuje plaćanje i kamate i glavnice.

Dospijeca za nederivativne finansijske obaveze

	Neto knjigovods-tvena vrijednost	Manje od 1 mjesec	2 do 3 mjeseca	4 mjeseca do 1 godina	2 do 5 godina	Preko 5 godina	Bruto nominalni odliv
31. decembar 2020.							
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama	151.113	26.493	7.499	20.337	88.185	13.499	156.013
Obaveze prema klijentima	3.955.130	2.837.508	97.961	318.664	677.861	58.335	3.990.329
Subordinirani dug	61.804	-	1.132	3.374	75.086	-	79.592
Obaveze po najmu	10.080	320	562	2.317	5.896	1.635	10.730
	2.864.321	107.154	107.154	344.692	847.028	73.469	4.236.664

	Neto knjigovods-tvena vrijednost	Manje od 1 mjesec	2 do 3 mjeseca	4 mjeseca do 1 godina	2 do 5 godina	Preko 5 godina	Bruto nominalni odliv
31. decembar 2019.							
Obaveze prema bankama i finansijskim institucijama	337.665	56.922	65.455	75.937	133.767	12.691	344.772
Obaveze prema klijentima	3.682.424	2.596.442	68.432	303.538	690.785	62.750	3.721.947
Subordinirani dug	61.804	-	1.144	3.374	79.510	-	84.028
Obaveze po najmu	10.986	320	640	2.960	5.747	4.451	14.118
	2.653.684	135.671	135.671	385.809	909.809	79.892	4.164.865

Sljedeća tabela prikazuje komponente Bančinih likvidnosnih rezervi:

	2020.	2019.
Sredstva kod Centralne banke	607.019	520.574
Tekući računi kod drugih banaka	43.757	61.530
Novac u blagajni	622.062	438.718
Kredit i potraživanja dati bankama (MM plasmani)	417.290	452.522
	1.690.128	1.473.344

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3 Tržišni rizik

Tržišni rizici se definiraju kao rizici mogućih gubitaka uslijed promjena tržišnih cijena pozicija trgovinske i bankarske knjige. Procjene tržišnog rizika temelje se na promjenama valutnih kurseva, kamatnim stopama, kreditnim maržama, trošku kapitala i robe i drugim tržišnim parametrima.

Upravljanje tržišnim rizicima Banke vrši se u skladu sa lokalnim zakonom i odlukama i uputstvima lokalnih regulatora i u skladu sa standardima RBI Grupe (regulatorni okvir RBI grupe i odluka Upravnog odbora RBI-a) i definisano je internim pravilima, procedurama i politikama koje su predmet redovnih internih revizija sa ciljem usklađivanja sa regulatornim promjenama, kao i poboljšanje procesa (tržišnog) upravljanja rizicima zbog promjena tržišnih uvjeta, definiranih strategija i poslovnih ciljeva. Proces upravljanja tržišnim rizikom sam po sebi uključuje ublažavanje, procjenu i ograničavanje izloženosti prije preuzimanja rizika, te procjenu i kontrolu preuzetog rizika cjelokupnog portfolia banke, tj. trgovačke i bankarske knjige. Uprkos postojanju ograničenja nametnutih od strane regulatora, Banka ograničava izloženost tržišnim rizicima u skladu sa svojim poslovnim strategijama usklađenim na nivou RBI, procesom odobravanja proizvoda i sistemom limita na pozicije tržišnog rizika, tj. otvorene pozicije tržišnog rizika, limiti na osjetljivost portfolija Banke u skladu sa promjenama faktora rizika i uspostavljanje sistema limita na rizičnu vrijednost ("VaR") na nivou knjige (trgovina i bankarstvo), nivo segmenata (upravljanje aktivom i pasivom i tržišta kapitala) i na nivou cijelog portfolia. Pored toga, za finansijske instrumente, koji se vode po fer vrijednosti, utvrđuje se ograničenje na smanjenje njihove tržišne vrijednosti, takozvani granični limit gubitka.

Još jedan važan dio u procesu upravljanja tržišnim rizikom je testiranje otpornosti na stres portfolia Banke u odnosu na ekstremne promjene tržišnih uvjeta i izračun osjetljivosti portfolia prema kriznim scenarijima, kao i utjecaj koji ona ima na finansijske rezultate. Testiranje otpornosti na stres ekstremnih promjena tržišnih uvjeta obavlja RBI na dnevnoj bazi.

Banka je izložena finansijskim rezultatima deviza, promjeni kamatnih stopa i promjeni cijena vrijednosnih papira u svom portfoliu.

6.3.1 Devizni rizik

Devizni rizik je rizik da promjene valutnih tečajeva, koji utječu na portfolio Banke, postoje u onoj mjeri u kojoj imovina i obveze u jednoj valuti nisu usklađene po vrijednosti ili dospijeću. S obzirom na to da je lokalna valuta vezana za EUR, devizni rizik je ograničen.

Pored sistema limita VaR, Banka ograničava svoju izloženost korištenjem deviznih limita na otvorene pozicije za svaku valutu, limit na cijelu dugu ili kratku poziciju Banke, kao i limite gubitka.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3.1 Devizni rizik (nastavak)

Knjigovodstveni iznosi monetarne imovine i obaveza Banke po valuti na datum izvještajnog perioda su kako slijedi:

Stanje na dan 31. decembar 2020.	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti	1.147.000	344.823	110.995	87.310	1.690.128
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	409.037	-	-	-	409.037
Kredit i potraživanja dati klijentima	1.308.845	1.081.592	-	-	2.390.437
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	201	-	-	556
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	14.266	90.619	17.676	-	122.561
	2.879.503	1.517.235	128.671	87.310	4.612.719
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	22.806	128.224	-	83	151.113
Obaveze prema klijentima	2.352.588	1.390.910	125.534	86.098	3.955.130
Subordinirani dug	-	61.804	-	-	61.804
Obaveze za najam	10.080	-	-	-	10.080
	2.385.474	1.580.938	125.534	86.181	4.178.127

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. KM vrijednost glavnice kod takvih ugovora određena je kretanjem kursa stranih valuta. Saldo glavnice tih izloženosti uključen je u tabeli gore u koloni „EURO“.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3.1 Devizni rizik (nastavak)

Stanje na 31. decembar 2019.	KM	EUR*	USD	Ostale valute	Ukupno
IMOVINA					
Novac i novčani ekvivalenti	846.966	415.976	111.164	99.238	1.473.344
Obavezna rezerva kod Centralne banke BiH	398.999	-	-	-	398.999
Kredit i potraživanja dati klijentima	1.224.722	1.265.710	-	-	2.490.432
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	355	190	-	-	545
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	6.966	-	-	6.966
Finansijska imovina po amortizovanom trošku	23.494	104.645	15.039	-	143.178
	2.494.536	1.793.487	126.203	99.238	4.513.464
OBAVEZE					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	305.046	12	32.607	-	337.665
Obaveze prema klijentima	2.114.570	1.248.038	123.534	96.282	3.682.424
Subordinirani dug	-	61.804	-	-	61.804
Obaveze za najam	10.986	-	-	-	10.986
	2.430.602	1.309.854	156.141	96.282	4.092.879

* Banka ima velik broj ugovora sa valutnom klauzulom. KM vrijednost glavnice kod takvih ugovora određena je kretanjem kursa stranih valuta. Saldo glavnice tih izloženosti uključen je u tabeli gore u koloni „EURO“.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3.1 Devizni rizik (nastavak)

6.3.1.1 Analiza devizne osjetljivosti

Sljedeća tabela prikazuje pet najvećih rizičnih vrijednosti (VaR) evidentiranih na dan 31. decembra 2020. i njihove vrijednosti na dan 31. decembra 2019. VaR je izračun na temelju statističkog modela 99% pouzdanosti i pod pretpostavkom da je portfolio konstantan tokom 1 dana.

(u '000 KM)	VaR		
	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.	
Valuta	Valuta		
USD	<1	JPY	<1
NOK	<1	TRY	<1
CZK	<1	CHF	<1
CAD	<1	CNY	<1
HRK	<1	CZK	<1

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost Banke na povećanje ili smanjenje deviznih kurseva od 10% u odnosu na relevantne domaće valute. Stopa osjetljivosti od 10% koristi se prilikom internog izveštavanja ključnog rukovodstva o deviznom riziku i predstavlja procjenu rukovodstva o razumno mogućoj promeni deviznih kurseva.

(u '000 KM)	USD rezultat ('000 KM)		TRY rezultat ('000 KM)	
	2020	2019	2020	2019
Dobit ili gubitak	(142)	(83)	1	2

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3.2 Kamatni rizik

Kamatni rizik odražava mogućnost gubitka dobiti i / ili erozije kapitala zbog promjene kamatnih stopa. Odnosi se na sve proizvode i bilance koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa. Ovaj rizik obuhvata dvije komponente: komponentu prihoda i komponentu ulaganja.

Komponenta prihoda proizilazi iz neusklađenosti aktivnih i pasivnih kamatnih stopa Banke (kamata na plasmane je fiksna, kamata za obaveze je varijabilna, i obrnuto).

Komponenta ulaganja je posljedica obrnutog odnosa između promjene cijene i kamatnih stopa vrijednosnih papira. Banka nastoji da se zaštiti od kamatnog rizika usklađivanjem vrste kamatne stope (fiksne, plutajuće i promjenjive), valute, povezane kamatne stope i datuma promjene kamatne stope za sve proizvode za koje zaključuje ugovore (koji su osjetljivi na promjene kamatnih stopa). Svaka nepodudarnost između gore navedenih elemenata dovodi do izloženosti Banke riziku kamatne stope.

6.3.2.1 BPV analiza osjetljivosti na kamatne stope

Za pozicije rizika kamatne stope, na dnevnoj osnovi, vrši se analiza osjetljivosti za jednu baznu tačku tokom paralelnog kretanja krivulje prinosa (vrijednost bazne tačke, 1 BPV), koja daje vrijednosti dobitaka i gubitaka portfolia za određeni dan.

U tabeli ispod prikazane su promjene sadašnje vrijednosti portfolia s rastom kamatne stope za 1 baznu tačku na dan 31. decembra 2020. i 31. decembra 2019., izražene u hiljadama KM za sljedeće valute: KM, EUR i USD, dok za ostale valute promjene sadašnjih vrijednosti su nematerijalne.

Valuta	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
KM	(71)	(24)
EUR	37	48
USD	(2.7)	0.1
Ukupno BPV (u KM '000)	(36.7)	24.1

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.3.2 Kamatni rizik (nastavak)

6.3.2.1 BPV analiza osjetljivosti na kamatne stope (nastavak)

U slučaju promjene (povećanja) kamatnih stopa za 1 bazni bod (paralelno kretanje krivulje prinosa za + 0,01%), efekti na sadašnju vrijednost portfolia Banke na dan 31. decembra 2020. godine bili bi sljedeći:

- za BAM – sadašnja vrijednost smanjenja portfolia u iznosu od 71 hiljadu, što rezultira gubitkom
- za EUR - sadašnja vrijednost povećanja portfolia u iznosu od 37 hiljada KM, što rezultira profitom
- za USD - sadašnja vrijednost smanjenja portfolia u iznosu od 2,7 hiljada KM, što predstavlja gubitak

U slučaju promjene krivulje prinosa za 50 baznih bodova, efekti na sadašnju vrijednost portfolia za 31. decembar 2020. i 31. decembar 2019. godine prikazani su u tablici ispod za valute s materijalnom izloženošću:

Valuta	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
KM	(1.597)	(1.414)
EUR	1.848	2.419
USD	(132)	3
Ukupno BPV (u KM '000)	119	1.008

U slučaju promjene (povećanja) kamatnih stopa za 50 baznih bodova (paralelno kretanje krivulje prinosa za 0,05%), Banka bi ostvarila:

- za KM - sadašnja vrijednost portfolia je smanjenje u iznosu od 1.597 hiljada KM na dan 31. decembar 2020.
- za EUR - sadašnja vrijednost portfolia je povećanje u iznosu od 1.848 hiljada KM na dan 31. decembar 2020.
- za USD - sadašnja vrijednost smanjenja portfolia u iznosu od 132 hiljade KM na dan 31. decembar 2020.

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.4 Upravljanje kapitalnim rizikom

U skladu sa zakonskim, podzakonskim i internim aktima, Banka na tromjesečnoj osnovi izvještava nadležne regulatorne institucije o kapitalu, ponderisanoj rizičnoj aktivni, te stopi adekvatnosti kapitala.

Banka kroz svoje upravljačko izvještavanje provodi redovni monitoring kretanja kapitala, ostvarene stope adekvatnosti, kao i djelovanje svih metodoloških promjena koje imaju utjecaj na kapital.

Banka je tokom 2020. godine udovoljila svim regulatornim zahtjevima vezanim za kapital te je u skladu s lokalnom regulativom prema Basel III metodologiji ostvarila stopu adekvatnosti kapitala od 18,45%.

Regulatorni kapital Banke se sastoji od osnovnog (Tier 1) i dopunskog kapitala (Tier 2). Osnovni kapital Banke (Common equity T1) predstavlja zbir redovnog osnovnog kapitala (CET 1) i dodatnog osnovnog kapitala (AT1). Osnovni kapital Banke (u potpunosti jednak redovnom osnovnom kapitalu) se sastoji od uplaćenih dionica, premije dionica, zadržane neraspoređene dobiti i ostalih rezervi formiranih iz dobiti nakon oporezivanja na osnovu odluke Skupštine Banke, neto revalorizacijskih rezervi po osnovu promjene fer vrijednosti imovine (akumulirana sveobuhvatna dobit), umanjen za iznose redovnog osnovnog kapitala subjekata finansijskog sektora u kojim Banka ima začajno ulaganje, nematerijalne imovine i odložene porezne imovine.

Dopunski kapital se sastoji od subordinirnog duga, opštih umanjenja vrijednosti za kreditni rizik, izračunatih kao 1,25% iznosa izloženosti ponderisanog rizikom, umanjenih za nedostajuće rezerve za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu (za detalje vidjeti Bilješku 3.20).

Na 31. decembar 2018. godine ukupna FBA rezervisanja, izračunata od strane Banke, premašila su rezerviranja priznata u skladu s MSFI za 96.782 hiljada KM što je manje od 102.443 hiljade KM, koliko je već priznato kao regulatorna rezerva za kreditne gubitke unutar kapitala na dan 31. decembar 2018. godine. Posljedično, smanjenja regulatornog kapitala u svrhu izračuna adekvatnosti nisu zabilježena 31. decembra 2018. godine.

Kako je i objašnjeno u Bilješci 3.20, nastavno na prenos formirani rezervi za kreditne gubitke u iznosu od 102.443 hiljada KM u redovan osnovni kapital Banke odnosno zadržanu dobit, ukupan iznos nedostajućih rezervi za kreditne gubitke, izračunate na dan 31. decembra 2019. godine u iznosu od 91.912 hiljada KM prikazane su kao nedostajuće rezerve u dopunskom kapitalu Banke. Od 1. januara 2020. godine, stupanjem na snagu novih regulatornih zahtjeva (za detalje pogledati Bilješku 3.22.1) Banka više nije u obavezi obračunavati nedostajuće rezerve za kreditne gubitke za potrebe izračuna adekvatnosti kapitala.

Propisane minimalne stope kapitala su slijedeće:

- Stopa redovnog kapitala 6,75%
- Stopa osnovnog kapitala 9%
- Stopa regulatornog kapitala 12%

Osim regulatorno zadanih minimalnih stopa adekvatnosti kapitala Banke je također dužna osigurati zaštitni sloj za očuvanje kapitala koji se mora održavati u obliku redovnog osnovnog kapitala u iznosu od 2,5% ukupnog iznosa izloženosti riziku.

Ukupno ponderisani rizik koji služi za izračun adekvatnosti kapitala uključuje:

- rizik ponderisane aktive i kreditnih ekvivalenata
- pozicijski, valutni, robni rizik, i
- operativni rizik.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

6. UPRAVLJANJE FINANSIJSKIM RIZIKOM (nastavak)

6.4 Upravljanje kapitalnim rizikom (nastavak)

Omjer adekvatnosti kapitala prema propisanoj metodologiji na dan 31. decembar 2020. i 31. decembar 2019. je iznad propisanog limita od 12%. Tablica u nastavku prikazuje strukturu kapitala i kapitalne zahtjeve Banke na dan 31. decembar 2020. godine i 31. decembar 2019. godine:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
<i>Redovni osnovni kapital</i>		
Izdani dionički kapital - obične dionice	247.167	247.167
Premije dionica	4.473	4.473
Zadržana dobit proteklih godina i ostale zakonske rezerve*	221.121	253.689
Akumulirana sveobuhvatna dobit	325	315
Odbici od redovnog osnovnog kapitala		
<i>Nematerijalna imovina</i>	(14.882)	(12.595)
<i>Odgođena poreska imovina</i>	(53)	(107)
<i>Značajna ulaganja u subjekte finansijskog sektora</i>	(15.199)	(14.895)
Ukupno redovni osnovni kapital	442.953	478.047
<i>Dodatni osnovni kapital</i>	-	-
UKUPNO OSNOVNI KAPITAL	442.953	478.047
<i>Dopunski kapital</i>		
Subordinirani dug	49.423	61.804
Opća umanjnja vrijednosti za kreditni rizik	-	30.629
Nedostajuće rezerve za kreditne gubitke	-	(91.912)
UKUPNO DOPUNSKI KAPITAL	49.423	521
UKUPNO REGULATORNI KAPITAL (nerevidirano)	492.376	478.568
Ukupna rizikom ponderisana aktiva (nerevidirano)	2.668.388	2.862.378
<i>Stopa redovnog osnovnog kapitala</i>	16,60%	16,70%
<i>Stopa osnovnog kapitala</i>	16,60%	16,70%
<i>Stopa ukupnog kapitala</i>	18,45%	16,72%

*Ne uključuje dobit za 2019 godinu u iznosu 57.467 hiljada KM, s obzirom da Banka planira isplatu iste dioničarima po prestanku važenja člana 8 Očuvanje kapitala Banke, Odluke o privremenim mjerama koje Banka primjenjuje za oporavak od negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem "Covid-19".

Banka je dužna osigurati i održavati stopu finansijske poluge, kao dodatnu sigurnosnu i jednostavnu kapitalnu zaštitu, najmanje u iznosu od 6%.

Stopa finansijske poluge Banke je omjer iznosa osnovnog kapitala i iznosa ukupne izloženosti banke riziku na izvještajni datum, izražena kao postotak i sa 31. decembrom 2020. godine je iznad navedenog minimuma i iznosi 8,67%.

7. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA

Fer vrijednost finansijske imovine i finansijskih obaveza kojima se trguje na aktivnim tržištima mjeri se na bazi kotiranih tržišnih cijena ili kotiranih cijena od strane dealera. Za sve ostale finansijske instrumente Banka utvrđuje fer vrijednost koristeći druge tehnike procjene.

7.1 Tehnike mjerenja

Banka mjeri fer vrijednost koristeći slijedeću hijerarhiju fer vrijednosti, koja odražava značaj ulaznih parametara korištenih pri mjerenju.

- Nivo 1: ulazni parametri su kotirane tržišne cijene (neprilagođene) na aktivnim tržištima za identične instrumente
- Nivo 2: ulazni podaci se razlikuju od kotiranih cijena uključenih u Nivo 1, a radi se o vidljivim ulaznim podacima bilo da su direktni (npr. kao cijene) ili indirektni (izvedeni iz cijena). Ova kategorija uključuje instrumente mjerene korištenjem: kotiranih tržišnih cijena na aktivnim tržištima sličnih instrumenata, kotirane cijene za iste ili slične instrumente koji se smatraju manje aktivnim; ili druge tehnike mjerenja u kojima su svi značajniji ulazni parametri direktno ili indirektno vidljivi iz tržišnih podataka.
- Nivo 3: ulazni parametri koji nisu vidljivi. Ova kategorija uključuje sve instrumente za koje tehnike mjerenja nisu vidljive i ovi parametri imaju značajan uticaj na procjenu vrijednosti instrumenata. Ova kategorija uključuje instrumente koji su mjereni na bazi kotiranih cijena za slične proizvode za koje su potrebne značajne prilagodbe ili pretpostavke kako bi se odrazile razlike između instrumenata.

Tehnike mjerenja uključuju modele neto sadašnje vrijednosti i diskontiranog novčanog toka, uporedbu sa sličnim instrumentima za koje postoje vidljive tržišne cijene i slični modeli procjene. Pretpostavke i ulazni podaci korišteni pri tehnikama procjene uključuju nerizične i referentne kamatne stope, kreditne marže i ostale premije u određivanju diskontnih stopa, cijena obveznica, vrijednosnih papira, kurseva stranih valuta, cijena vlasničkih ulaganja i očekivane volatilnosti i korelacije cijena.

Cilj tehnika procjene je da odrede fer vrijednost koja odražava cijenu koja će biti ostvarena kod prodaje imovine ili izmirenja obaveza u redovnoj transakciji među tržišnim sudionicima na datum mjerenja.

Banka određuje vrijednost dužničkih vrijednosnih papira (trezorski zapisi i obveznice) koristeći interne modele procjene koje u obzir uzimaju preostalu ročnost i zadnje raspoložive tržišne cijene pomenutih instrumenata.

Fer vrijednost vlasničkih vrijednosnih papira raspoloživih za prodaju i vrijednosnih papira po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha kojima se trguje na aktivnom tržištu se mjeri korištenjem cijena tih instrumenata na datum izvještavanja po zaključnim cijenama ponude.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

7. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (nastavak)

7.2 Fer vrijednost finansijskih sredstava i finansijskih obaveza Banke koje se mjere po fer vrijednosti na redovnoj osnovi

Tabela u nastavku analizira finansijske instrumente koji se mjere po fer vrijednosti na datum izvještavanja, raspoređeni prema hijerarhiji fer vrijednosti. Iznosi se zasnivaju na vrijednostima priznatim u izvještaju o finansijskom položaju.

31. decembar 2020.	Bilješka	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	21				
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata – pravnih lica		523	-	33	556
Finansijska imovina po fer vrijednosti u bilansu uspjeha	22				
Dužnički vrijednosni papiri		-	-	-	-
Kreditni dali klijentima		-	-	10.629	10.629
Ukupno		523	-	10.662	11.185
31. decembar 2019.	Bilješka	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
Finansijska imovina po fer vrijednosti kroz ostalu sveobuhvatnu dobit	21				
Vlasnički vrijednosti papiri izdani od strane nerezidenata – pravnih lica		512	-	33	545
Finansijska imovina po fer vrijednosti u bilansu uspjeha	22				
Dužnički vrijednosni papiri		6.966	-	-	6.966
Kreditni dali klijentima		-	-	715	715
Ukupno		7.478	-	748	8.226

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

7. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (nastavak)

7.3 Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti

Tabela u nastavku prikazuje fer vrijednosti finansijskih instrumenata koji se ne mjere po fer vrijednosti i analizira ih po nivou u hijerarhiji fer vrijednosti u koju se kategorizira svako mjerenje fer vrijednosti.

31. decembar 2020.	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
Imovina					
Novac i novčani ekvivalenti	-	-	1.690.128	1.690.128	1.690.128
Obavezna rezerve kod Centralne Banke BiH	-	-	409.037	409.037	409.037
Kredit i potraživanja dati klijentima	-	-	2.390.437	2.390.437	2.390.437
Ulaganja u vrijednosne papire po amortiziranom trošku	123.388	2.766	-	126.154	122.561
Ukupno	123.388	2.766	4.489.602	4.615.756	4.612.163
Obaveze					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	-	-	151.113	151.113	151.113
Obaveze prema klijentima	-	-	3.955.130	3.955.130	3.955.130
Subordinirani dug	-	-	61.804	61.804	61.804
Obaveze po najmu	-	-	10.080	10.080	10.080
Ukupno	-	-	4.178.127	4.178.127	4.178.127
31. decembar 2019.					
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno fer vrijednost	Knjigovodstvena vrijednost
Imovina					
Novac i novčani ekvivalenti	-	-	1.473.344	1.473.344	1.473.344
Obavezna rezerve kod Centralne Banke BiH	-	-	398.999	398.999	398.999
Kredit i potraživanja dati klijentima	-	-	2.490.432	2.490.432	2.490.432
Ulaganja u vrijednosne papire po amortiziranom trošku	121.532	22.706	-	144.238	143.178
Ukupno	121.532	22.706	4.362.775	4.507.013	4.505.593
Obaveze					
Obaveze prema drugim bankama i finansijskim institucijama	-	-	337.665	337.665	337.665
Obaveze prema klijentima	-	-	3.682.424	3.682.424	3.682.424
Subordinirani dug	-	-	61.804	61.804	61.804
Obaveze po najmu	-	-	10.986	10.986	10.986
Ukupno	-	-	4.092.879	4.092.879	4.092.879

7. FER VRIJEDNOST FINANSIJSKIH INSTRUMENATA (nastavak)

7.3 Finansijski instrumenti koji nisu mjereni po fer vrijednosti (nastavak)

Prilikom procjene fer vrijednosti finansijskih instrumenata Banke i dodjele instrumenata relevantnoj razini hijerarhije fer vrijednosti, niže navedene metode, pretpostavke i ograničenja primjenjuju se u skladu s pristupom revidiranim u RBBH Grupi.

Novac i novčani ekvivalenti

Knjigovodstvena vrijednost novca, stanja računa u drugim bankama i kod Centralne banke općenito je približna njihovoj fer vrijednosti zbog kratkoročnog dospijea. Krediti i potraživanja dati bankama uglavnom predstavljaju prekonoćne i kratkoročne depozite; stoga ne postoji značajna razlika između fer vrijednosti tih depozita i njihove knjigovodstvene vrijednosti.

Kredit i potraživanja dati klijentima

Fer vrijednost se procjenjuje metodom diskontovanog novčanog toka u slučaju pozicija s preostalim srednjoročnim do dugoročnim rokom dospijea, dok se aproksimira s knjigovodstvenom vrijednošću, umanjenom za grupna umanjena / pojedinačna usklađenja u slučaju kratkoročnih kredita, zajmova plativih po viđenju ili u slučaju neodređenog dospijea za kredite s umanjenom vrijednošću.

Obaveze prema klijentima

Za depozite po viđenju i depozite koji nemaju određeno dospijee, fer vrijednost se uzima kao iznos plativ po viđenju na datum izvještavanja. Procijenjena fer vrijednost depozita s fiksnim rokom dospijea temelji se na diskontovanim novčanim tijekovima koristeći stopu koja se trenutno nudi za depozite sličnih preostalih dospijea. Budući da je dospijee najvećeg dijela obaveza prema klijentima kratkoročno fer vrijednost je približno jednaka knjigovodstvenoj.

Obaveze prema bankama i ostalim finansijskim institucijama

Većina zajmova od banaka je kratkoročna i nosi promjenjivu kamatnu stopu, te Uprava procjenjuje da knjigovodstveni iznos odražava njihovu fer vrijednost.

Subordinirani dug nosi promjenjivu kamatnu stopu te stoga njegova knjigovodstvena vrijednost odražava njegovu fer vrijednost.

Obaveze po najmu

Knjigovodstvena vrijednost obaveza po najmu jednaka je njenoj fer vrijednosti jer ne postoji značajna razlika između inkrementalne i tržišne kamatne stope.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

8. PRIHODI OD KAMATA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prihod od kamata obračunat korištenjem efektivne kamatne stope		
Ulaganja u vrijednosne papire po amortiziranom trošku	2.764	3.578
<i>Kredit i potraživanja</i>		
od stanovništva	109.608	110.682
od privrednih društava	31.242	34.591
od banaka	438	2.285
Ostali kamatni prihod	613	624
Ukupno prihod od kamata	<u>144.665</u>	<u>151.760</u>

9. RASHODI OD KAMATA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanovništvo	7.966	9.021
Privredna društva	6.980	5.827
Strane banke	7.144	6.831
Kamate po ugovorima za najam	227	237
Ostalo	2.415	1.998
	<u>24.732</u>	<u>23.914</u>

10. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Glavne uslužne linije		
Kartični poslovi	30.356	33.829
Platni promet	24.798	26.464
Održavanje računa	10.464	9.605
Konverzije stranih valuta	7.359	7.748
Održavanje računa za nerezidente	2.074	2.219
Ostalo	9.706	9.618
Ukupno prihodi od naknada i provizija po ugovorim sa klijentima	<u>84.757</u>	<u>89.483</u>
Garancije i odobreni i neiskorišteni krediti	6.302	6.555
	<u>91.059</u>	<u>96.038</u>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

11. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Transakcije po kartičnim računima	17.191	17.754
Usluge CBBH	2.013	1.833
Naknade za garancije	1.237	1.237
Korespondenti računi	678	542
S.W.I.F.T. usluge	570	691
SMS usluge	543	500
Unutrašnji platni promet	36	46
Ostalo	391	292
	<u>22.659</u>	<u>22.895</u>

12. NETO PRIHODI IZ TRGOVANJA STRANIM VALUTAMA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Neto pozitivne kursne razlike iz kupoprodaje deviza	13.875	12.481
Neto kursne razlike po osnovu poravnanja sa CBBH	(144)	(36)
	<u>13.731</u>	<u>12.445</u>

13. NETO (GUBITAK)/DOBIT OD OSTALIH FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prihodi od kamata po obveznicama po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha <i>(Bilješka 22)</i>	219	441
Usklađenja fer vrijednosti obveznica po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha <i>(Bilješka 22)</i>	-	(293)
Neto gubitak od prodaje obveznica po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	(227)	(115)
Neto promjene fer vrijednosti kredita koji se mjere po fer vrijednosti <i>(Bilješka 20)</i>	(220)	(24)
	<u>(228)</u>	<u>9</u>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

14. OSTALI PRIHODI IZ POSLOVANJA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prihod od dividendi	3.362	3.921
Prihod od zakupa	1.445	1.434
Prihodi od otpisanih obaveza	1.282	63
Otpuštanje obračunatih troškova iz prethodne godine	648	553
Blagajnički viškovi	276	27
Ostali prihodi	1.254	1.667
	8.267	7.665

15. ADMINISTRATIVNI TROŠKOVI

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Bruto plate	37.959	39.783
Ostali troškovi zaposlenih	11.464	11.078
Premije osiguranja štednih uloga i kredita	9.372	9.186
Troškovi tekućeg održavanja	9.280	8.868
Usluge	6.239	4.413
Troškovi konsultantskih usluga	4.169	4.453
Troškovi reprezentacije i marketinga	3.739	5.084
Telekomunikacije	3.186	3.245
Naknada supervizoru – FBA	2.863	2.773
Premije osiguranja imovine	2.827	2.815
Troškovi energije	1.756	1.915
Materijalni troškovi	1.523	1.187
Zakupnine	1.149	1.895
Porezi i troškovi administracije	659	727
Obrazovanje	567	694
Trošak / (Otpuštanje) rezervisanja za ostale naknade zaposlenim po MRS 19, neto (Bilješka 34)	460	(1.260)
Troškovi profesionalnih usluga	426	311
Donacije	229	297
Komunalne usluge	206	230
Troškovi zadnje rate - gratis	130	250
Troškovi prevoza	80	323
Gubici od prodaje materijalne imovine	41	405
Otpuštanje rezervisanja za sudske sporove (Bilješka 34)	(1.699)	(1.197)
Ostali administrativni troškovi	3.310	4.080
	99.935	101.555

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

16. UMANJENJA VRIJEDNOSTI, NETO

Promjene u bilansu uspjeha koje se odnose na umanjena vrijednosti su prikazana kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Umanjenje vrijednosti za kredite i potraživanja dati klijentima (Bilješka 20)	33.908	26.620
(Otpuštanje)/Umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja datih bankama (Bilješka 18)	(227)	82
Umanjenje vrijednosti ostale imovine i potraživanja (Bilješka 26) (Otpuštanje)/Umanjenje vrijednosti finansijske imovine po amortiziranom trošku (Bilješka 23)	4.951	2.189
(Otpuštanje)/Umanjenje vrijednosti za vanbilanse izloženosti (Bilješka 34)	216	(124)
	<u>7.535</u>	<u>2.283</u>
	<u>46.383</u>	<u>31.050</u>

17. POREZ NA DOBIT

Ukupan porez priznat u bilansu uspjeha može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Tekući porez na dobit	4.206	17.768
Odgođeni porezni trošak	517	566
	<u>4.723</u>	<u>18.334</u>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

17. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Usklađivanje oporezive dobiti iskazane u poreskom bilansu sa računovodstvenom dobiti može se prikazati na sljedeći način:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Dobit prije poreza na dobit	49.344	75.235
Porez na dobit po stopi od 10%	4.934	7.523
Kapitalni (gubitci)/dobitci	(763)	10.244
Efekti nepriznatih rashoda	3.604	1.819
Efekti nepriznatih prihoda	<u>(3.052)</u>	<u>(1.252)</u>
Porez na dobit	<u>4.723</u>	<u>18.334</u>
Efektivna poreska stopa	<u>9,57%</u>	<u>24.37%</u>

Banka obračunava porez na dobit sukladno propisima za porez na dobit pravnih lica važećih u Bosni i Hercegovini.

Kapitalni gubitci u 2020 godini se odnose na porezni efekat prve primjene FBA odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka za izloženosti u fazi 3 kao što je objašnjeno u Bilješki 5.

Kapitalni dobitci se odnose na porezni efekat uključivanja formiranih rezervi za kreditne gubitke u redovan osnovni kapital Banke (kao što je objašnjeno u Bilješki 6.4.), odnosno raspored formiranih rezervi u iznosu od 102.442 hiljada KM u zadržanu dobit, kao stavku redovnog osnovnog kapitala Banke (u skladu sa Odlukom Skupštine Banke od 17. decembra 2019. godine).

Nepriznati rashodi uključuju nepriznate rashode na ime reprezentacije, rezerviranja za rizike i obaveze, rashode po osnovu ispravke vrijednosti potraživanja.

Nepriznati prihodi uključuju prihod po osnovu učešća u kapitalu, rezervisanja za rizike i obaveze koja su u ranijem periodu bila porezno nepriznat rashod.

Promjena odloženih poreskih sredstava može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku perioda	107	159
Otpuštena odgođena poresna imovina	<u>(54)</u>	<u>(52)</u>
Stanje na kraju perioda	<u>53</u>	<u>107</u>

Promjena odloženih poreskih obaveza može se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku perioda	514	-
Priznate odgođene poresne obaveze	<u>463</u>	<u>514</u>
Stanje na kraju perioda	<u>977</u>	<u>514</u>

Banka je priznala odgodjenu poresku obavezu na osnovu privremenih razlika nastalih primjenom punih porezno dozvoljenih stopa amortizacije u odnosu na računovodstveno priznatih nižih stopa amortizacije.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

18. NOVAC I NOVČANI EKVIVALENTI

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Tekući račun u domaćoj valuti kod CBBH	607.019	520.574
Novac u blagajni u domaćoj valuti	540.997	326.392
Novac u blagajni u stranoj valuti	81.065	112.326
Računi kod drugih banaka u stranoj valuti	43.757	61.530
Kredit i potraživanja dati bankama (MM plasmani)	419.061	452.606
Manje: umanjenje vrijednosti	(1.771)	(84)
	<u>1.690.128</u>	<u>1.473.344</u>

Kamatna stopa na MM plasmane u EUR iznosila je od -1,00% do -0,44% godišnje tokom 2020. godine, ili od -1,00% do -0,44% godišnje tokom 2019. godine i od plasmana u USD od 0,5% do 2,5% godišnje tokom 2020. godine, ili od 0,5% do 2,5% godišnje tokom 2020. godine. Kamatna stopa na plasmane u drugim valutama kretala se od -1,70% do 1,85% godišnje tokom 2020. godine ili od -1,70% do 1,85% godišnje tokom 2019. godine.

Promjene rezervacija za očekivane gubitke mogu se prikazati kako slijedi:

Stanje na početku perioda	<u>84</u>	<u>1</u>
Efekte prve primjene FBA odluke (Bilješka 5)	1.913	-
Neto promjene kroz bilans uspjeha (Bilješka 16)	(227)	82
Kursne razlike	<u>1</u>	<u>1</u>
Stanje na kraju perioda	<u>1.771</u>	<u>84</u>

19. OBAVEZNE REZERVE KOD CENTRALNE BANKE BOSNE I HERCEGOVINE

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obavezna rezerva	<u>409.037</u>	<u>398.999</u>
	<u>409.037</u>	<u>398.999</u>

Minimalna obavezna rezerva izračunava se kao procenat prosječnog iznosa ukupnih depozita i pozajmljenih sredstava za svaki radni dan u toku 10 kalendarskih dana nakon perioda održavanja obavezne rezerve.

Od 1. jula 2016. godine primjenjuje se jedinstvena kamatna stopa od 10% ukupnih kratkoročnih i dugoročnih depozita i pozajmljenih sredstava.

Gotovina koja se drži kao obavezna rezerva na računu CBBiH nije dostupna za korištenje bez posebnog odobrenja CBBiH i FBA.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Kredit i potraživanja dati klijentima po amortizovanom trošku	2.573.191	2.682.734
Manje umanjenje vrijednosti	(193.383)	(193.017)
	<u>2.379.808</u>	<u>2.489.717</u>
Kredit i potraživanja dati klijentima po fer vrijednosti	10.914	769
Usklađenje za fer vrijednost	(285)	(54)
	<u>10.629</u>	<u>715</u>
	<u>2.390.437</u>	<u>2.490.432</u>

Promjene u smislu umanjenja vrijednosti kredita odobrenih po amortizovanoj vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku perioda	193.017	184.697
Efekti prve primjene FBA odluke (<i>Bilješka 5</i>)	20.162	-
Neto promjena kroz bilans uspjeha (<i>Bilješka 16</i>)	33.908	26.620
Otpisi i ostale promjene*	<u>(53.704)</u>	<u>(18.300)</u>
Stanje na kraju perioda	<u>193.383</u>	<u>193.017</u>

* Za pojašnjenje porasta otpisa pogledati Bilješku 6.1.3. vii.

Promjene fer vrijednosti kredita koje se mjere po fer vrijednosti mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje 1. januar	54	30
Efekti prve primjene FBA odluke (<i>Bilješka 5</i>)	11	-
Neto promjena fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (<i>Bilješka 13</i>)	<u>220</u>	<u>24</u>
Stanje na kraju perioda	<u>285</u>	<u>54</u>

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

Analiza kredita i potraživanja prema izvornom dospijeću je kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Kratkoročni krediti:		
Kratkoročni krediti u domaćoj valuti	532.085	590.449
Kratkoročni krediti u stranoj valuti (uključujući valutnu klauzulu)	<u>82</u>	<u>61</u>
	<u>532.167</u>	<u>590.510</u>
Dugoročni krediti:		
Dugoročni krediti u domaćoj valuti	874.522	827.344
Dugoročni krediti u stranoj valuti (uključujući valutnu klauzulu)	<u>1.177.416</u>	<u>1.265.649</u>
	<u>2.051.938</u>	<u>2.092.993</u>
Ukupno krediti prije umanjenja vrijednosti	<u>2.584.105</u>	<u>2.683.503</u>
Manje umanjenje vrijednosti	<u>(193.668)</u>	<u>(193.071)</u>
	<u>2.390.437</u>	<u>2.490.432</u>

Kratkoročni krediti odobravani su na period od 30 do 365 dana. Većina kratkoročnih kredita u domaćoj valuti odobrava se klijentima za obrtni kapital. Dugoročni krediti se uglavnom odobravaju fizičkim licima za kupovinu stanova i vozila.

Analiza ukupnih kredita odobrenih prije umanjenja vrijednosti klasificiranih po poslovnim granama je kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanovništvo	1.593.518	1.606.301
Trgovina	495.437	535.231
Poljoprivreda, šumarstvo, rudarstvo i energetika	270.186	306.215
Transport, PTT, komunikacije	80.618	67.757
Usluge, finansije, sport, turizam	52.900	63.835
Građevinska industrija	29.868	35.004
Administrativne i druge javne ustanove	28.300	33.544
Ostalo	<u>33.278</u>	<u>35.616</u>
	<u>2.584.105</u>	<u>2.683.503</u>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

20. KREDITI I POTRAŽIVANJA DATI KLIJENTIMA (nastavak)

Kamatne stope po kreditima na dan 31. decembar 2020. i 31. decembra 2019. mogu se predstaviti kako slijedi:

	31. decembar 2020.		31. decembar 2019.	
	'000 KM	Godišnja kamatna stopa	'000 KM	Godišnja kamatna stopa
<i>Domaća valuta</i>				
Privredna društva	990.527	1,55%-18,00%	1.077.141	2.35%-18.00%
Stanovništvo	1.593.518	2,00%-18,00%	1.606.302	2,00%-18,00%
<i>Strana valuta</i>				
Privredna društva	60	2.35%-8,15%	60	2.35%-8,15%
Stanovništvo	-	-	-	-
	<u>2.584.105</u>		<u>2.683.503</u>	

U skladu da politikom kamatnih stopa krediti u domaćoj valuti u tabeli iznad uključuju i kredite odobrene sa valutnom klauzulom.

21. FINANSIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ OSTALU SVEOBUHVAATNU DOBIT

	31. decembar 2020.	31 decembar 2019.
Vlasnički vrijednosni papiri koji kotiraju:		
S.W.I.F.T. Belgija	201	190
Sarajevska berza vrijednosnih papira	322	322
Vlasnički vrijednosni papiri koji ne kotiraju:		
Registar vrijednosnih papira FBiH	32	32
Velprom d.d. Sanski Most	1	1
	<u>556</u>	<u>545</u>

Kretanja fer vrijednosti ove imovine bila su kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku perioda	545	537
Dobit od promjene fer vrijednosti	11	8
Stanje na kraju perioda	<u>556</u>	<u>545</u>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

22. FINANSIJSKA IMOVINA PO FER VRIJEDNOSTI KROZ BILANS USPJEHA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Državne obveznice	-	6.966
Državne obveznice	-	6.966

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Rumunija	-	6.966
	-	6.966

Promjene u obveznicama po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha bile su kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku godine	6.966	81.560
Promjene tokom godine	(7.185)	(74.742)
Smanjenje fer vrijednosti <i>(Bilješka 13)</i>	-	(293)
Prihod od kamata <i>(Bilješka 13)</i>	219	441
Stanje na kraju godine	-	6.966

Državne obveznice vlade Rumunije vrednovane po fer vrijednosti dospjele su u septembru 2020 godine.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

23. ULAGANJA U VRIJEDNOSNE PAPIRE PO AMORTIZIRANOM TROŠKU

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Državne obveznice	116.474	126.717
Korporativne obveznice	<u>7.182</u>	<u>16.877</u>
	<u>123.656</u>	<u>143.594</u>
Manje: umanjenje vrijednosti	<u>(1.095)</u>	<u>(416)</u>
	<u>122.561</u>	<u>143.178</u>

Promjene u umanjenju vrijednosti finansijskih sredstava koja se mjere po amortizovanom trošku mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku godine	416	540
Efekti prve primjene FBA odluke (<i>Bilješka 5</i>)	463	-
Povećanje/(Smanjenje) umanjenja vrijednosti (<i>Bilješka 16</i>)	<u>216</u>	<u>(124)</u>
Stanje na kraju godine	<u>1.095</u>	<u>416</u>

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Državne obveznice:		
Francuska	33.293	34.660
Republika Srpska	28.749	19.356
Makedonija	18.245	19.233
Austrija	15.687	15.724
Poljska	7.301	19.062
KFW	7.290	-
Federacija Bosne i Hercegovine	3.095	11.093
Vlada Kantona Sarajevo	1.754	3.684
Belgija	-	3.522
Korporativne obveznice:		
European Bank for Reconstruction and Development	7.147	7.862
JP Autoceste Mostar	<u>-</u>	<u>8.982</u>
	<u>122.561</u>	<u>143.178</u>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

24. ULAGANJA U ZAVISNA DRUŠTVA

Zavisno društvo	Djelatnost	% udjela	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	Leasing	100%	10.051	10.051
Raiffeisen Invest društvo za upravljanje fondovima d.o.o. Sarajevo	Društvo za upravljanje fondovima	100%	946	946
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	Posredovanje u poslovima sa vrijednosnim papirima	100%	53	53
			11.050	11.050

Finansijske informacije o zavisnim društvima Banke za period od 1. januara 2020. do 31. decembra 2020. godine bile su kako slijedi:

	Ukupna imovina	Registrovani kapital	Ukupni kapital	Prihodi	Dobit za period
Raiffeisen Invest d.d.	4.488	671	4.148	3.772	1.411
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	912	355	274	115	14
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	117.833	11.450	12.478	10.371	1.028

25. ULAGANJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVATE

	Djelatnost	% udjela	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Pridruženo društvo				
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	Posredovanje u osiguranju	50,00%	2	2
Društvo po zajedničkom kontrolom				
ESP BH d.o.o. Sarajevo	Informacijske i druge usluge	45,00%	3.825	3.825
			3.827	3.827

Finansijske informacije o pridruženim društvima Banke za godinu koja je završila 31. decembra 2020. su kako slijedi:

	Ukupna imovina	Registrovani kapital	Ukupni kapital	Prihodi	Dobit / (gubitak) za period
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	6.368	4	6.124	2.347	1.188
ESP BH d.o.o. Sarajevo	7.074	8.500	6.574	26	(1.773)

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

26. OSTALA IMOVINA I POTRAŽIVANJA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Potraživanja po osnovu spot transakcija i arbitraža u stranoj valuti	64.051	10.317
Potraživanja za poslovanje kreditnim karticama	10.212	11.041
Potraživanje za naknade	2.788	2.705
Ostala razgraničenja	2.353	2.356
Unaprijed plaćeni troškovi	1.415	1.349
Unaprijed plaćene ostale takse	8	9
Ostali dati avansi	3	103
Ostala imovina	<u>14.049</u>	<u>13.479</u>
	94.879	41.359
Manje: umanjnje vrijednosti	<u>(7.379)</u>	<u>(4.915)</u>
	<u>87.500</u>	<u>36.444</u>

Promjene na umanjnju vrijednosti ostale imovine i potraživanja mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku perioda	4.915	3.995
Efekti prve primjene FBA odluke (<i>Bilješka 5</i>)	825	-
Povećanje umanjnja vrijednosti (<i>Bilješka 16</i>)	4.951	2.189
Otpisi*	<u>(3.312)</u>	<u>(1.269)</u>
Stanje na kraju perioda	<u>7.379</u>	<u>4.915</u>

* Značajan porast otpisa u odnosu na prethodnu godinu rezultat je implementacije FBA odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Za detalje računovodstvene politike otpisa pogledati Bilješku 3.11.1.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

27. ULAGANJA U INVESTICIJSKE NEKRETNINE

NABAVNA VRIJEDNOST

Stanje na dan 1. januara 2019. **36.996**

Nabavka -
Prodaja (1.646)

Stanje na dan 31. decembar 2019. **35.350**

Nabavka -
Prodaja -

Stanje na dan 31. decembar 2020. **35.350**

AKUMULIRANA AMORTIZACIJA

Stanje na dan 1. januara 2019. **4.309**

Amortizacija 721
Prodaja (336)

Stanje na dan 31. decembar 2019. **4.694**

Amortizacija 705
Prodaja -

Stanje na dan 31. decembar 20. **5.399**

NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST

Stanje na dan 31. decembar 2019. **30.656**

Stanje na dan 31. decembar 2020. **29.951**

Fer vrijednost investicijskih nekretnina Banke bila je kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Zgrade	31.684	36.572
	31.684	36.572

Fer vrijednost ulaganja u nekretnine na dan 31. decembra 2020. godine, procijenili su interni procjenitelji zaposleni u Banci koji imaju odgovarajuće kvalifikacije i nedavno iskustvo u procjeni imovine po fer vrijednosti na relevantnim lokacijama.

Investiciona imovina po fer vrijednosti utvrđena je metodom tržišne vrijednosti koja odražava sadašnju vrijednost na tržištu, uzimajući u obzir građevinsku vrijednost objekta i druge faktore (lokacija, upotrebljivost, kvalitet i drugi faktori). Nije bilo promjena u iznosu procjene kao i u tehnici mjerenja vrijednosti tokom godine.

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

28. NEKRETNINE I OPREMA

	Gradevine i zemljište	Vozila	Uredska oprema	Investicije u toku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST					
Na dan 1. januar 2019.	100.669	1.367	57.684	2.898	162.618
Nabavke	-	-	-	6.303	6.303
Prijenos u upotrebu	39	-	5.434	(5.473)	-
Otpisi i otuđenja	-	(364)	(7.554)	-	(7.918)
Na dan 31. decembar 2019.	100.708	1.003	55.564	3.728	161.003
Nabavke	-	-	-	6.240	6.240
Prijenos u upotrebu	48	-	4.706	(4.754)	-
Otpisi i otuđenja	-	(39)	(1.771)	(236)	(2.046)
Na dan 31. decembar 2020.	100.756	964	58.499	4.978	165.197
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA					
Na dan 1. januar 2019.	12.690	768	44.418	-	57.876
Amortizacija	1.881	137	3.483	-	5.501
Otpisi i otuđenja	-	(282)	(7.536)	-	(7.818)
Na dan 31. decembar 2019.	14.571	623	40.365	-	55.559
Amortizacija.	1.882	127	3.974	-	5.983
Otpisi i otudjenja	-	(32)	(1.725)	-	(1.757)
Na dan 31. decembar 2020.	16.453	718	42.614	-	59.785
NETO KNJIGOVODSTVE NA VRIJEDNOST					
Na dan 31. decembar 2019.	86.137	380	15.199	3.728	105.444
Na dan 31. decembar 2020.	84.303	246	15.885	4.978	105.412

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

29. IMOVINA SA PRAVOM KORIŠTENJA

	Gradevinski objekti	Vozila	ATM	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST				
Stanje na dan 1. januara 2019. (kao što je prethodno objavljeno)	-	-	-	-
Prva primjena MSFI 16	12.425	830	-	13.255
Stanje na dan 1. januara 2019. (korigovano)	12.425	830	-	13.255
Povećanje (novi ugovori o najmu)	1.433	735	-	2.168
Smanjenje (prijevremeni raskid ugovora)	(931)	-	-	(931)
Smanjenje uslijed modifikacije	(104)	-	-	(104)
Stanje na dan 31. decembra 2019.	12.823	1.565	-	14.388
Povećanje (novi ugovori o najmu)	3.052	-	2.194	5.246
Smanjenje (prijevremeni raskid ugovora)	(3.672)	-	-	(3.672)
Smanjenje uslijed modifikacije	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2020.	12.203	1.565	2.194	15.962
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA				
Stanje na dan 1. januara 2019.	-	-	-	-
Amortizacija	2.965	380	-	3.345
Isknjiženje (prijevremeni raskid ugovora)	(87)	-	-	(87)
Isknjiženje (prestanak priznavanja uslijed modifikacija)	(85)	-	-	(85)
Stanje na dan 31. decembra 2019.	2.793	380	-	3.173
Amortizacija	3.025	442	473	3.940
Isknjiženje (prijevremeni raskid ugovora)	(1.334)	-	-	(1.334)
Iskljiženje (prestanak priznavanja uslijed modifikacija)	-	-	-	-
Stanje na dan 31. decembar 2020.	4.484	822	473	5.779
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST				
Stanje na dan 31. decembar 2019.	10.030	1.185	-	11.215
Stanje na dan 31. decembar 2020.	7.719	743	1.721	10.183

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

30. NEMATERIJALNA IMOVINA

	Ulaganja u tuđe nekretnine	Ostala nematerijalna imovina	Investicije u toku	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST				
Na dan 1. januar 2019.	4.017	31.465	5.832	41.314
Nabavke	-	-	4.610	4.610
Prijenos u upotrebu	2.628	2.963	(5.591)	-
Otpisi i otuđenja	(200)	(49)	-	(249)
Na dan 31. decembar 2019.	6.445	34.379	4.851	45.675
Nabavke	-	-	6.390	6.390
Prijenos u upotrebu	907	3.650	(4.557)	-
Otpisi i otuđenja	(341)	-	(704)	(1.045)
Na dan 31. decembar 2020.	7.011	38.029	5.980	51.020
AKUMULIRANA AMORTIZACIJA				
Na dan 1. januar 2019.	2.523	22.988	-	25.511
Amortizacija	603	3.098	-	3.701
Otpisi	(200)	(47)	-	(247)
Na dan 31. decembar 2019.	2.926	26.039	-	28.965
Amortizacija	930	2.883	-	3.813
Otpisi	(342)	-	-	(342)
Na dan 31. decembar 2020.	3.514	28.922	-	32.436
NETO KNJIGOVODSTVENA VRIJEDNOST				
Na dan 31. decembar 2019.	3.519	8.340	4.851	16.710
Na dan 31. decembar 2020.	3.497	9.107	5.980	18.584

31a. OBAVEZE ZA PRIMLJENE KREDITE BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
<i>Dugoročni krediti:</i>		
Dugoročni krediti od stranih banaka i finansijskih institucija	126.787	163.746
<i>Manje: Tekuće dospjeće dugoročnih obaveza po kreditima</i>	<u>(28.449)</u>	<u>(21.276)</u>
	98.338	142.470
<i>Kratkoročni krediti:</i>		
Više: Tekuće dospjeće dugoročnih kredita	28.449	21.276
	<u> </u>	<u> </u>
	<u>126.787</u>	<u>163.746</u>

Dugoročni krediti od ino banaka i nebankarskih kreditnih institucija dobijeni su od supranacionalnih i razvojnih banaka.

Kamatne stope na cjelokupan portfolio dugoročnih kreditnih linija od banaka i drugih finansijskih institucija za period zaključno sa 31. decembra 2020. godine kretale su se u rasponu od 0,05% do 2,28% godišnje (fiksne stope) i 3M EURIBOR + 1,65% do 6M EURIBOR+2,60% (varijabilne stope). Kamatne stope sa 31.12.2019. kretale su se u rasponu od 0,05% do 2,28% godišnje (fiksne stope) i 6M EURIBOR + 1,45% do 6M EURIBOR+2,60% (varijabilne stope).

31b. OBAVEZE ZA PRIMLJENE DEPOZITE BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
<i>Kratkoročni depoziti:</i>		
Kratkoročni depoziti banaka u KM	20.183	20.041
Kratkoročni depoziti banaka u stranoj valuti	<u>1.241</u>	<u>141.292</u>
	21.424	161.333
<i>Tekući računi:</i>		
Tekući računi banaka u KM	2.623	12.566
Tekući računi banaka u stranoj valuti	<u>279</u>	<u>20</u>
	2.902	12.586
	<u>24.326</u>	<u>173.919</u>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

32. OBAVEZE PREMA KLIJENTIMA

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
<i>Depoziti po viđenju:</i>		
<i>Stanovništvo:</i>		
U KM	936.499	817.290
U stranoj valuti	616.206	619.258
	1.552.705	1.436.548
<i>Pravna lica:</i>		
U KM	928.835	848.732
U stranoj valuti	293.981	232.854
	1.222.816	1.081.586
	2.775.521	2.518.134
<i>Oročeni depoziti:</i>		
<i>Stanovništvo:</i>		
U KM	210.795	216.962
U stranoj valuti	557.317	589.669
	768.112	806.631
<i>Pravna lica:</i>		
U KM	276.459	231.586
U stranoj valuti	135.038	126.073
	411.497	357.659
	1.179.609	1.164.290
	3.955.130	3.682.424

Tokom 2020. godine kamatne stope su se kretale kako slijedi:

- depoziti po viđenju u KM - 0,00% godišnje (2019.: 0,00% godišnje),
- depoziti po viđenju u stranim valutama - 0,00% godišnje (2019: 0,00% godišnje),
- kratkoročni depoziti - 0,01% do 0,20% godišnje (2019.: od - 0,01% do 0,71% godišnje),
- dugoročni depoziti - 0,01% do 1,05% godišnje (2019.: od - 0,01% do 3,39% godišnje).

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

33. SUBORDINIRANI DUG

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Komercijalne banke – povezane strane	61.804	61.804
	61.804	61.804

Aktivna je jedna kreditna linija od povezanih lica odobrena 27. septembra 2013. godine, u ukupnom iznosu od 61.804 hiljade KM i uključuje samo obavezu po glavnici. Rok dospijeca ovog kredita je 31. decembar 2024. godine. Otplata kredita će biti jednokratno, u punom iznosu, na definisani datum otplate.

U slučaju likvidacije ili stečaja Banke, obveze iz subordiniranog duga podređene su ostalim obvezama Banke.

Subordinirani dug se može iskoristiti kao dodatno povećanje kapitala za regulatorne svrhe, uz odobrenje regulatora.

34. REZERVISANJA ZA OBAVEZE I TROŠKOVE

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Rezervisanje za sudske sporove	13.035	14.734
Rezervisanje za zaposlene	3.345	2.885
Rezervisanje za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite	23.300	6.623
	39.680	24.242

Rezervisanja za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite

U okviru redovnog poslovanja, Banka ulazi u kreditne obaveze koje se evidentiraju na vanbilansnim računima i prvenstveno uključuju garancije, akreditive i neiskorištene kredite.

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
<i>Odobreni a neiskorišteni krediti</i>		
Neiskorišteni odobreni krediti	482.543	485.593
Okvirni sporazumi	213.138	176.811
	695.681	662.404
<i>Finansijske garancije</i>		
Činidbene garancije	179.623	189.409
Plative garancije	105.736	108.375
Akreditivi	14.007	19.703
	299.366	317.487
Ukupno finansijske garancije i odobreni a neiskorišteni krediti	995.047	979.891

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

34. REZERVISANJA ZA OBAVEZE I TROŠKOVE (nastavak)

Ostala, nekreditna, rezerviranja iskazana na vanbilansnim računima odnose se na:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
<i>Ostale preuzete obaveze</i>		
Forward poslovi	-	140
Avansne garancije	<u>1</u>	<u>1</u>
Ukupno	<u>1</u>	<u>141</u>

Promjene u rezervisanju za finansijske garancije i odobrene a neiskorištene kredite:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku perioda	6.623	4.340
Efeki prve primjene FBA odluke (Bilješka 5)	9.142	-
Povećanje rezervisanja (Bilješka 16)	7.535	2.283
	<u> </u>	<u> </u>
Stanje na kraju perioda	<u>23.300</u>	<u>6.623</u>

Ostale naknade zaposlenima

Promjene rezervacija za ostale naknade zaposlenima su kako slijedi:

	Otpremnine	Godišnji odmor	Ukupno
Stanje na dan 1. januar 2019.	2.860	1.285	4.145
Smanjenje zbog ponovnog mjerenja ili podmirenja bez troška (Bilješka 15)	<u>(733)</u>	<u>(527)</u>	<u>(1.260)</u>
Stanje na dan 31. decembar 2019.	<u>2.127</u>	<u>758</u>	<u>2.885</u>
Povećanje rezervisanja (Bilješka 15)	<u>(135)</u>	<u>595</u>	<u>460</u>
Stanje na dan 31. decembar 2020.	<u>1.992</u>	<u>1.353</u>	<u>3.345</u>

Sudski sporovi

Kretanja u rezervama za sudske postupke su:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Stanje na početku perioda	14.734	15.931
Smanjenje rezervisanja (Bilješka 15)	<u>(1.699)</u>	<u>(1.197)</u>
Stanje na kraju perioda	<u>13.035</u>	<u>14.734</u>

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.

(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

35. OBAVEZE PO NAJMU

	Valuta	Nominalna kamatna stopa	Ugovoreno/ očekivano dospijeće	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2020.	Sadašnja vrijednost 31. decembar 2019.
Obaveze za najam – poslovni prostor	KM	2%	2021-2029	7.658	9.852
Obaveze za najam – ATM	KM	2%	2021-2025	1.718	-
Obaveza za najam – vozila	KM	2%	2021-2023	704	1.134
				10.080	10.986

Banka je u 2020. godini priznala imovinu sa pravom korištenja i pripadajuće obaveze po najmu ATM-ova za koje je procijenjeno da zbog vrijednosti ugovora zadovoljavaju uslove za priznavanjem u skladu sa MSFI 16 “Najmovi”.

36. OSTALE OBAVEZE

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obaveze prema Centralnoj banci -kupoprodaja deviza	58.675	-
Unaprijed naplaćena glavnica i kamata	8.768	9.534
Obaveze prema dobavljačima	6.799	5.626
Obaveze na osnovu kartičnog poslovanja	5.556	3.870
Obaveze prema zaposlenim	5.192	5.298
Obaveze prema bankama nastale iz kupoprodaje deviza	4.463	10.114
Obaveze za ostale poreze	3.131	9.428
Odgođeni prihodi	2.600	2.885
Ostale obaveze	946	2.327
Obaveze prema dioničarima za objavljene dividende	14	14
	96.144	49.096

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

37. DIONIČKI KAPITAL

Kapital se sastoji od 988.668 redovnih dionica nominalne vrijednosti 250 KM. Vlasničkim instrumentima Banke se ne trguje na javnom tržištu ali su izlistane na Sarajevskoj berzi.

Vlasnička struktura Banke je kako slijedi

Dioničari	Broj dionica	'000 KM	%
Raiffeisen SEE Region Holding GmbH, Beč, Austrija	988.668	247.167	100,00

38. OSNOVNA ZARADA PO DIONICI

Osnovna zarada po dionici izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja se može pripisati redovnim dioničarima ponderisanim prosječnim brojem redovnih dionica u toku godine.

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Dobit na raspolaganju dioničarima	44.621	56.901
Ponderisani prosječni broj običnih dionica tokom godine	988.668	988.668
	45,13	57,55

Razrijeđena zarada po dionici nije prikazana jer Banka nije izdala instrumente razrijeđivih dionica.

39. NAJMOVI

Najmovi u kojim je Banka najmoprimalac

Ugovori o najmu odnose se na poslovne prostore u kojim Banka obavlja svoju djelatnost i vozila. Pojedinačni ugovori imaju različito trajanja i datum dospjeća kako je prikazano u Bilješki 35.

I. Imovina sa pravom korištenja

Imovina sa pravom korištenja je prikazana odvojeno u izvještaju o finansijskom položaju i u Bilješki 29.

I. Obaveze po najmovima

Obaveze po ugovorima o najmu su prikazane odvojeno u izvještaju o finansijskom položaju i u Bilješki 35.

Iznosi prikazani u bilansu uspjeha

	2020.	2019.
Ugovori o zajmu prema MSFI 16		
Kamate po ugovorima o najmu (<i>Bilješka 9</i>)	227	237
Amortizacija sredstava sa pravom korištenja (<i>Bilješka 29</i>)	3.940	3.345
Trošak zakupa za ugovore male vrijednosti i kratkoročne ugovore (<i>Bilješka 15</i>)	1.149	1.895
	5.316	5.477

Bilješke uz odvojene finansijske izvještaje za godinu koja je završila 31. decembra 2020.
(Svi iznosi izraženi u hiljadama KM, osim ukoliko nije drugačije naznačeno)

39. NAJMOVI (nastavak)

Iznosi priznati u izvještaju o gotovinskim tokovima

	2020.	2019.
	‘000 KM	‘000 KM
Ukupni odlivi po osnovu najmova	3.815	3.810

40. KOMISIONI POSLOVI

Banka upravlja sredstvima za i u ime trećih lica. Ova sredstva se vode odvojeno od imovine banke. Za ove usluge banka naplaćuje proviziju u iznosu od 1% od ukupno plasiranog novca.

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Obaveze		
Vlada	3.986	4.168
Privredna društva	3.582	3.609
Stanovništvo	77	77
Ostali	77	77
	<u>7.722</u>	<u>7.931</u>
Imovina		
Kreditni dati stanovništvu	4.099	4.308
Kreditni dati privrednim društvima	3.623	3.623
	<u>7.722</u>	<u>7.931</u>

Banka nije izdala garancije u vezi sa upravljanim sredstvima. Kreditni rizik ostaje kod vlasnika sredstva.

41. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA

Stanja sa povezanim stranama mogu se prikazati kako slijedi:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Potraživanja		
<i>Kredit i potraživanja dati bankama</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	103.467	52.310
Raiffeisen Landensbank Tirol AG, Innsbruck, Austrija	53.351	58.578
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	1.096	950
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	39	36
<i>Kredit i potraživanja dati klijentima:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	4.727	1.667
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	-	-
<i>Ostala potraživanja:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	107	276
ESP BH d.o.o. Sarajevo	101	1
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	91	16
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	85	-
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	16	1
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	6	6
BLBH Invest GMBH	2	2
DUF AMDS d.o.o. Sarajevo	2	2
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	1	2
	163.091	113.847
Obaveze		
<i>Subordinirani dug:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	61.804	61.804
<i>Dugoročni krediti Banaka</i>		
Raiffeisenbank Bulgaria AD Sofia-loans	8.313	-
AO Raiffeisen Bank Russia	-	54.781
<i>Depoziti banaka i klijenata:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	12.263	11.820
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	5.388	5.506
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	3.628	2.071
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.092	51.175
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	889	677
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	278	50
ESP BH d.o.o.	221	7.807
VoCare d.o.o.	137	203
Hotel Grand d.o.o. Sarajevo	35	8
BLBH Invest GMBH	6	235
Raiffeisen Bank Zrt. Budapest	-	98.295
<i>Obaveze po najmu</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	704	1.134
<i>Ostale obaveze:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.779	2.103
VoCare d.o.o.	276	11
ESP BH d.o.o.	252	-
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	45	2
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	-	19
BLBH Invest GMBH	-	9
	97.110	297.710

41. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

Određeni broj bankarskih transakcija sklapa se sa povezanim stranama u normalnom toku poslovanja. Ove transakcije su izvršene po komercijalnim uslovima i po tržišnim stopama.

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Prihod		
<i>Prihod od kamata:</i>		
Raiffeisen Landensbank Tirol AG, Innsbruck, Austrija	244	1.269
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	41	59
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1	283
BLBH Invest GMBH	-	79
<i>Prihod od naknada:</i>		
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	928	859
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	410	402
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	26	29
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	23	2
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb, Hrvatska	22	29
DUF AMDS d.o.o. Sarajevo	20	13
BLBH Invest GMBH	15	59
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	2	2
ESP BH d.o.o.	1	-
VoCare d.o.o.	1	1
Hotel Grand d.o.o. Sarajevo	-	1
<i>Ostali prihodi:</i>		
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	2.292	1.170
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	1.325	1.920
ESP BH d.o.o.	99	415
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	53	208
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	30	1.108
BLBH Invest GMBH	18	8
Raiffeisen Capital a.d. Banja Luka	7	10
New Media Company d.o.o.	2	2
VoCare d.o.o.	-	9
	5.560	7.937

41. TRANSAKCIJE SA POVEZANIM LICIMA (nastavak)

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Troškovi		
<i>Troškovi kamata:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	4.988	5.154
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	350	407
AO Raiffeisen Bank Russia	292	-
Raiffeisen Bank Budapest	256	-
Raiffeisenbank Bulgaria AD Sofija	106	-
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	35	41
Raiffeisen Invest d.o.o. Sarajevo	21	13
<i>Troškovi naknada:</i>		
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	479	601
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	473	200
Raiffeisenbank Austria d.d. Zagreb	3	1
<i>Konsultantske usluge:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	3.629	3.953
<i>Ostali administrativni troškovi:</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	1.797	1.706
VoCare d.o.o.	1.355	1.533
Centralised Raiffeisen International Services & Payments	384	376
Raiffeisen Leasing d.o.o. Sarajevo	96	77
Raiffeisen Assistance d.o.o. Sarajevo	14	18
Hotel Grand d.o.o. Sarajevo	3	17
New Media Company d.o.o.	-	3
Raiffeisenbank a.d. Beograd, Srbija	-	1
<i>Neto rashodi iz trgovanja sa stranim valutama</i>		
Raiffeisen Bank International AG, Beč, Austrija	167	-
	14.448	14.101

Naknade Upravi i drugim članovima menadžmenta:

Članovima Upravnog odbora tokom navedenih perioda isplaćene su sljedeće naknade:

	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
Neto plate	1.195	1.067
Porezi i doprinosi na plate	939	839
Ostale naknade	570	656
Porezi i doprinosi na ostale naknade	442	510
	3.146	3.072